

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: VSIAF_DIMZAN 27/1/2017

Συνεντεύκτριες: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΒΣ), ΝΑΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγητής: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΖΑΝΝΙΔΗΣ (ΔΖ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ 19/12/2021**

Οι χρόνοι αναφέρονται στο ακουστικό αρχείο: **VSIAF_DIMZAN_AUDIO1** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **VSIAF_DIMZAN_VIDEO1**.

Απομαγνητοφώνηση αρχείου:VSIAF_DIMZAN_TRANS

00:00:08 Η αγάπη του για το Χαλάνδρι

(ΒΣ) Σας ευχαριστούμε, κατ' αρχήν, κύριε Ζαννίδη εκ μέρους της Ομάδας Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου, που δεχτήκατε να μας δώσετε μία συνέντευξη για το Χαλάνδρι. Θα θέλαμε να ξεκινήσουμε με τα πρώτα βιογραφικά σας στοιχεία, πότε ήρθατε στο Χαλάνδρι, πού γεννηθήκατε και πότε, ναι.

(ΔΖ) Εγώ σας ευχαριστώ που είχατε την καλοσύνη, που είχατε την ευκαιρία να έρθετε και να μιλήσουμε. Διότι μπορεί να γεννήθηκα στη Σύρο, κι εκεί γεννήθηκα, αλλά στη Σύρο δεν έχω μείνει. Έχω μείνει δύο χρόνια όλα κι όλα, κι όχι όταν γεννήθηκα, πολύ μετά. Και στο Χαλάνδρι μεγάλωσα, στο Χαλάνδρι, είναι αυτό που λέμε, από το παιδί γίνεσαι έφηβος και από έφηβος γίνεσαι άντρας, όλα αυτά συνέβησαν στο Χαλάνδρι... Στο Χαλάνδρι είχαμε ε,ε, τα πρώτα όνειρα. Δεν έχει σημασία πόσα πραγματοποιήθηκαν και πόσα στο ξύπνιο μας έσβησαν. Στο Χαλάνδρι είχαμε τις πρώτες αναταράξεις ερωτικές, εκεί ήτανε. Γιατί η ηλικία μας ήταν αυτή. Στο Χαλάνδρι έμαθα να καπνίζω ε,ε, και βέβαια όπως κι οι άλλοι συμμαθηταί μου τρώγαμε, πίναμε, μασούσαμε μετά φύλλα ευκαλύπτου ούτως ώστε όταν γυρίζαμε στο σπίτι να μη φανεί ότι έχουμε καπνίσει. Όλα αυτά, όταν τα ζησει κανείς, είναι μία ολόκληρη ζωή που δεν ξεχνιέται εύκολα. Διότι ήτανε και η ζωή, δεν θα πω ποτέ η αγνότερη, καθόλου αγνή η ζωή. Όλοι αυτοί που λένε «η εποχή της αγνότητας» το λένε διότι δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά! Είχανε την αγνότητα αλλά το μυαλό μας δεν πήγαινε καθόλου στην αγνότητα. Το μυαλό μας ήτανε πάντα στο πονηρόν και πώς θα ξεπεράσουμε την αγνότητα των άλλων! [Γέλια] Λοιπόν... Αυτή ήτανε η ζωή μας και βέβαια το Χαλάνδρι πάντα το αγαπώ, στο Χαλάνδρι... απ' το Χαλάνδρι μπορεί να έχω φύγει από το 1968 αν θυμάμαι καλά, αλλά στο Χαλάνδρι πηγαίνω σχεδόν μία εβδομάδα, με πάρα πολλούς συμμαθητές μου, κάθε δέκα μέρες βρισκόμαστε. Το Χαλάνδρι είναι μέσα στην ψυχή μου...

(ΒΣ) Είναι παρόν!

00:02:51 Προσωπικά, οικογενειακά στοιχεία, η ζωή στη Σύρο κατά τη διάρκεια της Κατοχής.

(ΝΣ) Να πω κάτι; Αφού κάνατε αυτή την εισαγωγή, εγώ θα 'θελα να σας φέρω λίγο πίσω. Δηλαδή να μας πείτε λίγο τ' όνομά σας, την ταυτότητά σας, τα στοιχεία της ταυτότητος για να μείνουμε, το ένα, να ξεκινήσουμε από 'κει, κι ας ξεκινήσουμε απ' τους γονείς σας και απ' το νησί σας. Μέχρι... Για τους λόγους που ήρθατε..

(ΔΖ) Εγώ λέγομαι Δημήτρης Ζαννίδης, το νι με δύο νι. Ε, ε,ε και έχω γεννηθεί στη Σύρο. Από τη Σύρο ήταν η μητέρα μου. Δεν ήταν ο πατέρας μου. Και έχω γεννηθεί στη Σύρο. Από τη Σύρο ήταν η μητέρα μου, δεν ήταν ο πατέρας μου. Η μητέρα μου ήτανε από τη Σύρο από μία οικογένεια που είχε μία μητέρα, γιατί ο πατέρας της πέθανε νωρίς. Είχε λοιπόν μία μητέρα που μεγάλωσε τέσσερα παιδιά. Δύο αγόρια και δύο κορίτσια. Τα αγόρια κατά το έθιμο, ας το πούμε έθιμο, έγιναν ναυτικοί. Μηχανικοί και οι δύο. Και τα δύο κορίτσια ακολουθήσανε την πρακτική της μόδας, δηλαδή η μία έγινε μια καλή μοδίστρα που πήγαινε σε σπίτια και έραβε, ή δεχότανε στο σπίτι κι έραβε, στη Σύρο πάντα. Κι αυτή ήταν η αδελφή της μητέρας μου. Η δε μητέρα μου που ήταν η μεγαλύτερη από τα τέσσερα αδέρφια, έγινε φραγκοραφτού. Φραγκοραφ... φραγκοράφτης λέγονταν, λεγόντουσαν αυτοί οι ράφτες, οι οποίοι ε, ε, ε έραβαν ανδρικά. Και οι γυναίκες που ράβανε ανδρικά λεγόντουσαν φραγκοραφτούδες. Έραβε λοιπόν η μητέρα μου ανδρικά ρούχα. Ήξερε να ράβει ανδρικά ρούχα και από γυναικεία έραβε μόνο ταγιέρ, αυτά που ήταν τότε της μόδας σε ανδρικό στυλ, δηλαδή με ζακέτα και με φούστα κάτω από το γόνατο, διότι το παντελόνι τότε δεν ήτανε, δεν είχε εφευρεθεί για τις γυναίκες. Λοιπόν ε! κάποια στιγμή, επειδή έπεσε η μητέρα μου κι έσπασε το χέρι της, ε! κι εκεί ήτανε δύσκολα τα πράγματα, ήρθε στην Αθήνα για να τακτοποιήσει το χέρι της. Και εδώ γνώρισε τον πατέρα μου, ο οποίος ήτανε... ε, ε, ε είχε μία καταγωγή από την Αρκαδία, από ένα μέρος, από ένα κεφαλοχώρι της Τρίπολης. Όταν λέω καταγωγή, εννοώ παππού, διότι οι δικοί του, ο πατέρας του, μένανε στην Ρουμανία την εποχή προ του κομμουνιστικού καθεστώτος βεβαίως, προ του πολέμου ε,ε,ε... του δευτέρου. Κι έτσι κι ο πατέρας μου έζησε αρκετά χρόνια στη Ρουμανία, αλλά πήγε εθελοντής στον πόλεμο, τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και έτσι ήρθε στην Ελλάδα. Βρέθηκε στην Ελλάδα. Ε! Βρέθηκε στην Ελλάδα και βρέθηκε στο δρόμο του για δεύτερη φορά ε, ε η μητέρα μου, γιατί είχε παντρευτεί πρώτη φορά και πέθανε η πρώτη του γυναίκα και σε δεύτερο γάμο ήτανε η μητέρα μου. Και έτσι βεβαίως μείνανε εδώ. Εγώ βρέθηκα στην Σύρο, εντελώς... Γεννήθηκα στη Σύρο εντελώς συμπτωματικά. Ε, ε... η μητέρα μου είχε ... ήταν έγκυος πριν βρεθεί σ' εμένα. Ήτανε έγκυος, πήγε στην κλινική Χριστοφοράκου, του πατέρα τού Χριστοφοράκου που έχει αναμειχθεί το όνομά του στην υπόθεση Siemens, ο οποίος ήτανε στην οδόν Φερρών, ένας πολύ καλός γιατρός και είχε μια πολύ καλή κλινική. Στην οδόν Φερρών δίπλα έμεναν φίλοι των γονέων μου, η οικογένεια Δεληγιάννη και πήγαινε εκεί να γεννήσει και γέννησε. Ήτανε κορίτσι, αλλά «έφυγε» το κορίτσι, γιατί είπαν οι γιατροί ήτανε πολύ δύσκολο. Τότε δεν υπήρχανε πενικιλίνες, όλα τα αντιβιοτικά δεν υπήρχανε κι ήτανε πολύ δύσκολες οι γέννες. Ένα ποσοστό «φεύγανε», «σβήνανε» και οι άνθρωποι και τα τέκνα... στη γέννα. Κι έτσι όταν έφτασε μετ' ένα χρόνο να είναι έγκυος σ' εμένα είπε «Θέλω να γεννήσω στην Σύρο, ώστε να είμαι κοντά στους συγγενείς μου.». Έτσι πήγαμε στη Σύρο. Γεννήθηκα εγώ. Δεν «έφυγε» ούτε η μητέρα μου και δεν «έφυγα» κι εγώ όπως ακούτε κι όπως με βλέπετε (Γέλια) και ε...ε... ύστερα από λίγο καιρό ξαναήρθαμε στην Αθήνα. Στην Σύρο ξαναπήγα..., στη Σύρο ξαναπήγα. Πρέπει να πω εδώ με βάφτισε ένας κύριος, αυτός που έμενε στην οδόν Φερρών που σας λέω, δίπλα στην κλινική Χριστοφοράκου, ο οποίος ήτανε..., είχε μια βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας, που την είχε στη

Σύρο. Κι έτσι γνωριζόμαστε. Γνωρίζονταν η μητέρα μου από 'κει. Πήγαμε λοιπόν ε...ε... Όταν έγινα κάποιας ηλικίας, πήγα στην Σύρο για τον... για το δημοτικό σχολείο. Έκανα εκεί τρίτη, πρώτη και δευτέρα δεν κάναμε, διότι ήταν η Κατοχή και μετά την Κατοχή ήταν δύσκολα τα πράγματα, αλλά πήγα κατ' ευθείαν στην τετάρτη, στην τρίτη ή στην τετάρτη, αν θυμάμαι καλά, δίνοντας κάτι τυπικές εξετάσεις στην ε..ε...ε... όχι στην γραμματική, στο αλφαβητάριο και στην αριθμητική και μπήκαμε στην τετάρτη. Πήγα εκεί στην τετάρτη και έκανα τετάρτη, πέμπτη στη Σύρο. Και μετά ξαναγύρισα

(ΒΣ) Στην Αθήνα.

(ΔΖ) Στην Αθήνα. Έτσι, λοιπόν, αυτή είναι λοιπόν η Συριανή...

(ΒΣ) Καταγωγή και...

(ΔΖ) ... καταγωγή και διαδρομή.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Μικρή διαδρομή αλλά εκεί είναι.

(ΝΣ) Θυμάστε την Κατοχή εκεί, πώς ήτανε; Θυμάστε καθόλου;

(ΔΖ) Στην Κατοχή, στην Κατοχή στη Σύρο, δεν έζησα στην Κατοχή στη Σύρο. Πήγα μία φορά, πριν γίνει ο, ο..., πριν μπουν οι Γερμανοί, όταν ήταν οι Ιταλοί και πολλοί και θυμάμαι τότε ότι ερχόντουσαν οι Ιταλοί, κάποιοι επίσημοι, κάποιοι αξιωματικοί, με υδροπλάνα, πρώτη φορά έβλεπα υδροπλάνα, και θυμάμαι επίσης, ενώ ήμουνα πολύ μικρός, πάρα πολύ μικρός, αλλά αυτά αποτυπώνονται στο μυαλό όταν είναι κάτι πράγματα που δεν τα ξαναβλέπεις, δεν τα βλέπεις συχνά, που θυμάμαι ότι μόλις σκοτεινίαζε λίγο, πριν σκοτεινιάσει, ήταν να πέσει ο ήλιος, πήγαινε ένα καράβι, ένα μικρό πλοιάριο ιταλικό και έπαιρνε μία αλυσίδα και έκλεινε το λιμάνι, ούτως ώστε για να μην μπουνε εχθρικά, να μην μπουνε αυτά... κι έκλεινε με μία αλυσίδα το λιμάνι. Και το πρωί άνοιγε το λιμάνι.

00:10:26 Μετακόμιση στην Αθήνα. Γιατί ήρθαν στο Χαλάνδρι. Τα σπίτια που κατοίκησαν και η ζωή στο Χαλάνδρι.

(ΔΖ) Αυτά είναι που θυμάμαι, ε, μετά όμως γυρίσαμε, γυρίσαμε στην Αθήνα, όπου μείναμε εμείς στο Παγκράτι, στην οδόν Φρύνης 22, σε ένα, σε ένα.. σε ένα μονώροφο σπίτι, δίπλα υπήρχε μία..., πως..., που πουλάει κάρβουνα και κρασί. Τότε ήταν της μόδας, όταν λέω της μόδας σε εισαγωγικά, όποιος πουλούσε κάρβουνα, πουλούσε και κρασί μαζί. Δεν ξέρω πώς κόλλαγε αυτό...

(ΝΣ) Ο συνδυασμός...

(ΔΖ)...πώς συνδυαζότανε. Και ο κύριος αυτός, ο ιδιοκτήτης, λεγότανε Μάντζαρης και είχε στην πλατεία του Χαλ... , του..., με συγχωρείτε του... του Παγκρατίου ένα μεγάλο βιβλιοπωλείο, χαρτοπωλείο περισσότερο, και θυμάμαι ότι όποτε ήτανε να έρθει Καθαρά Δευτέρα, πήγαινα κι εγώ και κολλούσαμε αετούς. Με αλευρόκολλα, πετούσαν την Καθαρά Δευτέρα, και η αμοιβή μου ήτανε γλυκά, ήταν τέτοια πράγματα βεβαίως. Ε, από 'κει όμως, όταν πλέον ο πόλεμος ο ιταλικός ξεπεράστηκε κι άρχισαν να έρχονται οι Γερ..., επρόκειτο να έρθουν οι Γερμανοί, ο

πατέρας μου που είχε κάποια σχέση με τη Γερμανία, γιατί είχε πάει στη Γερμανία, είχε σπουδάσει στη Γερμανία και μιλούσε και Γερμανικά, είχε την εντύπωση... δεν ήθελε να ακούσει Γερμανούς, δεν ήθελε... και είχε την εντύπωση ότι πηγαίνοντας μακριά από την Αθήνα, όσο μακριά ήταν το Χαλάνδρι...

(ΒΣ) Στην εξοχή του Χαλανδρίου.

(ΔΖ)... ναι, θα μπορούσε να..., θα μπορούσε να..., να μην βλέπουμε Γερμανούς, να μην έρθουν οι Γερμανοί. Αυτή την ψευδαίσθηση είχε τότε. Και έτσι, για πρώτη φορά βρεθήκαμε στο Χαλάνδρι.

(ΝΣ) Ο πατέρας είχε πολεμήσει, είχε λάβει μέρος στον πόλεμο;

(ΔΖ) Στον δεύτερο πόλεμο, όχι. Ήτανε μεγάλος, δεν είχε λάβει μέρος στον δεύτερο. Είχε πάει στον πρώτο.

(ΒΣ) Πού μείνατε στο Χαλάνδρι όταν ήρθατε;

(ΔΖ) Όταν πρωτοπήγαμε στο Χαλάνδρι, στην Κατοχή, μείναμε, φιλοξενηθήκαμε, που δεν ξέρω πώς γνωριζόντουσαν, ε,ε, σ' ένα... στην οδόν Φειδίου, που υπήρχε μία αυλή και ένα μονώροφο σπίτι, σ' ένα δωμάτιο σ' αυτό το σπίτι, ώσπου να βρούμε και να νοικιάσουμε σπίτι, ήτανε του Χατζημιχαηλίδη, εάν θυμάμαι καλά. Ο κύριος Χατζημιχαηλίδης είχε μίαν σύζυγο. Κι ένα, μία ... την Κούλα, μία κοπέλα ένα χρόνο μεγαλύτερη από 'μένα, η οποία πλέον έφυγε και πήγε στην Αμερική, γιατί παντρεύτηκε στην Αμερική, και δεν ξέρω, ελπίζω να ζει... Ο κύριος Χατζημιχαηλίδης ήτανε τσαγκάρης. Είχε το τσαγκαράδικο στον κεντρικό δρόμο του Χαλανδρίου, κοντά στο ... φωτογραφείο του Μισέλ. Λοιπόν. Εκεί ήτανε το τσαγκαράδικο κι έφτιαχνε ψίδια¹, που τώρα δεν υπάρχουνε. Έφτιαχνε, άλλαζε σόλες, που τώρα κανείς δεν αλλάζει... [Γελάει] Λοιπόν, ήτανε... και έκανε μία πολύ καλή δουλειά και είχε αρκετούς πελάτες... Εκεί, λοιπόν μείναμε, ίσως κανένα μήνα, ώσπου να βρούμε το σπίτι, πού θα πάμε. Αν είχαν μπει οι Γερμανοί βέβαια, και βρέθηκα μ' ένα σπίτι, που όταν είδε ότι ο πατέρας μου με τις ψευδαισθήσεις που είχε, όταν είδε ότι οι Γερμανοί είναι μες στο Χαλάνδρι, είπε να πάμε ΕΞΩ απ' το Χαλάνδρι! Αλλά το έξω απ' το Χαλάνδρι ήτανε στο ύψος της Φαρίντας. Όπου όμως ήτανε εκεί όσολο χωράφια, χωράφια με σπαρτά, ε,ε, αλλού υπήρχαν αμπέλια κι αλλού υπήρχανε τα περισσότερα στάχια και εκεί υπήρχε αυτό το κέντρο η «Φαρίντα» και δίπλα ένα άλλο κέντρο, αν θυμάμαι καλά, αν θυμάμαι αν υπήρχε από τότε, του Καρύδη, που λεγότανε, αλλά η «Φαρίντα» υπήρχε, και η «Φαρίντα» την είχε φτιάξει ένας εξ Αιγύπτου, έλληνας, προς τιμήν της συζύγου, της βασίλισσας Φαρίντα, που ήτανε σύζυγος τού βασιλιά τότε της Αιγύπτου, Φαρούκ. Ε, ο Φαρούκ κάποια στιγμή όμως, όσο... όποτε ο Φαρούκ, λέγανε, ερχόταν στην Ελλάδα, πήγαινε και στην «Φαρίντα» να διασκεδάσει, αλλά κάποια στιγμή ο Φαρούκ αποφάσισε ν' αλλάξει σύζυγο, έφυγε η Φαρίντα που ήτανε και αδερφή του Σάχη, απ' τη ζωή του, μπήκε στη ζωή του η Ναριμάν, αλλά τελικά απ' τη ζωή, λίγο, πήγανε παράμερα και ο Φαρούκ και η Ναριμάν, μετά την επανάσταση που έκανε ο Ναγκίπ και μετά ο Νασέρ. Ο προ του Νασέρ, στην Αίγυπτο, κι έχασαν το θρόνο τους, παρά ταύτα η «Φαρίντα» έμεινε, και υπήρχε, χωρίς όμως να έχει τις παλιές τις δόξες. Πήγαμε λοιπόν στη «Φαρίντα», μέσα στο βάθος της... απέναντι από τη «Φαρίντα», σαν και το βάθος, εκεί ήτανε μπροστάνια, εκεί ήτανε χωράφια με σπαρτά πάρα πολλά, ε, ε, ε, κι εκεί υπήρχανε και δύο τρεις μύλοι, αν θυμάμαι, σε μεγάλη απόσταση. Αυτοί οι υδρόμυλοι που γυρίζουν και τραβάνε και φέρνουνε νερό. Εκεί λοιπόν μείναμε σ' ένα σπίτι, υπήρχε ένας ωραίος χώρος, μεταξύ αυλής και κήπου, που το είχε ένας εργολάβος και λεγότανε Σιδέρης. Δεν το

Θυμάμαι το μικρό του όνομα, ο κύριος Σιδέρης. Θυμάμαι το όνομα της συζύγου ήταν Ισμήνη, η σύζυγος. Ε, ε, και εκεί μέσα σ' αυτόν τον κήπο και τ' αυτό είχε φτιάξει μία κατασκευή που είχε, ήταν τρία σπίτια. Ήτανε ένα σπίτι για τον ίδιο, δίπλα ήταν ένα σπίτι που έμενε ένας γιατρός, και πιο 'δω ήτανε ένα άλλο σπίτι, ε, ε, όλα είχανε κάποια μεσοτοιχία. Για να μην..., για να γλιτώνει χώρο... που μείναμε εμείς. Εκεί μείναμε στην Κατοχή. Ε, την Κατοχή τη ζήσαμε...

(ΝΑ) Πώς ήτανε....

(ΒΣ) Να μας πείτε για την Κατοχή...

(ΔΖ) Εκεί!

(ΝΣ) Να μας πει λίγο το σπίτι πώς ήτανε, έτσι...

(ΔΖ) Το σπίτι ήτανε ένα μονώροφο σπίτι και ήτανε λευκό. Ε,ε,ε και είχε γύρω, γύρω, απ' το σπίτι, πώς το λένε, ένα περιβόλι. Όπου φύτευε διάφορα. Δεν θυμάμαι τι ακριβώς φύτευε αλλά θυμάμαι ότι φύτευε οπωσδήποτε αγγούρια. Διότι το βράδυ, όταν ε,ε, πώς το λένε, ακούγαμε και ήταν ησυχία, κρακ, κρακ, κρακ... Και μας έλεγε και η κυρία Ισμήνη «Μεγαλώνουν τ' αγγούρια! Τα οποία όταν μεγαλώνουνε κάνουνε κρακ, κρακ!» Αυτό το θυμάμαι! Θυμάμαι ότι σε μία απόσταση που για μένα ήτανε πολύ μεγάλη, αλλά με τα μέτρα τα σημερινά που τα βλέπω, οι μικροί τα βλέπουν όλα πολύ μεγάλα, δεν ήταν τόσο μεγάλη, ήταν ένας, ένα, επίσης, μεγάλο περιβόλι, με διάφορα μέσα και είχε μέσα και μία στέρνα, και έναν, αυτόν τον υδρόμυλο, που λέμε. Και δίπλα ήταν ένα μικρό σπιτάκι κι έμενε μία κυρία Παπαδάκη, που ήτανε κρητικιά, αλλά είχε έρθει από τη Σύρο. Το Παπαδάκη ήτανε το όνομα του συζύγου της που ήτανε Κρητικός. Ο οποίος είχε πεθάνει και η καημένη έμενε μόνη της. Αλλά η μάνα μου πριν είχε πολύ καλές σχέσεις λόγω εντοπιότητας, έτσι;

(ΝΣ) Α, μάλιστα.

(ΔΖ) Λοιπόν...!

00:19:10 Τα μπλόκα των Γερμανών, οι ΕΛΑΣίτες με το χωνί και το παιχνίδι των παιδιών.

(ΔΖ) Ε, αυτή... ε, θυμάμαι μία δύο φορές, μία φορά που είχε χιονίσει και είχε σκεπάσει όλα τα πράγματα, θυμάμαι κάθε τόσο κάνανε μπλόκο, οι Γερμανοί. Και θυμάμαι ότι πάρα πολλά βράδια, και περιμέναμε να το ακούσουμε, κατέβαιναν από το... από την Πεντέλη, που υπήρχε κάποιο κλιμάκιο ή κάποια... κάποιο σώμα, κάποιος λόχος του ΕΛΑΣ, κατέβαινε ένας, δυο Ελασίτες, οι οποίοι το μόνο που τους ξεχώριζες ότι είναι Ελασίτες, ήταν ότι φορούσαν ένα δίκωχο κι έγραφε ΕΛΑΣ, οι οποίοι κρατούσανε κι ένα χωνί, το γνωστό κατόπιν χωνί, τότε τ' ακούγαμε για πρώτη φορά, οι οποίοι ανέβαιναν, γιατί αυτός ο υδρόμυλος έχει απ' έξω ένα ζικ-ζακ που είναι σαν σκαλοπάτια για να ανεβαίνεις μέχρι απάνω το μύλο. Ανέβαιναν, λοιπόν, εκείνοι ψηλά και με το χωνί απήγγειλαν διάφορα συνθήματα. Και βεβαίως αμέσως κατέβαιναν και φεύγανε πριν έρθουν...

(ΒΣ) Τους εντοπίσουνε...

(ΔΖ) ...οι Γερμανοί. Λοιπόν... Ε! Εμείς παίζαμε την άλλη μέρα αυτά και φτιάχναμε από χαρτί δίκονα, γράφαμε ΕΛΑΣ και παίζαμε αυτό. Και βέβαια κρυβόμαστε γιατί λέγαμε «Γερμανοί!». Αλλά κρυβόμαστε εμείς, τους σκοτώναμε, βεβαίως, τους Γερμανούς. Είχαμε τη δυνατότητα αυτή... [Γελάει]... που δεν την είχε τη δυνατότητα οι άλλοι. Λοιπόν! Έτσι ήταν η ζωή στο Χαλάνδρι, εκεί απάνω.

00:20:49 Τα λεωφορεία και το τρένο. Ανταλλαγή προϊόντων.

(ΔΖ) Βέβαια, ήμασταν άνθρωποι που έπρεπε να ζούμε. Που έπρεπε να φροντίζουμε τη διατροφή μας, και τις μετακινήσεις μας. Οι μετακινήσεις από 'κει μέχρι κάτω το Χαλάνδρι γινόντουσαν με τα πόδια, δεν υπήρχε τρόπος να πάμε. Απ' το Χαλάνδρι στην Αθήνα υπήρχανε τα λεωφορεία, υπήρχαν κάποια λεωφορεία, δεν θυμάμαι αν ήταν... Ακούω συνέχεια περί για γκαζοζέν, εγώ δεν θυμάμαι να έχω δει ακριβώς γκαζοζέν. Δεν το θυμάμαι πώς είναι το γκαζοζέν. Πάντως θυμάμαι ότι τα λεωφορεία ήτανε κάποια μικρά λεωφορεία, ήτανε σε σκούρο μπλε χρώμα, μεταξύ μπλε και καφέ ανοιχτού, ε,ε, αυτά ήταν τα λεωφορεία, είχανε έναν εισπράκτορα και τον οδηγό και μερικά απ' αυτά ήτανε κονβέρτιμπλ. Διότι αντί να έχουσε σκεπή από κατασκευή την ίδια, η σκεπή τους ήτανε από μουσαμά, η οποία...

(ΒΣ) Αφαιρούνταν.

(ΔΖ)... το καλοκαίρι μπορούσαν να την αφαιρέσουν, το χειμώνα σκέπαζε για τη βροχή. Ενα άλλο μεταφορικό μέσο βασικό, ήταν το λεγόμενο τρενάκι, ήταν ένα τρένο με ατμομηχανή ντούκου, ντούκου, ντούκου, που ξεκινούσε από τον Πειραιά, από σταθμό της ΣΠΑΠ; Του ΣΕΚ; Δεν ξέρω από πού, και περνούσε, όταν ανέβαινε απ' τον Πειραιά, περνούσε από Αθήνα, περνούσε από το Ν.Ηράκλειο, Νέα Ιωνία, διάφορες άλλες περιοχές και τελικά έφτανε στο Χαλάνδρι, έκανε στάση στην Αγία Άννα. Ήτανε μία μικρή εκκλησούλα κι ένας πολύ ωραίος μικρός σταθμός αλλά πάρα πολύ γραφικός, με τα δικά μας μάτια, τα σημερινά, τον θυμάμαι γραφικό, τότε ήτανε ένας σταθμός.

(ΒΣ) Απλός.

(ΔΖ) Ναι. Και... αυτός..., αυτό το αυτό περνούσε και πήγαινε, έφτανε μέχρι..., απάνω, το Λαύριο. Αυτός ήτανε ο σταθμός. Τα σίδερα περνούσαν εκεί που τώρα είναι ... πώς λέγετε... Παπανικολή, πώς λέγεται...

(ΒΣ) Παπανικολή.

(ΔΖ)... ο δρόμος... και βεβαίως υπήρχανε και δύο στάσεις «Σίδερα». Ή δύο ονομασίες, δύο περιοχές «Σίδερα»! Η μία ήταν αυτή που ήτανε στο Χαλάνδρι, απάνω εκεί που είναι τώρα ο δρόμος που... απ' την Αγία Βαρβάρα, εκεί λεγόταν «Σίδερα» και δίπλα ήταν ένα σχολείο, ιδιωτικό, «Το Φως». Εκεί κοντά... Και υπήρχανε και τα «Σίδερα» απ' την κάτω πλευρά, στη Φιλοθέη, μεταξύ Χαλανδρίου και Φιλοθέης, που από 'κει περνούσε επίσης το αυτό, και ήταν και εκεί η περιοχή «Σίδερα»! Και έλεγε «Στα άνω Σίδερα» και «Στα κάτω Σίδερα» για να ξέρει κανείς που ζει ! Ε, αυτή ήτανε η... ο τρόπος της μετακίνησής μας την εποχή εκείνη στο... εκεί στο... της Κατοχής.

(ΒΣ) Ναι.

(ΔΖ) Πρέπει να πω επίσης ότι ένα μεγάλο πρόβλημα ήταν το φως. Διότι το βράδυ τα φώτα σβήναν, από νωρίς σβήναν τα φώτα, ήταν ή με λάμπα πετρελαίου ή με λαδοφάναρο, αυτό, κι αυτοί που ήταν κάπως... είχαν τη δυνατότητα, είχαν ασετιλίνη αλλά δεν ήταν τόσο εύκολο. Επίσης....

(ΝΣ) Το νερό;

(ΔΖ) Πώς;

(ΝΣ) Το νερό; Υπήρχε νερό τρεχούμενο...

(ΔΖ) Νερό υπήρχε. Όχι τρεχούμενο, τα πηγάδια. Ήταν τα πηγάδια. Κι εκεί είχε πολύ νερό, γι' αυτό λέω, υπήρχαν και υδρόμυλοι που ανέβαζαν το νερό. Αλλά εμείς, σε κάθε σπίτι είχε και ένα πηγάδι. Και βέβαια δεν..., αυτό, όταν έγινε ο.., η μεγάλη η συμφορά από την πείνα στην Αθήνα το '41 πότε έγινε, στο Χαλάνδρι εκεί που ζούσαμε δεν τη νιώσαμε. Διότι υπήρχανε τα περιβόλια, ναι, που κάτι έπαιρνες από 'κει, έλεγες «Έχω πατάτες, πάρε τρεις πατάτες, δώσε μου τρεις ντομάτες.» Και ήτανε μία συναλλαγή αυτού του είδους.

(ΝΣ) Και αλληλεγγύη.

(ΔΖ) Ναι. Και βεβαίως κάθε τόσο αποφάσιζαν οι κάτοικοι, που οι κάτοικοι ήτανε το ένα σπίτι εδώ, και το άλλο πενήντα μέτρα πιο 'κει. Γιατί ήτανε χωράφια. Οι κάτοικοι έτσι πάντως μαζευόντουσαν καμιά φορά και λέγανε «Πάμε για σταφύλια;» Ε! Το «πάμε για σταφύλια» τι σήμαινε; Πήγαιναν με τα πόδια στην Πεντέλη, όπου πριν φτάσεις στην Πεντέλη, κοντά στην Πεντέλη, υπήρχανε...

(ΒΣ) Αμπέλια;

(ΔΖ) ... αμπέλια μεγάλα και κλέβανε σταφύλια, γέμιζαν ό,τι μπορούσαν να γεμίσουν και έτσι είχαν εξασφαλίσει το σταφύλι της εποχής.

(ΒΣ) Δεν τους κυνηγάγανε όμως γι αυτό...

(ΔΖ) Δεν τους παίρναν είδηση! Πηγαίνανε βράδυ! Πηγαίνανε βράδυ. Πάντα με τον κίνδυνο να πέσουν σε καμία περίπολο...

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ)... απάνω, Γερμανική. Δεν μπορώ να θυμηθώ αν πέσανε ποτέ. Δεν το ξέρω. Αλλά πάντα έτσι γινόντουσαν. Πάντως εμείς το φαγητό, με την έννοια της πείνας, εκεί, δεν το αντιμετωπίσαμε. Τουλάχιστον εκεί που μέναμε εμείς. Εντάξει. Ε! Η μεγάλη έκπληξη...

00:26:47 Έβλεπαν τους σκοτωμένους κρεμασμένους για παραδειγματισμό.

(ΔΖ) Βέβαια κάθε τόσο ακούγαμε για σκοτωμούς, κάθε τόσο ακούγαμε για μπλόκα, τα μπλόκα, συλλήψεις που κάποιον καταζητούσαν ή κάποιον βρίσκανε, και πηγαίνοντας στο..., πώς το λέμε... κατεβαίνοντας με το τρενάκι που υπήρχε εκεί ένα υδραγωγείο και υπήρχανε τα τέτοια..., πολλές φορές έβλεπε κρεμασμένους, που τους κρεμούσαν οι Γερμανοί, επειδή περνούσε το τρένο, ως παραδειγματισμό, υποτίθεται.

00:27:24 Η μετακίνηση της οικογένειας στο Μοναστηράκι και η απόπειρα να ταξιδέψουν στη Σύρο.

(ΔΖ) Η μεγάλη έκπληξη... Α! Ήταν σε μένα τότε; Όταν από το Χαλάνδρι, μετά την απελευθέρωση, [Τονίζει τη λέξη] ΑΜΕΣΩΣ μετά την απελευθέρωση βρεθήκαμε στην Αθήνα. Γιατί ήτανε... Τότε είπαμε να κατέβουμε, είχανε περάσει τέσσερα χρόνια, η μάνα μου ήθελε να πάει να δει στη Σύρο τους δικούς της, δεν υπήρχε, για να πας στη Σύρο, τρόπος μεταφοράς, υπήρχαν κάποια καΐκια, σκυλοπνιγόσουνα, βεβαίως, και κάθε τόσο μπαίνανε κάποια ε,ε, πλοία του πολεμικού ναυτικού, του βασιλικού ναυτικού τότε, μικρά πλοία, τα οποία έπαιρναν κόσμο για να πάει εκεί. Αλλά αυτό ποτέ δεν ήξερες τότε θα είναι. Δεν υπήρχε ...

(ΝΣ) Δρομολόγιο.

(ΔΖ) ... δρομολόγιο. Έλεγε «Αύριο θα υπάρχει!» Για να είμαστε πιο κοντά, λοιπόν, είπαμε ότι να πάνε στο Μοναστηράκι. Δεν ήθελε να πάμε στη Σύρο, με συγχωρείτε, στον Πειραιά. Διότι ο Πειραιάς ήτανε κακόφημη περιοχή, λόγω των οίκων ανοχής, που υπήρχαν από τότε.

(ΝΣ) Του λιμανιού...

(ΔΖ) Το λιμάνι και τα λοιπά. Και είπαμε να πάνε στο Μοναστηράκι, κοντά στο σταθμό, στο Μοναστηράκι, ώστε να είναι... μόλις ακουστεί ότι υπάρχει πλοίο, να μπουνε στο αυτό... στο τρένο, στο τρένο, στον Ηλεκτρικό και να πάνε. Τότε ο Ηλεκτρικός δεν έφτανε μέχρι απάνω στην Κηφισιά. Ήτανε..., στην Ομόνοια ήταν το τέρμα. Ε,ε,ε, η έκπληξη, λοιπόν, ήτανε το εξής: Ότι, όταν ξεκινήσαμε..., πώς ξεκινήσαμε! Ξεκινήσαμε, είχαμε και πράγματα, έτσι. Βάλαμε, λοιπόν, τα πράγματα, νοικιάσαμε, εάν λέγεται, ένα καρότσι απ' αυτά που είχανε... δεν θυμάμαι ποιοι τα είχανε.. Ήταν με μεγάλες ρόδες δεξιά, μία δεξιά και... μία μικρότερη στη μέση. Αυτό στεκόταν ίσιο. Ήταν όμως ψηλό. Τόσο! Όπου εκεί πέρα πάνω μπήκανε τα πράγματα και εγώ...

(ΒΣ) Και τα παιδιά!

(ΔΖ) Ναι, και η μητέρα μου κι ο πατέρας μου, μαζί με αυτόν που έσπρωχνε το καρότσι, τον ιδιοκτήτη του καροτσιού, τον επιχειρηματία του καροτσιού, κατεβήκαμε στην Αθήνα, κάνοντας ώρες, διότι κουραζόντουσαν στο δρόμο, διότι ναι μεν φεύγανε οι Γερμανοί, αλλά δεν ήταν τόσο εύκολα τα πράγματα. Κατεβαίναμε κάτω. Η έκπλη... Φτάσαμε, λοιπόν, πλέον βραδάκι...

(ΒΣ) Στον Πειραιά.

(ΔΖ)... στην Αθήνα!

(ΒΣ) Στην Αθήνα... Α! Απ' το Χαλάνδρι στην Αθήνα. Στο Μοναστηράκι.

(ΔΖ) Και η έκπληξη η μεγάλη ποια είναι; Όταν για πρώτη φορά, [Τονίζει τις λέξεις] **ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ** είδα ηλεκτρικό. Φώτα στην Αθήνα. Τα φώτα της εποχής εκείνης βεβαίως. Αλλά για μένα που δεν είχα δει, ήταν κάτι το εκπληκτικό! Λοιπόν, κι έτσι πήγαμε και βρεθήκαμε σ' αυτό το ξενοδοχείο εκεί. Ήτανε μετά μία άλλη περιπέτεια, βέβαια, γιατί πέσαμε στα Δεκεμβριανά. Το ξενοδοχείο ανατινάχτηκε. Ανατίναξαν το ξενοδοχείο η..., η..., η Αριστερά, για να κάνει οδοφράγματα για τους Εγγλέζους και τα λοιπά. Εμείς μείναμε έτσι. Γυρίσαμε λίγο και ξαναπήγαμε στο νομό μου, που εν τω μεταξύ είχε γίνει νομός μου, στην οδό Φερρών, για να περάσουμε τα Δεκεμβριανά. Αυτή ήταν η ιστορία. Στο Χαλάνδρι

(ΝΣ) Θυμάσαι τα Δεκεμβριανά ...

(ΔΖ) Τα Δεκεμβριανά τα θυμάμαι πάρα πολύ καλά.

(ΝΣ) Λοιπόν θα μας τα πεις λίγο. Δεν πειράζει.

(ΔΖ) Να τα πούμε μετά, αν θέλετε.

(ΝΣ) Εντάξει μετά!

(ΔΖ) Γιατί να τελειώσουμε του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Ναι, σωστό!

00:31:20 Η επιστροφή στο Χαλάνδρι. Η περιγραφή της γειτονιάς και των γειτόνων.

(ΔΖ) Στο Χαλάνδρι ε,ε,ε, μετά, εκεί, στον, όταν τελείωσαν και μετά πήγα στη Σύρο και έκανα τις τρεις τάξεις, που είπα, του δημοτικού. Και μετά βεβαίως γυρίσαμε αυτά και ο πατέρας μου με είπε «Να πάμε στο Χαλάνδρι, που το ξέρουμε. Που έχουμε και πέντε, δέκα φίλους.» Κι έτσι γυρίσαμε στο Χαλάνδρι. Η πρώτη φορά που πήγαμε στο Χαλάνδρι, έτσι πλέον μετά, ήταν το 1948, όταν πήγαμε στο Χαλάνδρι. Την πρώτη φορά έμεινα..., τώρα λέγεται Σοφοκλή Βενιζέλου. Τότε λεγότανε οδός Χολαργού. Έμεινα, λοιπόν, Χολαργού 225, θυμάμαι. Ήτανε..., ο δρόμος έκανε, κάθε τόσο έκανε, αυτό που λένε «προβοσκίδες». Έκανε ένα αριστερά δρομάκο, που είχε όμως, λεγότανε κι αυτός με την ίδια ονομασία. Εκεί, λοιπόν, σε μία τέτοια, ε..., ε... μείναμε σ' ένα σπίτι όπου ήτανε σ' ένα, σε μία, σ' ένα χώρο μεγάλο, που έσπερνε ο ιδιοκτήτης και είχε ένα σπίτι όπου δύο δωμάτια; Κάτι τέτοιο, τα νοίκιαζε. Και στο άλλο έμεινε εκείνος, ισόγειο βεβαίως. Γύρω, γύρω ήτανε σπαρτά. Το σπίτι αυτό το είχε ένας θαυμάσιος άνθρωπος! Μα καταπληκτικός άνθρωπος! Λεγότανε Φώτης Πλουμίδης. Ο Φώτης Πλουμίδης ήτανε πρώην φωτογράφος, είχε φωτογραφείο στη Γαλλία! Και μιλούσε και θαυμάσια τα γαλλικά. Όταν ήρθε εδώ, δεν ξέρω πώς ήρθε, δεν θυμάμαι πώς ήρθε, κι έμεινε στο Χαλάνδρι, δεν μπορούσε να κάνει πλέον τον φωτογράφο διότι υπήρχαν φωτογράφοι. Ε,ε,ε, παντρεύτηκε την κυρία Κατίνα, απέκτησε δύο παιδιά, την Ελένη που ήτανε και για ένα διάστημα, συμμαθήτριά μου, ε..., ε... και συνομήλική μου, βεβαίως, και τον Τίμο, ή Τιμολέων, ο οποίος ήτανε δύο χρόνια μικρότερος από μένα. Ο κύριος Φώτης Πλουμίδης, λοιπόν, δημιούργησε, έφτιαξε ένα μεγάλο εργαστήριο που έφτιαχνε στα κάρα που υπήρχανε τότε, γιατί κάρα κυκλοφορούσαν πάρα, πάρα πολύ, κάρα με άλογα, έτσι; Έφτιαχνε τα σίδερα που μπαίνανε γύρω, γύρω από τις ρόδες. Ήτανε μία δουλειά δύσκολη, έπρεπε να κάνει έτσι ώστε το σίδερο να κολλήσει ακριβώς και να σφίξει τη ρόδα και να μην φύγει στο δρόμο, βεβαίως, με..., με..., πώς το λένε, με φυσερό για ν' ανάβει φωτιά, που το τραβούσε για ν' ανάβει φωτιά, και έκανε. Ήτανε... Βεβαίως του άρεσε η τέχνη, του άρεσαν όλα αυτά που είχε ζήσει στο Παρίσι, ήτανε κινηματογραφόφιλος φοβερά, τουλάχιστον δυο φορές την εβδομάδα έπαιρνε το γιο του και πήγαιναν σινεμά, ήτανε ένας θαυμάσιος άνθρωπος. Ο Τιμολέων, ο γιος του, νομίζω ότι ακολούθησε, δεν έγινε αυτό, αλλά έγινε κι έφτιαξε κάτι με σιδεριές και έκανε αυτά τα..., στις σκάλες, στα μπαλκόνια, όλα αυτά τα σιδηρικά αλλά με καταπληκτικές ιδέες και καταπληκτική τέχνη, που ο γιος έγινε περιζήτητος σε βίλες, σε... Ήταν πάρα πολύ καλός. Και... και η κόρη είχε τη δική της διαδρομή. Εκεί, λοιπόν, ήμαστε πάρα πολύ καλά σ' αυτή την περιοχή. Ήτανε σπαρτά, όπως σας είπα. Απέναντι, αριστερά μας, όπως ερχόμαστε, ε,ε, απ' το σπίτι, ήταν ένα μεγάλο μπακάλικο, του κυρίου Ταμπουρατζή, κι έκανε

έναν αγώνα ολόκληρο αν μπορέσει το μπακάλικο να γίνει και φούρνος. Διότι τότε άδειες για φούρνο δεν δίναν. Ήτανε πάρα, πάρα, πάρα πολύ δύσκολο.

(ΝΣ) Κλειστό επάγγελμα.

(ΔΖ) Πολύ κλειστό το επάγγελμα. Πάρα πολύ κλειστό. Κι έκανε αγώνα. Τελικά, ύστερα από πολύ χρόνια, κατάφερε κι έγινε. Και υπάρχει ακόμη ως φούρνος. Ελπίζω να υπάρχουν και τα παιδιά του κυρίου Ταμπουρατζή. Λοιπόν. Εκεί ήτανε αυτό. Πιο κάτω, αρκετά πιο κάτω, υπήρχε ένα βουστάσιο. Με πρόβατα, με κασίκες, και τα λοιπά, νομίζω λεγότανε ή Σαράντος ή Φαράντος. Δεν μπορώ να θυμηθώ. Ή Σαράντος ή Φαράντος, που είχε όλα αυτά τα πράγματα και νομίζω είχε και μία κόρη που παντρεύτηκε ένας, , που έγινε ... πώς το λένε, από τους διευθύνοντες της Εμπορικής Τράπεζας, η εξέλιξή του γαμπρού. Εκεί ήταν λοιπόν αυτό. Πιο 'κει ήταν του Δουζένη, όπως θα ξέρετε, που έφτιαχνε αυτά τα οινοπνεύματα και τα περιέργα αυτά, που είχε μία μυρωδιά, και μύριζε... Ήταν πολύ καλοί άνθρωποι και μία κόρη Δουζένη, η Κατερίνα, δεν ήθελε ν' ασχοληθεί με το εργοστάσιο, αλλά ήθελε να ασχοληθεί με τη συγγραφή. Έγινε μία συγγραφέας. Ε,ε,ε, καλή, εμείς τη θεωρούσαμε καλή, αλλά τη εποχή εκείνη ήταν πολύ δύσκολο να βγάλεις ένα βιβλίο, ήταν πάρα πολύ δύσκολο και επειδή ίσως είχε πρόβλημα να βγάζει βιβλίο, έγραφε σε εφημερίδες και έκανε και δημοσιογραφία και έγραφε και διηγήματα και ήτανε πάρα πολύ καλή και ήτανε μία πολύ ωραία, πάρα πολύ ωραία γυναίκα. Και πολύ ελκυστική. Ε, αυτό ήταν εκεί. Απέναντι από 'κει ήτανε η Μαρμαριώτισσα, το εκκλησάκι, ήτανε χωμένο βαθιά, δεν υπήρχαν άλλες εκκλησίες, δεν υπήρχανε σπίτια εκεί άλλα και δίπλα προς εμάς, προς το δικό μας σπίτι, υπήρχε ένα, ας πούμε, μεγάλος χώρος, ένα μεγάλο κτήμα, που ήταν του Νόμπελη. Ο Νόμπελης ήτανε ο υπασπιστής, ήτανε στρατιωτικός, και ήταν υπασπιστής του Μεταξά. Ε,ε,ε είχε δύο γιους, ο Φώτης ο Νόμπελης, μεγαλύτερος από 'μένα, νομίζω ένα χρόνο, έγινε χημικός κι είναι μια χαρά. Και είχε κι έναν αδελφό, δεν θυμάμαι ακριβώς τ' όνομά του, αν λεγότανε Σταύρος, δεν το θυμάμαι πώς λεγότανε, ο οποίος νομίζω εργάστηκε στον ΟΤΕ. Κάτι έγινε με τον ΟΤΕ, εκεί εργάστηκε, δεν τον βλέπω. Τον Φώτη κάπου κάπου τον βλέπω στην πλατεία. Ε,ε,ε, εκεί, λοιπόν, που είμαστε εμείς, απέναντι από μας, απ' το σπίτι το δικό μας, ήτανε μία οικογένεια και είχανε έναν γιο, ίσως ένα, δύο χρόνια ή τρία, τέσσερα χρόνια μεγαλύτερος από 'μένα, αν δεν κάνω λάθος λεγότανε Καπετανάκης; Ίσως δεν ξέρω, ο οποίος μας έκανε εντύπωση διότι έπαιζε καταπληκτικό ακορντεόν. Έπαιζε καταπληκτικό. Αυτός, που δεν θυμάμαι τ' όνομά του που ήταν πάντα ένας γελαστός άνθρωπος, έγινε μετά ιδιοκτήτης, εκ των ιδιοκτητών μίας μεγάλης εταιρίας που έκανε ε,ε, ταινίες διαφημιστικές για κινηματογράφους και μετά διαφημίσεις για την τηλεόραση. Και λίγο πιο δεξιά έμενε μία οικογένεια που ήτανε πατέρας, μητέρα και ένα παιδάκι, ο γιος τους, η οικογένεια Μπαρτζινοπούλου. Η οικογένεια Μπαρτζινοπούλου, λοιπόν, είχε έναν γιο, το ζεύγος Μπαρτζινόπουλου είχε έναν γιο, ο οποίος όταν εγώ ήμουν, ξέρω 'γω, στην έκτη δημοτικού, που πήγαινα, εκείνος δεν είχε πάει ακόμη στο δημοτικό. Ήταν τόση η διαφορά μας μικρή.

00:40:42 Τα αναγνώσματα των παιδιών, τα παιχνίδια τους και η ενασχόληση με τον αθλητισμό.

(ΔΖ) Και είχε τη manía να, να... με τον «Ταρζάν» και μετά και τον «Γκιαούρ», που βγήκε. Ο «Ταρζάν» ήτανε ο Άγγλος που βρέθηκε στη ζούγκλα, ο «Γκιαούρ» ήταν ο Έλληνας! Που βρέθηκε στη ζούγκλα. Και στο τέλος, ο Ταρζάν κι ο Γκιαούρ γίνανε φίλοι και βγήκε κι ένα τρίτο περιοδικό

που λεγόταν «Ταρζάν-Γκιαούρ». [Γέλια] Λοιπόν, λοιπόν... Ο Ερρίκος ερχόνταν με τα τέτοια και τα διαβάζαμε. Και διαβάζαμε και 'μεις ταυτόχρονα. Ο Ερρίκος, ε,ε, έγινε μετά ένας σπουδαίος, πολύ σπουδαίος δημοσιογράφος. Δούλεψε στο «ΕΘΝΟΣ», ήταν ο Ερρίκος ο Μπαρτζινόπουλος, πέθανε πριν από λίγο καιρό, αυτός ήταν ο τόσο [ακατάληπτο]. Ο Ερρίκος ο Μπαρτζινόπουλος. Ε,ε,ε εκεί λοιπόν που είμαστε εκεί, επειδή είχαμε τον κύριο Φώτη τον Πλουμίδη που είχε αυτά με τα σιδερικά, και τότε βλέπαμε ταινίες, τότε είδαμε δύο ταινίες πολύ σημαντικές για μας. Το ένα, η μία ήταν «Ο Δον Ζουάν» με τον Έρολ Φλιν και το άλλο ήταν «Οι τρεις σωματοφύλακες» με τον Τζιν Κέλι να κάνει τον Νταρτανιάν και ήταν μία παρωδία των τριών σωματοφυλάκων. Αλλά και οι δύο είχανε ξιφομαχίες. Αποφασίσαμε, λοιπόν, τώρα κι εμείς να γίνουμε ξιφομάχοι κι ο μπαμπάς Πλουμίδης έφτιαξε στο γιο του και σε μένα σπαθιά ψιλά, ξίφη! Κι από κάτω τους έκανε κι ένα..., έβαλε κι ένα στρογγυλό για να μην χτυπάει, αλλά με τέτοιο πράγμα για να μην..., και παίζαμε ξιφομαχία κι ερχόντουσαν κι άλλοι. Εκεί παίζαμε όλο το καλοκαίρι που δεν είχε σπαρτά στα χωράφια, παίζαμε ποδόσφαιρο, χωρίς βεβαίως... ε., ε..., γκολπόστ και τα λοιπά, αλλά με πέτρες που κάναμε τα τέρματα και βεβαίως, θέλαμε να κάνουμε και στίβο, γιατί ο στίβος τότε ήταν σε μεγάλη ανάπτυξη στην Ελλάδα, δεν ήταν όπως, δηλαδή ήταν δημοφιλής ο στίβος, δεν είναι τώρα που γίνονται αγώνες και δεν παίρνεις είδηση πότε γίνονται. Μόνο στους Ολυμπιακούς το θυμόμαστε. Τότε ο στίβος ήταν πάρα πολύ σημαντικό. Είχαμε λοιπόν το καλοκαίρι φτιάξει κι ένα σκάμμα, κι έτσι εκεί εκτός απ' το ποδόσφαιρο κάναμε... τρέχαμε και κάναμε και άλματα στο σκάμμα κι αποφασίσαμε να μάθουμε και επί κοντώ, και φτιάξαμε δύο καδρόνια, βάλαμε, τότε δεν υπήρχε αυτό που βάζουνε τώρα το ξύλο, βάζαμε, πώς το λένε..., σκοινάκι, σπάγκο. Ποιος θα περάσει και με καδρόνι ως... [Γελάει] ... ως κοντάρι, μ' ένα ψηλό καδρόνι προσπαθούσαμε να περάσουμε, μ' αυτά τα πράγματα... Έτσι ήτανε τότε η ζωή, όταν έμενα, όταν έμενα, όταν έμενα στην οδόν αυτή που σου λέω ε.,ε.. Χολαργού 225.

(ΒΣ) Τι ηλικία είχατε τότε;

(ΔΖ) Ήμουνα στην έκτη δημοτικού. Έκτη δημοτικού. Πιο κάτω, που πήγαινε προς Χολαργό ο δρόμος, γι' αυτό λεγότανε και Χολαργού, υπήρχε το λεγόμενο ιπποδρόμιο. Το ιπποδρόμιο ήταν ένα ιπποδρόμιο όπου, πολύ παλαιότερα, εγώ δεν τα πρόλαβα, υπήρχανε, λέει, κάποια άλογα και ήτανε και οι στάβλοι, όταν φύγαν από 'δω, που εδώ ήτανε, το εδώ που είμαι, όσοι δεν ξέρουνε, είναι η Βασιλέως Γεωργίου, απέναντι στο Ίδρυμα Ερευνών και εδώ τριγύρω ήτανε οι στάβλοι των βασιλέων, με τα άλογα των βασιλέων. Αυτά πήγαν εκεί απάνω.² Έτσι λέγανε. Δεν ξέρω πόσο είναι σωστό ή όχι.

00:45:08 Το ενοικιοστάσιο.

(ΔΖ) Από 'κει και πέρα πήγα, αλλάξαμε εμείς πάρα πολλά σπίτια. Διότι υπήρχε το λεγόμενο ενοικιοστάσιο...

(ΒΣ) Πείτε μας για το ενοικιοστάσιο.

(ΔΖ) Οπότε όλα αυτά τα λέω με την επιφύλαξη της ακρίβειας. Διότι δεν μπορώ να θυμάμαι ακριβώς. Ξέρω όμως ότι το ενοικιοστάσιο, στο ενοικιοστάσιο σήμαινε ότι θα έπρεπε να μείνεις ορισμένο χρόνο στο σπίτι, διότι αν έμενες περισσότερο, δεν μπορούσε ο ιδιοκτήτης να σου κάνει έξωση. Για κάποια χρόνια. Έτσι όλοι οι ιδιοκτήτες φροντίζανε στα συμβόλαιά τους να βάζουνε ένα μήνα πριν το χρόνο αυτό που καθόριζε το ενοικιοστάσιο. Σήμαινε λοιπόν ότι κάθε

τόσο έπρεπε ν' αλλάζεις σπίτι. Δεν μπορούσες να πεις ότι τελείωσε το ενοίκιο μου και τώρα ξανακάνω ενοίκιο σε αυτό.

(ΒΣ) Καινούργιο. Στο ίδιο σπίτι.

(ΔΖ) Καινούργιο σ' αυτό το σπίτι. Διότι εκεί ήτανε άλλοι ειρηνοδίκες, τότε ειρηνοδίκες ασχολούνταν με αυτά. Άλλοι ειρηνοδίκες λέγανε εντάξει είναι καινούργιο συμβόλαιο. Άλλοι λέγανε «αυτή είναι κουτοπονηρία» και έτσι ... πολλοί το απέφευγαν. Έτσι λοιπόν με αυτό το λόγο, το ενοικιοστάσιο κράτησε αρκετά χρόνια. Είχε γίνει πριν από μας. Κράτησε αρκετά χρόνια, σιγά σιγά γινόντανε πιο μαλακό. Δηλαδή, αν στην αρχή ήτανε για ένα χρόνο, μετά γινόντανε .. μπορούσες να μείνεις τρία χρόνια, μετά μπορούσες να μείνεις πέντε χρόνια και να μη ... να έχεις το ίδιο σπίτι. Όσπου να γίνουν όμως αυτά, έπρεπε ν' αλλάζεις σπίτια. [Γελάει] Έτσι λοιπόν κι εγώ άλλαξα αρκετά σπίτια.

00:47:00 Το σπίτι στην οδό Φιλικής Εταιρίας. Οι γιατροί.

(ΔΖ) Έμενα στην οδό Φιλικής Εταιρίας, έμενα εκεί που τώρα είναι ε,ε,ε απ' την πλατεία Δούρου αριστερά και πάλι αριστερά ε,ε,ε, υπάρχει ένα σούπερ μάρκετ, λέει, κάπου εκεί. Έμενα εκεί. Έμενα... απ' τη Βάρναλη, που τότε δεν λεγότανε Βάρναλη, λεγότανε Αμαρουσίου, αν θυμάμαι καλά, δεξιά, σε μία, σ' ένα ωραίο σπίτι, έμενα και εκεί. Το τελευταίο σπίτι που μείναμε ήτανε στην... οδόν Παπάγου ε,ε,ε κοντά στη Λεωφόρο Πεντέλης, τώρα μπροστά απ' το σπίτι αυτό είναι ο ΟΤΕ. Το σπίτι αυτό δεν υπάρχει, δεν ξέρω πώς έχει, έχει διαμορφωθεί με τον ΟΤΕ και μ' όλα αυτά. Ήτανε μίας οικογένειας Ράλλη, ήτανε διόροφο, ήτανε μία βίλα διώροφη, εμείς..., βίλα της εποχής εκείνης βεβαίως. Εμείς μέναμε στο ισόγειο και ο Ράλλης, ο οποίος ήτανε ανύπαντρος και μόνος του, είχε μία βοηθό, μία να τον προσέχει, πώς θα το πούμε τώρα, ε,ε, και έμενε στον από πάνω όροφο. Και απέναντι ήταν ένα ξενοδοχείο, που λεγότανε του Πορτογάλου³ ή κάπως έτσι αν θυμάμαι καλά, το οποίο τώρα δεν υπάρχει το ξενοδοχείο. Υπάρχει το κτήριο αλλά έχει..., μετά από ξενοδοχείο έγινε γραφεία νομίζω, κάτι τέτοιο. Εκεί μείναμε, λοιπόν, τα τελευταία χρόνια και από 'κει έφυγα! Εκεί πέθανε ο πατέρας μου και από 'κει έφυγα και κατέβηκα στην Αθήνα το 1968. Τότε βέβαια..., είπα ότι πέθανε ο πατέρας μου, υπήρχανε κάποιοι γιατροί, υπήρχε ο Βαλάσης, ο οποίος είχε σπουδάσει στη Γερμανία, και είχε μία Γερμανίδα νοσοκόμο ως βοηθό. Ε,ε,ε, υπήρχε ο Τούντας που ήτανε παιδίατρος αλλά...

(ΒΣ) Ήτανε δικός μου παιδίατρος.

(ΔΖ) Μιλώ για τον... υπάρχει γιος ή ο πατέρας;

(ΒΣ) Ο πατέρας. έτσι νομίζω....

(ΔΖ) Δεν ξέρω

(ΝΣ) Ήτανε και μεγάλος

(ΔΖ) Μεγάλος. Λοιπόν, υπήρχε ο Τούντας ο οποίος ήταν παιδίατρος αλλά πολλές φορές, έμενε εκεί στην πλατεία Δούρου, και πολλές φορές τον καλούσαν και για άλλα πράγματα, κι έτρεχε και πήγαινε κι έδινε τη γνώμη του, δεν ξέρω πόσο..., αν ήτανε σωστή ή όχι, ε,ε, και υπήρχε κι ο Καραλής . Αυτούς θυμάμαι. Ο οποίος ήτανε... τότε δεν υπήρχε ειδικότητα καρδιολόγου ξεχωριστή, έλεγε «παθολόγος» παύλα «καρδιολόγος». Ο κύριος Καραλής ε,ε,ε ήτανε ένας ΠΑΡΑ

πολύ ευγενής άνθρωπος! **ΠΑΡΑ** πολύ καλός γιατρός! Είχε ένα πρόβλημα, όταν περπατούσε λίγο κούτσαινε, διότι τον είχανε κτυπήσει οι ... πήγε να ... οι Γερμανοί κάποιον είχανε χτυπήσει και πήγε αυτός να βοηθήσει, κάποιος άλλος Γερμανός επίσης τον πυροβόλησε, κάπως έτσι, και είχε ένα πρόβλημα με το πόδι του. Όμως είχε μία, μας έκανε εντύπωση, μία τεράστια, τεράστιο αυτοκίνητο, Ρενό αν θυμάμαι καλά, γκρι, λευκό, κάπως έτσι, το οποίο οδηγούσε και έτρεχε πάντα όποτε είχε ανάγκη και φορούσε πάντα την ρεμπνούμπλικά του. Δεν... οδηγούσε με τη ρεμπνούμπλικα. Εξέταζε με τη ρεμπνούμπλικα. Ήτανε έτσι, ναι. Δεν ξέρω πότε ακριβώς πέθανε, αλλά ξέρω ότι η σύζυγός του πέθανε μεγάλη, ενενήντα τόσο χρόνων. Ο Καραλής. Να κάνω μία παρένθεση, για να πω ότι όταν εγώ έπαθα ε,ε, έμφραγμα και πήγα να κάνω εγχείρηση και λοιπά, τον γιατρό που, ο γιατρός που με εξήτασε και που με έσωσε και που ήταν αυτό, συμβαίνει να είναι, χωρίς να το ξέρω που πήγαμε, ο γιος του Καραλή...

(ΝΣ) Απίστευτο, απίστευτο!

(ΔΖ)... που είχαμε εμείς στο Χαλάνδρι. Ο οποίος είχε, εκείνος ο Καραλής, ο παλαιότερος, είχε δύο γιους, τους οποίους τους θυμάμαι όταν είμαστε στο γυμνάσιο, διότι είχανε ποδήλατα και βεβαίως τα παιδιά πηγαίνανε στο Κολλέγιο, δεν πηγαίναν εκεί που πηγαίναμε εμείς, αλλά όταν εγώ μετά πήγα και τον είδα, θυμήθηκα... Λέω «Μοιάζετε...» «Μα...» λέει «... εγώ είμαι!»

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Έτσι; Αυτό το απίστευτο. Λοιπόν, αυτή ήτανε η... εκεί όταν βρέθηκα στο Χαλάνδρι, την δεύτερη φορά.

00:52:28 «Τα Πεύκα» και περιγραφή των μαγαζιών της Πλατείας.

(ΝΣ) Εκεί στη γειτονιά, στο κέντρο πια, φαρμακεία...

(ΔΖ) Στο κέντρο, στο κέντρο, στο κέντρο, υπήρχε, στο κέντρο υπήρχε απέναντι, υπήρχε, να σου πω τι υπήρχε. Υπήρχε το καφενείο του Μηλίγγου, το οποίο ήτανε απέναντι από την εκκλησία, όχι, μπαρτόν! Στο πλάι της εκκλησίας. Υπήρχε το..., δεν θυμάμαι πώς το λέγανε, εκεί επίσης ένα γραφείο τελετών, ε.,ε... τότε λεγόταν «κηδειών» δεν λεγόταν... είχε εξευγενιστεί, να το λένε «τελετών». Ε,ε, το νερό έτρεχε πάντα...

(ΒΣ) Στη βρύση...

(ΔΖ)... εκεί στην εκκλησία κι απέναντι ήταν τα περίφημα καφενεία, του Κανάρη, του Αφεντούλη. Ε,ε,ε, αριστερά τα βράδια είχε δημιουργηθεί για ένα διάστημα, γιατί μετά δεν πήγε καλά κι αυτά, είχε δημιουργηθεί ένα Κέντρο, εκεί που είναι τώρα η παιδική χαρά που λεγόντουσαν «Τα Πεύκα». Εκεί λοιπόν ερχόντουσαν διάφοροι καλλιτέχνες, τραγουδούσανε, εκεί έκανε την παρθενική της στο τραγούδι, εμφάνιση η Σούλη Σαμπάχ, εκεί εμφανιζόταν τακτικά ένας Χαλανδραίος κονφερανσιέ ο Ηλίας ο Καραμανέας. Πολλές φορές ερχόντανε εκεί και..., σε παραστάσεις που λέγανε «Η τιμητική του τάδε.» Υπήρχανε στο τέλος του χρόνου οι διάφορες «τιμητικές», που τα έσοδα τα έπαιρναν οι τραγουδιστές. Εκεί λοιπόν, σε διάφορες τιμητικές από συμπάρασταση, άλλοτε είχε έρθει ο Ίκαρος, ένας κονφερανσιέ, Ίκαρος. Τον Γιώργο τον Οικονομίδα που πολλοί λένε «Εγώ δεν τον θυμάμαι...» και όλα αυτά..., θυμάμαι όμως τον Όμηρο τον Αθηναίο, έναν άλλον κονφερανσιέ, ο οποίος, να κάνω επίσης μία παρένθεση, για να πω ο Όμηρος ο Αθηναίος, ο οποίος ήταν ένας πολύ καλός κονφερανσιέ και εργαζότανε στο

Γκριν Παρκ, που τότε λειτουργούσε. Ε,ε,ε ήτανε και κάτι άλλο εκτός από κονφερανσιέ. Ήταν και καθηγητής. Λεγότανε Αναγνωστόπουλος, Όμηρος Αναγνωστόπουλος και ήτανε καθηγητής σε ένα επαγγελματικό λύκειο, θα λέγαμε τώρα, ε,ε,ε απέναντι απ' το μαιευτήριο της «Ελενας», που υπήρχε. Και δίπλα των κοριτσιών, πώς το λένε, ε...ε... [Μικρή παύση] ... σα φυλακή⁴, πώς τα λέμε τότε..

(ΝΣ) Παρθεναγωγείο, όχι...

(ΔΖ) Όχι, υπήρχε εκεί μία τέτοια που ήταν όλο γυναίκες, κοπέλες, εν πάση περιπτώσει εκεί περίπου υπήρχε ένα επαγγελματικό, όπως θα λέγαμε τώρα, λύκειο κι εκεί δίδασκε ο Όμηρος Αθηναίος. Λοιπόν, εκεί στα «Πεύκα», ήτανε «Τα Πεύκα». Στον κεντρικό δρόμο υπήρχε στη γωνία της πλατείας ο περίφημος Φιλίππου. Το ζαχαροπλαστείο του Φιλίππου. Ήτανε θαυμάσιο, ήταν ένας χαριτωμένος άνθρωπος, χαμογελαστός πάντα και λουπά... Ο κύριος Φιλίππου και πιο 'κει το πρώτο, όπως λέγανε και έτσι διαφημιζότανε από στόμα σε στόμα, ε,ε,ε,... πώς το λένε... φούρνος ...

(ΒΣ) Φούρνος;

(ΔΖ) Φούρνος! Του Ζαγοραίου. Υπήρχε και του Σακαλή που ήτανε απέναντι από το ιερό, περίπου, της εκκλησίας. Του Σακαλή, ο οποίος, η κόρη Σακαλή, θυμάμαι που συζητιότανε, ότι είχε παντρευτεί έναν αεροπόρο⁵, ο οποίος πριν παντρευτεί αλλά και που αφού την είχε παντρευτεί, όποτε είχε πτήση εκπαιδευτική με το αεροπλάνο, ερχότανε από 'κει και έκανε μερικά... βουτιές με το αεροπλάνο για να δείξει την παρουσία του και να εκφράσει τα αισθήματά του στη νέα που έγινε σύζυγός του... ε;

(ΒΣ) Πολύ ρομαντικό αυτό...

(ΔΖ) Βεβαίως, πολύ ρομαντικό. Και εκτιμήθηκε δεόντως και από την κυρία και παντρεύτηκαν βέβαια. Λοιπόν, υπήρχαν τα φαρμακεία, του Πέρκιζα, ο οποίος Πέρκιζας ήταν ένας πολύ... μιλάω για τον πατέρα Πέρκιζα πάντα, ένας πολύ καλοντυμένος άνθρωπος, έτσι πάρα πολύ κι αυτά και πολύ έτσι, ευγενικός, ιδιαίτερα γνωστός στο... φύλο, το θηλυκό φύλο, υπήρχε το φαρμακείο του Τοπαλίδη, που είχε πάρα πολύ κόσμο, επίσης. Και υπήρχε, τότε, και το φαρμακείο του Διαμαντόπουλου, που πηγαίναμε όλοι εκεί, διότι στο φαρμακείο βρισκότανε και η σύζυγος τού..., η κυρία Διαμαντοπούλου, η οποία ήτανε μία πολύ όμορφη, μα πάρα πολύ όμορφη γυναίκα. Ε, πιο κάτω, πηγαίνοντας προς το δρόμο της Αγίας Βαρβάρας, υπήρχε ένα μεγάλο... πώς το λένε, παντοπωλείο, δεν θυμάμαι πώς λεγότανε, Πάνας, δεν θυμάμαι πώς λεγότανε και πιο κάτω υπήρχε το..., το... το φωτογραφείο του Μισέλ. Απάνω προς την πλατεία Δούρου υπήρχε άλλο ένα φωτογραφείο του Ζένου. Λέγαν ότι ο Ζένος είναι καλύτερος φωτογράφος στις εβδομαδιαίες φωτογραφίες, τις επεξεργάζεται καλύτερα και λέγανε ότι ο Μισέλ ήτανε καλύτερος στις πόζες που έπαιρνες στα γρήγορα, διότι ήξερε πώς να σε στήσει! Λοιπόν. Αυτή ήτανε η ιστορία.

00:58:56 Στο 1^ο Δημοτικό.

(ΔΖ)Εμείς πήγαμε, απ' το δημοτικό πήγαμε, εγώ πήγα στο δημοτικό, στο 1^ο δημοτικό. Που είχε..., ήτανε και κοντά στο σπίτι στην Χολαργού 225 που λέμε, είχαμε έναν και υπάρχει ακόμα ως κτήριο, είχαμε διευθυντή κάποιον κύριο Τρουλινό, πολύ καλόν άνθρωπο, αγαπούσε τα

παιδιά, και ολίγον γραφικό. Ήταν κι ολίγον γραφικός, όπως τον βλέπαμε εμείς. Και είχαμε δάσκαλο έναν κύριο Βασιλειάδη, ο οποίος είχε πάντα δεμένο το χέρι του, διότι έλεγε ότι είχε πληγεί κατά τη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου, όπου εκείνος υπηρετούσε. Εκεί ήταν, ήμασταν περίπου εκατό παιδιά μέσα σε μία αίθουσα. Ήταν μια τεράστια αίθουσα. Εγώ που είχα έρθει απ' τη Σύρο, που ήμασταν δώδεκα ... [Γελάει] ... ξαφνικά βρέθηκα και ήξερα ότι θα με καλεί ο δάσκαλος, πώς το λένε, ο δάσκαλος, τουλάχιστον κάθε δεύτερη μέρα και ξαφνικά βρέθηκα στο δημοτικό, να μη με έχει καλέσει ποτέ κανείς! Με κάλεσε μόνον ο Βασιλειάδης για να δει ότι τα παιδιά της επαρχίας τι κάνουν! Και είπε «Σας παρακαλώ να σεβαστείτε το συμμαθητή σας που είναι απ' την επαρχία και μπορεί να είναι λίγο πίσω αλλά δεν πειράζει θα μας ακολουθήσει!» Κι αυτά που με ρώτησε ήταν πολύ..., δεν τα 'χανε κάνει εκείνοι. Βρισκόμαστε εμείς...[Γέλια] ... τα παιδιά της επαρχίας πολύ πιο μπροστά.... [Γέλια] ...από τότε. Και είναι φυσικό. Άλλο να 'χεις εκατό παιδιά μ' έναν δάσκαλο κι άλλο να 'χεις δώδεκα. Λοιπόν, έτσι ήταν τότε. [-Πού ήταν το σχολείο αυτό, συγγνώμη, μπορείτε να μας πείτε λίγο, αυτό το 1ο δημοτικό] Αυτό το δημοτικό σχολείο δεν μπορώ να σας πω ακριβώς που ήταν, ήταν... περνούσαμε τα Σίδρα...

(ΒΣ) Τα Πάνω!

(ΔΖ) Τα Κάτω.

(ΒΣ) Τα Κάτω.

(ΔΖ) Τα Πάνω, τα Πάνω εννοούμε αυτά της Αγίας Βαρβάρας τα σίδρα, ναι. Τα περνούσαμε λίγο, ήταν κάπου δεξιά εκεί, ναι, κάπου δεξιά ήταν αυτό το δημοτικό εκεί. Υπάρχει ακόμη, δεν θυμάμαι πώς λέγεται ο δρόμος.

01:01:23 Στο Γυμνάσιο στην Πλατεία Δούρου. Οι καθηγητές.

(ΔΖ) Ε,ε,ε τότε δώσαμε εξετάσεις για να μπούμε στο Γυμνάσιο. Το Γυμνάσιο ήταν, μπαίναμε στην τρίτη γυμνασίου, δεν μπαίναμε στην πρώτη. Μπαίναμε στην τρίτη γυμνασίου και τελειώναμε την ογδόη γυμνασίου. Πολλά παιδιά δεν πήγαν, συμμαθητές μας, δεν πήγαν στο γυμνάσιο, δώσανε εξετάσεις στην Εμπορική. Γιατί η Εμπορική ήταν ένα άλλο πράγμα που μαθαίναμε τα λογιστικά, είχανε... Εμείς μπήκαμε στο γυμνάσιο, με εξετάσεις και μπήκαμε ενενήντα επτά!

(ΝΣ) Πόσοι έδωσαν εξετάσεις;

(ΔΖ) Μα δεν είναι θέμα πόσοι έδωσαν από μας .

(ΝΣ) Συνολικά....

(ΔΖ) Υπήρχε το εξής. Υπήρχε το Γυμνάσιο Χαλανδρίου αλλά δεν υπήρχε γυμνάσιο στο Χολαργό. Άρα και 'κείνοι σε μας ήρθαν. Δεν υπήρχε γυμνάσιο στην Αγία Παρασκευή. Ο οικισμός Παπάγου δεν υπήρχε τότε, δεν υπήρχε ως οικισμός καθόλου. Λοιπόν, Χολαργός, Αγία Παρασκευή δεν είχε γυμνάσιο.

(ΒΣ) Πεντέλη;

(ΔΖ) Δεν είχε η Πεντέλη, Ν.Πεντέλη, δεν είχαν τα Βριλήσσια, δεν είχε η Φραγκοκλησιά.

(ΒΣ) Το Ψυχικό...

(ΔΖ) Δεν είχε το Ψυχικό ούτε το Παλαιό ούτε το Νέο. Το Παλαιό είχε το Κολλέγιο αλλά εκεί ήταν για ορισμένους, έτσι; Δεν είχε λοιπόν και το Νέο Ψυχικό, δεν είχε η Φιλοθέη. Όλοι αυτοί, λοιπόν, ήρθαν στο Γυμνάσιο Χαλανδρίου. Και από εκεί ήρθαν και διάφοροι άλλοι, που... δηλαδή ήρθαν κάποιοι αξιωματικοί που ήταν Έφεδροι, λόγω του εμφυλίου τους κάνανε, χωρίς να έχουν απολυτήριο του Γυμνασίου. Τους δώσανε βαθμό, αλλά επειδή υπήρξε ένας νόμος που μπορούσαν κάποιοι Έφεδροι να μονιμοποιηθούν, αλλά υπήρχε προϋπόθεση να έχουν απολυτήριο Γυμνασίου. Έτσι, λοιπόν, πολλοί, ενώ ήταν μεγάλοι σε ηλικία, μπήκανε στο Γυμνάσιο. Μπήκανε κάποιοι από την Πεντέλη που ήταν μοναχοί. Ένας-δυο παπάδες. Μπήκε, επίσης, ε,ε,ε, όλοι αυτοί που ήταν, που ήταν κάποιες οργανώσεις που υπήρχαν κρατικές, ημικρατικές, παρακρατικές. Τα στελέχη, όχι τα στελέχη, τα μέλη τους. Ήταν ΜΑΥδες, ήταν απ' τα Τ.Ε.Α... Ήταν διάφοροι που όμως θέλανε κι αυτοί να πάρουνε... κι έτσι εμείς είμαστε τότε δώδεκα χρόνων και αυτοί ήταν είκοσι δύο. Είχαμε, είχαμε αυτές... Συνήθως, αυτοί καθόντουσαν στα πίσω, πίσω...

(ΝΣ) Θρανία.

(ΔΖ)...θρανία. Και βέβαια...

(ΒΣ) Οπλοφορούσαν κάποιοι;

(ΔΖ) Κάποιοι οπλοφορούσαν, διότι σε μία, σε μία αίθουσα άλλη, που έσκασε ένα λάστιχο και έκανε μπαμ! Ξαφνικά άκουσες ντουκ! – ντουκ! – ντουκ! και βγήκανε μερικά πιστόλια... [-Πάνω στο θρανίο!] ... πάνω στο θρανίο! [Γέλια] Αυτά ήταν στις πρώτες, στις πρώτες τάξεις του γυμνασίου, διότι μετά..., η εξομάλυνση των πραγμάτων γινόταν πολύ γρήγορα. Από τάξη σε τάξη κάτι άλλαζε. Αυτοί φύγανε, πήγαν κάπου αλλού, δεν μείνανε, στο τέλος...

(ΒΣ) Δεν τελειώσανε. Δεν τελειώναν αυτοί;

(ΔΖ) Πήγανε κάπου αλλού. Διότι μετετέθη, μία μετάθεση και πήγαν εκεί που είχαν μετατεθεί.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Ε, αυτοί που μένανε πάντα ήταν οι μοναχοί που..., από το..., απ' την Πεντέλη. Δεν μπορούσαν μετά... έπρεπε να πάρουνε το...

(ΝΣ) Απολυτήριο.

(ΔΖ)...το απολυτήριο. Λοιπόν. Εκεί είχαμε, στην πρώτη τάξη όταν πήγαμε στο γυμνάσιο, το γυμνάσιο οι τρεις τάξεις τις έκαναν στο δημοτικό. Αλλάζανε τις ώρες με το δημοτικό...

(ΒΣ) Συστέγαση.

(ΔΖ) Συστέγαση. Είχαμε τον πρώτο Γυμνασιάρχη, [ακατάληπτο] ήρθε ένας κύριος Παπαθανασίου, από...

(ΝΣ) Λαμία...

(ΔΖ) Όχι απ' τη Λαμία, πώς το λένε, μετά τη Θήβα, ε,ε,ε [Παύση]

(ΒΣ) Λειβαδιά;

(ΔΖ) Λειβαδιά!

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Απ' τη Λειβαδιά. Ο κύριος Παπαθανασίου ήτανε φιλόλογος και ήτανε ή έδειχνε ότι ήτανε πάρα πολύ αυστηρός. Είχε τα χέρια του πάντα έτσι, όταν μας μιλούσε, ένωνε τα χέρια του και μας μιλούσε, με πολύ αυστηρό ύφος. Και το πρώτο ήτανε ότι πρέπει να κουρευτούμε, πρέπει να κουρευόμαστε, αυτά που ξέραμε να τα ξεχάσουμε, ότι, κάτω από το γόνατο, μην αυτό..., αρκετά κάτω από το γόνατο θα είναι οι ποδιές, γιατί φορούσανε ποδιές. Εμείς φορούσαμε κοντά παντελόνια, βεβαίως. Οι ποδιές, λοιπόν, θα είναι κάτω από το γόνατο και δεν θα πρέπει τα παιδιά να παίζουν «γερμανικό». Το «γερμανικό» ήτανε ένα παιχνίδι με την μπάλα, ε,ε,ε την μπάλα από χέρι σε χέρι. Ε,ε, και το λέγανε «γερμανικό». Ή βόλεϊ. Σε καμιά όμως περίπτωση γιατί θα μας απέβαλε, να παίξουμε ποδόσφαιρο. Ήτανε, το ποδόσφαιρο εθεωρείτο...

(ΒΣ) Αλητεία, περίπου.

(ΔΖ) Κάπως έτσι. Το Γυμνάσιο είχε... το Δημοτικό, που συστεγαζόταν και το γυμνάσιο, είχε και μονόζυγο. Κι όλοι θέλαμε να κάνουμε μονόζυγο για να κάνουμε..., να μας τε σπουδαίοι... Ε, τέτοια πράγματα ... Και μας έλεγε κι έλεγε «Ξεχάστε οι γυναίκες τα ποδήλατα!» Απαγόρευσε τα ποδήλατα στις γυναίκες. Σε όλα αυτά υπήρξε μία εξαίρεση. Μικτό, ήτανε μικτό, ίδιο γυμνάσιο αγόρια και κορίτσια αλλά διαφορετικές αίθουσες. Δεν είμαστε στην ίδια αίθουσα. Μια, δυο φορές βρεθήκαμε όταν δεν υπήρξε καθηγητής για ένα μάθημα κι έτσι βρεθήκαμε στην ίδια...

(ΝΣ) Συνδιδασκαλία.

(ΔΖ) ...συνδιδασκαλία. Αλλά ήμαστε σε διαφορετικές αίθουσες. Σε όλη αυτή την αυστηρότητά του, ο αυτός, απ' όλη αυτό, εξαιρούσε, βεβαίως, την κόρη του. Η οποία κόρη, μπορεί να 'λεγε, αλλά η κόρη και ποδήλατο έκανε και στο τέτοιο την έφτανε μέχρι το γόνατο, όχι πολύ κάτω απ' το γόνατο και τα λοιπά. Ε, ο κύριος Παπαθανασίου, επίσης, μας πληροφόρησε και μάθαμε το Τροφώνειον Μαντείου⁶ διότι μας έδωσε ένα βιβλίο με το Τροφώνειον Μαντείο, δικής τους συγγραφής, το οποίο αγοράσαμε. Ήταν ένας τρόπος ενίσχυσης... Λοιπόν, να μείνω εδώ με αυτό, όχι να μείνω εδώ με τον κύριο Παπαθανασίου, να μην μείνω εδώ και να θυμηθώ και να πω κάτι που συνέβη τότε, που ήτανε, δεν θα μπορούσε να είχε συμβεί σήμερα στην έκθεση [Ακατάληπτο] Ξαφνικά μας καλεί όλους στην... αυτό..., και αυτούς που είμαστε, συστεγαζόμαστε αλλά κι αυτοί που ήταν στην πλατεία Δούρου να έρθουνε όλοι για να μας ανακοινώσει ότι σε ένα φωτογραφείο, στο φωτογραφείο του Μισέλ, ε,ε, μία μαθήτριά, συμμαθήτριά μας, δηλαδή μικρή κοπέλα, ε,ε,ε βρέθηκε εκεί πέρα μέσα, και βρέθηκε και με μερικούς της ογδός ή της εβδόμης και έγιναν όργια και... και... και... Μας είπε και τ' όνομά της, και μας είπε και τα ονόματα **ΤΩΝ** μαθητών. Και... μας ανήγγειλε επίσης, ότι η μαθήτριά αυτή απεβλήθη απ' όλα τα γυμνάσια της Ελλάδος, οι δε μαθητές απεβλήθησαν όλοι απ' το Γυμνάσιο Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Μετά από καταγγελία έγινε αυτό;

(ΔΖ) Δεν το ξέρω πώς έγινε, το θέμα είναι ότι, εμείς πηγαίναμε στον Μισέλ διότι στις παρελάσεις, βγάzaμε ενσταντανέ φωτογραφίες, πηγαίναμε μας εμφάνιζε φιλμ, δηλαδή, ενώ ήτανε μεγάλος ήτανε ο άνθρωπος χαρά θεού! Του είπαμε, λοιπόν, ότι... μια φορά... Α! Κι απαγορεύτηκε σε όλους να ξαναπάνε στο φωτογραφείο. Σε όλους! Εμείς που τον ξέραμε, φροντίζαμε, κάποια στιγμή που δεν μας βλέπει, ή νομίζαμε πώς δεν μας βλέπει, να χωνόμαστε

μέσα και εντάξει... Ο άνθρωπος, πήγανε αυτοί να φωτογραφηθούν. Και όπως πήγανε όλα τα παιδιά, από παρέλαση, δεν ξέρω που είχαν πάει, ξαφνικά κάποιος ή κάποια είπε αυτό και βγήκε ένα όνομα, τι να σου πω! Πρέπει να σου πω ότι η κοπέλα αυτή μετά, απεκατεστάθη, παντρεύτηκε, δηλαδή δεν χάλασε ο βίος της! Αλλά χάλασε ο βίος της γιατί δεν μπόρεσε...

(ΒΣ) Δεν τέλειωσε το σχολείο.

(ΔΖ)...μπορεί να τελείωσε αργότερα. Αυτό να άλλαξε. Αλλά θέλω να πω τότε ήταν αυτό το... Μετά από αυτόν ήρθε ένας θαυμάσιος άνθρωπος ε,ε,ε, γυμνασιάρχης... [Παύση]... τι να κάνουμε;

(ΒΣ) Α, πολύ καλά, συνεχίζουμε.

(ΔΖ) Να κοιτάξω να δω μήπως έχω τίποτε άλλο εδώ....

(ΝΣ) Μήπως θέλεις διάλειμμα;

(ΔΖ) Εμένα δεν με πειράζει καθόλου. Δεν έχω κανένα πρόβλημα.

(ΒΣ) Να μας μιλήσετε, να μείνουμε εδώ στο γυμνάσιο, θέλω να μείνουμε.

(ΔΖ) Για το γυμνάσιο να μείνουμε.

(ΒΣ) Μας έχετε πει πάρα πολλά.

(ΔΖ) Να μείνουμε. Να τα δω το... να θυμηθώ... Λοιπόν, ήρθε μετά ένας σπουδαίος γυμνασιάρχης, λεγότανε, από τη Λευκάδα ήταν η καταγωγή του, ένας κοντός άνθρωπος, μαθηματικός στην ειδικότητα, λεγότανε Γιάννης Παπαδάτος, είχε ένα ιδιότυπο χιούμορ, μια φοβερή αγάπη για τα παιδιά, και του βγήκε αμέσως το παρατσούκλι «καουμπόης». Διότι, επειδή ήταν κοντός, περπατούσε κάπως πολύ γρήγορα. Και καμιά φορά, επειδή κάπου κάπου βάραιγε κάποιος, ήταν πολύ της μόδας τα χαστούκια τότε, δεν απηγορεύοντο, κάπου, κάπου έτσι, σηκωνόταν έτσι, του κάνανε το παρατσούκλι «καουμπόης». Δεν ξέρω αν το ήξερε ο ίδιος, είχε..., εκεί υπήρχε κι ένας καταπληκτικός παιδαγωγός για την εποχή εκείνη, ο Μάρκος ο Καλεώδης, συμβαίνει να ήταν απ' τη Σύρο, αυτό δεν έπαιξε κανένα ρόλο σε 'μένα, να, να με προχωρήσει, απλώς μου είπε: «Θέλεις κάτι; Θέλεις να σου εξηγήσω κάτι;» Σε αυτή τη βάση, όχι χωρίς να το ξέρεις να...

(ΝΣ) Ναι.

(ΔΖ).. ο Καλεώδης. Ο οποίος ενώ ήταν υποδιευθυντής, ενώ ήταν η..., είχε συμπληρώσει τη θητεία και είχε επιλεγεί για να γίνει γυμνασιάρχης, σε άλλο γυμνάσιο, δεν θέλησε να εγκαταλείψει...

(ΒΣ) Το Γυμνάσιο Χαλανδρίου.

(ΔΖ)... το Γυμνάσιο Χαλανδρίου και παρέμεινε υποδιευθυντής. Και είχε μίαν σύζυγο, η οποία η σύζυγός του ήταν επίσης καθηγήτρια εδώ και είχε κι έναν γιο, τον Γιάννη, μία τάξη μικρότερη από 'μένα, ο οποίος στην αρχή έγινε τραπεζικός υπάλληλος, και μετά έγινε..., πήγε στη Γαλλία, έγινε καθηγητής σε Πανεπιστήμιο της Γαλλίας και έχει γράψει και τρία, τέσσερα βιβλία, νομίζω, κι ένα βιβλίο ήτανε πάρα πολύ σημαντικό, διότι όταν πρωτοήρθε το ΠΑΣΟΚ και μερικοί άρχισαν την «ξύλινη γλώσσα» να λένε τα «κάθετα» και τα «επίπεδα» και αυτά, έβγαλε ένα βιβλίο για την «ξύλινη γλώσσα» και περνούσε γενεές δέκα τέσσερις, όλοι αυτοί τα

(ΒΣ) Τα πολιτικά ευφυολογήματα...

(ΔΖ) Ναι, αυτά, την «ξύλινη γλώσσα». Λοιπόν!

(ΒΣ) Πού ήταν τότε το σχολείο, ήτανε στο δημοτικό....

(ΔΖ) Το σχολείο, το σχολείο, τότε ήτανε, πηγαίναμε στην πλατεία Δούρου.

(ΒΣ) Στην πλατεία Δούρου...

(ΔΖ) Ήτανε παλιά κρεοπωλεία, γιατί σε μερικά είχε μέσα...

(ΒΣ) Τσιγκέλια...

(ΔΖ)... τα τσιγκέλια. Μερικά δεν είχε τζάμια κι έτσι, κι ήτανε καλό αυτό από την άνοιξη, διότι είχανε κάνει φωλιές χελιδόνια κι ερχόντουσαν ενώ κάναμε μάθημα, μπαίνουν μέσα τα χελιδόνια και πηγαίνανε... Αλλά δίπλα ήτανε ένας κινηματογράφος το «ΤΙΤΑΝΙΑ», ήτανε καλοκαιρινός. Απ' την άλλη πλευρά ήτανε ο κινηματογράφος «ΤΙΤΑΝΙΑ» ο χειμερινός. Όπου έμπαινες μέσα αλλά υπήρχε ταξιθέτρια, η οποία ταξιθέτρια κατά τη διάρκεια της προβολής είχε ένα φλιτ και φλιτάριζε με άρωμα, διότι τότε δεν υπήρχανε μπάνια, τότε καταλαβαίνεις τι γινόντουσαν. Πρέπει να πω ότι αν εξαιρέσεις δυο, τρεις δρόμους στο Χαλάνδρι όλοι οι άλλοι ήτανε εδώ...

(ΒΣ) Χωματόδρομοι.

(ΔΖ)... χωματόδρομοι. Τα σπίτια είχανε αυτό το πράγμα για να κάνεις τα πόδια σου, να βγάζεις τις λάσπες, ε,ε,ε όλοι είχαμε στην τσέπη μας ένα κομμάτι βελούδο για να ξεσκονίζουμε ε,ε,ε τα παπούτσια μας. Κι όταν πηγαίναμε σκασιαρχείο, ή μη σκασιαρχείο, στο Rex που είχε μια τεράραστια κουρτίνα βελούδινη και άνοιγε για να αρχίσει ο κινηματογράφος ή έκλεινε όταν τελείωνε αυτό ... λέγαμε «*Ε, ρε παιδί μου, πόσα βελούδα για τα παπούτσια κάνει αυτή!*» [Γέλια] Κάνει αυτή η αυλαία! [Γέλια] Λοιπόν... Ε, έτσι πήγαμε λοιπόν στο σχολείο αυτό του Χαλανδρίου, στην πλατεία Δούρου. Από κάτω ήταν ταβέρνα, όπου αν είχαμε απογευματινό μάθημα, η ταβέρνα είχε αρχίσει να λειτουργεί και όλα τα αρώματα της ταβέρνας ερχόντουσαν σε μας. Ε,ε, στην πλατεία Δούρου την είχε, την είχε... Ονομάστηκε έτσι διότι υπήρχε ένας ελληνοαμερικάνος, ο οποίος έκανε χρήματα στην Αμερική, κι ήρθε και πήρε ένα σωρό ακίνητα τριγύρω.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Λένε ότι τα περισσότερα, αν όχι όλα τ' ακίνητα κάποτε ήτανε δικά του. Σιγά, σιγά τα πούλαγε αλλά η πλατεία Δούρου πήρε διάφορες ονομασίες, κατά διαστήματα, κάθε δήμαρχος της έβγαζε και μία ονομασία, αλλά...

(ΒΣ) Δούρου παρέμεινε.

(ΔΖ) Ακόμα βάλανε κι ένα άγαλμα, μία προτομή του Ελευθερίου Βενιζέλου, εκεί. Την ονόμασαν Βενιζέλου αλλά Δούρου. Κανείς, αν πεις πλατεία Βενιζέλου κανείς δεν ξέρει ποια είναι, την λένε, τη λένε η πλατεία Δούρου. Και βεβαίως όταν είμαστε εκεί μεσημέρι, κάπου κάπου, βλέπαμε απέναντι τον Γεώργιο Παπανδρέου, διότι ερχότανε ο Γεώργιος Παπανδρέου και απέναντι υπήρχε ένα μεγαλοεστιατόριο, που θα λέγαμε, ένα πολύ καλό εστιατόριο, με τα άσπρα τραπεζομάντιλα αυτά..., του Καστρίτη. Και ο Γεώργιος Παπανδρέου ήτανε πελάτης στο Κέντρο αυτό του Καστρίτη. Αυτό ήταν εκεί. Βέβαια, αυτές ήταν οι αίθουσες, μπλοκαρισμένες, θρανία

με τρεις σε κάθε θρανίο. Απέναντί μας, έτσι κάναμε, έτσι και πιάναμε την καθηγήτρια ή τον καθηγητή διότι η απόσταση της έδρας, τότε υπήρχανε, δεν ξέρω αν υπάρχουν τώρα έδρες...

(ΒΣ) Υπάρχουν, υπάρχουν.

(ΔΖ) ... που ανεβαίνεις επάνω και ο μαυροπίνακας που στην αρχή, πριν γίνει ο πίνακας ο ξύλινος δεν είχανε χρήματα κι είχανε βάψει ...

(ΒΣ) Τον τοίχο;

(ΔΖ) ... τον τοίχο μαύρο, μετά [ακατάληπτο] Εμείς, μία κυρία Καλησπέρη είχε αφήσει ένα μεγάλο οικόπεδο για να γίνει γυμνάσιο, αλλά το κράτος δεν είχε λεφτά και δεν έδινε χρήματα το κράτος, κι έτσι πληρώναμε εμείς συνέχεια χρήματα για να γίνει το γυμνάσιο και κάποτε έγινε το γυμνάσιο αυτό. Εμείς είχαμε φύγει αλλά ποτέ δεν μας κάλεσαν οι του γυμνασίου που ήτανε καλεσμένοι, σ' αυτούς που [Τονίζει τη λέξη] **ΠΛΗΡΩΝΑΝ** για να γίνει το γυμνάσιο, για να δούμε το γυμνάσιο. Ποτέ δεν μας κάλεσε κανένας απ' αυτούς τους ιθύνοντες εκεί στο γυμνάσιο της Καλλισπέρη. Και επίσης πληρώναμε κάτι κάθε τόσο διότι όλο οι καθηγητές δεν ήτανε μισθοδοτούμενοι από το κράτος. Ήτανε και μερικοί που έδινε το κράτος κάτι και έπρεπε να τα συμπληρώσει το σχολείο. Κι έτσι, αυτοί που δεν ήσανε άποροι, ή κάτι άλλο, κάποιο άλλο να είχανε ιδιότητα, έπρεπε να πληρώνουνε. Ήταν όμως όλοι οι καθηγητές, υπήρχαν κάποιες εξαιρέσεις, αλλά η πλειοψηφία ήτανε μια χαρά οι άνθρωποι. Αλλά ήταν το πρόβλημά μας. Τα προβλήματά μας ήτανε πολλά, εκεί, διότι κάναμε..., στο κουδούνι, χτυπούσε το κουδούνι που βγαίναμε εκεί απ' έξω...

(ΒΣ) Στο πεζοδρόμιο.

(ΔΖ) Στο πεζοδρόμιο. Δεν είχε πού να βγούμε. Θέλαμε να κάνουμε γυμναστική, και ψάχναμε να βρούμε σε ποιο οικόπεδο δεν κάνανε δουλειές για να πάμε να κάνουμε γυμναστική. Και βέβαια τα κορίτσια έπρεπε να φοράνε φουφούλες. Η οποία ήτανε μακριά, δεν ήτανε έτσι. Και 'μεις είχαμε έναν γυμναστή τον κύριο Σταυρόπουλο, ο οποίος προσπαθούσε κι αυτός ότι μπορούσε να κάνει, δεν φρόντιζε όμως ο ίδιος να είναι έτσι γιατί είχε κάνει... [Γέλια] ... έτρωγε, δεν ξέρω...

(ΒΣ) Μία κοιλιά είχε κάνει.

(ΔΖ) Είχε... απλώς δεν ήταν η κοιλιά, δεν μπορώ..., αλλά δεν ήτανε για γυμναστή που θα έπρεπε να ήτανε έτσι.

(ΒΣ) Λαμπάδα!

(ΔΖ) Και βέβαια όλοι, όλοι, τότε, θαυμάζαμε, δεν μισούσαμε, τώρα ξέρεις κάτι, υπάρχει μία διαφορά με τότε. Τότε όταν βλέπαμε, τότε δεν υπήρχανε, ήταν πολύ λίγα τα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα. Ήταν κάτι φιατάκια, ήταν αμερικάνικα τ' αυτοκίνητα, γιατί μην ξεχνάμε ότι ήτανε, ήτανε εδώ οι αμερικάνοι, υπήρχε αμερικανική αποστολή και ο λοχίας ο αμερικάνος είχε το αυτοκίνητό του και πολλές φορές αν είχε κάποιο πόστο είχε και σοφέρ! Ένα σοφέρ. Λοιπόν, ήτανε τ' αμερικάνικα αυτοκίνητα. Μεγάλα ήταν, όταν τα βλέπαμε εμείς δεν τα μισούσαμε. Λέγαμε, α! όταν και 'μεις γίνουμε κάτι, θα πάρουμε ένα τέτοιο αυτοκίνητο. Δεν είναι όπως τώρα που λέει «Έχει αυτοκίνητο, να του βάλεις ένα γκαζάκι γιατί να 'χει αυτοκίνητο!» Τότε όλοι λοιπόν ήτανε. Πηγαίναμε λοιπόν τότε μία φορά το χρόνο όπου γινόντουσαν οι αγώνες της περιφέρειας των σχολείων, των Βορείων Προαστείων, όπου περιλαμβάνονταν και το Χαλάνδρι, εκεί γινόντουσαν φιλικόι αγώνες στίβου. Και πηγαίναμε πλέον, πού να γίνουν αυτοί οι αγώνες,

στο στάδιο του Κολλεγίου. Ήταν το μόνο έτσι μεγάλο και πηγαίναμε και βλέπαμε ότι υπήρχε ένα στάδιο, με αίθουσες μεγάλες...[Γέλια]... όμως, τι λέγαμε; Λέγαμε «Γαμώ το και 'μεις κάποια στιγμή, αν δεν μπορέσουμε εμείς, τα παιδιά μας όμως εδώ θα τα φέρουμε!»

(ΒΣ) Υπήρχε μια θετική προοπτική, ας πούμε.

(ΔΖ) Μπράβο! Δεν ήταν «Γιατί αυτοί οι μπίξε, οι δείξε...» ίσα ίσα λέγαμε «Και 'μεις έτσι θα γίνουμε, τότε!» Μας έκανε, λοιπόν τότε, εντύπωση. Είχαμε και πολλούς αθλητές στο Χαλάνδρι. Εμείς είχαμε, αν θυμάμαι καλά, τον Αμπατιέλο που ήτανε τριπλουνίστας και είχε κάνει και στα... πώς το λένε, και πανελλήνια ρεκόρ, αυτός ο άνθρωπος. Μεγαλύτερος από μας ήταν ένας Αδαμόπουλος που ήτανε στο άλμα εις ύψος, υπήρχανε κάποιοι που τρέχανε, Παπαπαναγόπουλος. Ο αθλητισμός ήτανε μέσα μας και παίζαμε πολύ βόλεϊ. Είχαμε..., ήτανε το πιο εύκολο πράγμα, γιατί δεν χρειάζεται μεγάλο γήπεδο, τα δημοτικά σχολεία όλα είχανε βόλεϊ κι έτσι... Έτσι λοιπόν είχαμε το βόλεϊ. Βέβαια τα ενδιαφέροντά μας ήτανε ποικίλα. Όπως ήτανε ποικίλες και οι ... ποικίλες και οι σκέψεις και τα... των συμμαθητών. Άλλοι θέλανε να είναι αυτό που λέμε «σπασίκλης» και να μπορούνε όλα τα μαθήματα, σ' όλα τα μαθήματα να αριστεύουνε.. Και είχαμε καταπληκτικούς, έτσι, συμμαθητές που ανελίχθησαν σε... και γίνανε καταπληκτικοί. Άλλοι, τα ενδιαφέροντά τους δεν ήτανε τόσο στα μαθήματα, ίσως διότι αυτό που θέλανε να γίνουνε, δηλαδή ο ένας που ήθελε να γίνει καπετάνιος δεν ενδιαφερόταν τόσο πολύ για τα φιλολογικά μαθήματα. [Ακατάληπτο] Λοιπόν...

01:24:31 Τραγούδια, θεατρικές παραστάσεις, μουσική. Η πρώτη συνεργασία με εφημερίδα.

(ΔΖ) Όμως υπήρχε και μία ομάδα στην οποία μετείχα, που τα ενδιαφέροντά της ήτανε διαφορετικά από πολλών άλλων. Δηλαδή τραγουδούσαμε και παίζαμε κιθάρα, όσοι παίζανε κιθάρα. Κάναμε, τα τραγούδι μας ήτανε τ' απογεύματα ή τα βράδια νωρίς στο δρόμο, πηγαίναμε απ' το Χαλάνδρι προς τη Φιλοθέη, τότε δεν ήτανε διπλός ο δρόμος. Ήταν ένας δρόμος, έτσι, που έφτανε μέχρι κάτω. Φτάναμε μέχρι τη Φιλοθέη τραγουδώντας και γυρίζαμε, ε,ε,ε Κάναμε...

(ΝΣ) Και κορίτσια μαζί; Και κορίτσια;

(ΔΖ) Όχι, αγόρια.

(ΝΣ) Αγόρια.

(ΔΖ) Θα πω τώρα και γι' αυτά. Ε,ε, φτιάχναμε θεατρικές παραστάσεις και στις διάφορες, στο τέλος του χρόνου πάντα είχαμε τέτοιες παραστάσεις, εγώ είχα γράψει τότε δύο θεατρικά έργα, ε,ε,ε το ένα λεγότανε..., το ένα δεν θυμάμαι πώς λεγότανε, το άλλο λεγότανε «Ο δέκατος τρίτος καλεσμένος» και ήτανε από ένα παλιό διήγημα, δεν θυμάμαι τίνας, που έλεγε ότι ήτανε δεκατέσσερις έλειψε ένας και έγιναν δέκα τρεις. Βάλανε έναν, πάλι έλειψε ένας και ήτανε πάντα ένας δέκατος τρίτος που ήτανε, θεωρείτο γρουσουζικός αριθμός. Είχαμε λοιπόν εκδηλώσεις τέτοιες, είχαμε επίσης εκδηλώσεις μουσικές. Στο Χαλάνδρι πρέπει να πω ότι εκτός από τους κινηματογράφους, κάπου κάπου, ερχόντουσαν στο χειμερινό, στο «ΤΙΤΑΝΙΑ» και κάποιο εφεδρικό σχήμα, κυρίως μουσικό, βαριετέ που τα λέγαμε. Που είχε λίγο απ' όλα, εντάξει. Και επίσης γινόντουσαν και κάπου κάπου συναυλίες. Θυμάμαι ότι είχε γίνει ένα θέμα

όταν έδωσε μία συναυλία ένας κιθαρίστας που πρώτη φορά βλέπαμε ηλεκτρική κιθάρα, ηλεκτρική κιθάρα... Και με μια κομπανία οργάνων, ε,ε, και ενώ έπαιξε στην αρχή ορισμένα ελληνικά, μετά έπαιξε κλασική μουσική, κλασικά έργα στην ηλεκτρική κιθάρα. Αυτός λεγότανε Σπύρος Πιπεράκης. Έγινε γνωστός κατόπιν ως κιθαρίστας και σταμάτησε τον βίο του τον κιθαριστικό διότι διορίστηκε στην ΕΡΤ, αν θυμάμαι, στο Ε.Ι.Ρ. τότε, Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας, και πήρε ένα πόστο κι έτσι έγινε περισσότερο δημόσιος υπάλληλος και λιγότερο καλλιτέχνης. Μπορεί να κάνω λάθος, αν τ' ακούσει ο κύριος Πιπεράκης να με διαψεύσει και να πει ακριβώς πώς είναι τα πράγματα. Έτσι θυμάμαι τότε που ήμασταν στο γυμνάσιο. Βέβαια, επειδή έγινε αναφορά για την ... τα τραγούδια, πρέπει να πω ότι επίσης εμείς είχαμε μία έφεση στα πάρτι. Λοιπόν, είχαμε έναν..., είχαμε, πηγαίναμε σε διάφορα πάρτι επειδή τραγουδούσαμε κι επειδή κάποιοι παίζανε κιθάρα, οπότε είμαστε καλεσμένοι, εγώ ήμουν καλεσμένος και για έναν άλλο λόγο. Επειδή υπήρχε στη Φιλοθέη μία εφημερίδα που λεγότανε «Φιλοθεάτης» και την έβγαζε ένας ε,ε,ε, Γιώργος Γάτος, πολύ μεγαλύτερος από μας, ο Γιώργος Γάτος λοιπόν ήθελε και ανταποκρίσεις από τα γύρω προάστια στο «Φιλοθεάτη». Ανταποκριτής του λοιπόν στο Χαλάνδρι ήμουν εγώ. Κι έτσι τι να πω; Τι να γράψω για το Χαλάνδρι; Θα έγραφα εάν θα ασφαλτοστρωθεί κάποιος δρόμος ή δεν ξέρω τι άλλο, αλλά οπωσδήποτε έγραφα, κι αυτό ενδιέφερε και αυτόν πολύ, αν πηγαίναμε στα πάρτι παρευρέθηκε ο τάδε κι η τάδε κι ο τάδε. Άγνωστος κι ο τάδε κι η τάδε, αλλά επειδή 'ξέραν ότι θα δημοσιευθεί τ' όνομά τους αγοράζανε εφημερίδα. Κι έτσι πωλούσε...

(ΝΣ) Ήταν πάρα πολύ ...

(ΔΖ)... γιατί δεν αγόραζε μία εφημερίδα, αγόραζε δέκα εφημερίδες που αναφέρεται τ' όνομά του, για να δώσει στους φίλους «Να! Με γράφει ο «Φιλοθεάτης»! Αυτός, λοιπόν, ήμουν εγώ.

(ΝΣ) Με αμοιβή...

(ΔΖ) Η αμοιβή η δική μου εκεί πέρα ήτανε αστεία. Ήτανε εισιτήρια. Εισιτήρια για να πάω στον τάδε κινηματογράφο που κι αυτός τα 'παιρνε από κάπου. Λοιπόν, έτσι ήτανε ...

01:29:30 Τα πάρτι.

(ΔΖ) Πηγαίναμε λοιπόν στα πάρτι. Τα διάφορα πάρτι. Αλλά σιγά σιγά καθιερώθηκε να κάνουμε ένα... πάρτι στον ίδιο χώρο σχεδόν κάθε βδομάδα. Εκεί λοιπόν είχε βρεθεί να μας δώσει και μας έδινε το σπίτι του γιατί μετείχε, ένας συμμαθητής μας, λεγότανε Ευγένιος Παπαπαναγόπουλος, τρία πι, ο οποίος ο πατέρας του ήτανε ... είχε... στον, στον ελληνοϊταλικό πόλεμο υποστεί τραυματισμούς και ο άνθρωπος ήτανε σε μία κατάσταση κι έμενε σ' έναν οίκο, ας το πούμε, αποκατάστασης, που δεν απεκαταστάθη ποτέ από αυτούς τους οίκους. Η μητέρα του ήτανε καθηγήτρια, δασκάλα, αυτή, πώς θα το πούμε τώρα, των γαλλικών και είχε και μία αδελφή αρκετά νεώτερη από κείνην ε,ε,ε και λίγο μεγαλύτερη από μας, λίγο, καμιά δεκαριά χρόνια μεγαλύτερη από μας, η οποία ήτανε ηθοποιός του μουσικού θεάτρου κι έπαιζε στα τότε μουσικά θέατρα, στο Ακροπόλ ή στο Περοκέ, που τότε ήταν μουσικό θέατρο, ε,ε,ε... και λεγόταν Ντόρα Νούσα. Εκεί λοιπόν κάναμε τα πάρτι μας. Κι εκεί ερχόντουσαν και κορίτσια, ελάχιστες συμμαθήτριές μας, γιατί οι συμμαθήτριές μας θέλανε, μας θεωρούσανε μικρούς και θέλανε μεγαλύτερους και εμείς τις θεωρούσαμε ότι δεν μας έκαναν. Κι έτσι θέλαμε και 'μεις, και παίρναμε και είχαμε πάντα, οι παρέες μας ήτανε της μιας τάξης της μικρότερης. Της

προηγούμενης τάξης συμμαθήτριες. Μαζευόμαστε εκεί, χορεύαμε, τραγουδούσαμε, κυρίως χορεύαμε ε,ε, τανγκό! Ήρθε, επειδή παίχτηκε και το «Πικρό Ρύζι» μία ιταλική ταινία με την Σιλβάνα Μάγκανο και το «Πικρό Ρύζι» είχε μάμπο ιταλιάνο, έτσι μάθαμε το μάμπο και χορεύαμε το μάμπο, και βέβαια το..., αυτό που θέλαμε όλοι ήταν να χορεύουμε μπλουζ και επειδή το σπίτι ήταν με πλακάκι, λέγαμε το μπλουζ πρέπει κάθε ζευγάρι να είναι σε τέσσερα πλακάκια. [Χαμηλόφωνα γέλια] Που σημαίνει ότι δεν μπορούσες να κουνηθείς παραπάνω, κουνιόσουν εκεί. [Γέλια] Και επειδή κουνιόσουν εκεί και ήταν και ευκαιρία να αγκαλιάζεις την κοπέλα, στο τέλος βρισκόσουν, σε μία κατάσταση υπερδιέγερσης ερωτικής και σεξουαλικής και έλεγε «*Τελείωσα!*», φώναζε ο ένας στον άλλον. (Γέλια δυνατά). Υποτίθεται κανείς, κανείς δεν ήξερε τι συμβαίνει, ούτε οι κοπέλες υποτίθεται καταλάβαιναν τι συμβαίνει, έτσι ήταν όμως τα πράγματα εκεί.

01:32:34 Ο καθηγητής που δίδασκε εκτός του σχολικού βιβλίου και η συμμετοχή του στα πάρτι.

(ΔΖ) Πρέπει να πω ότι σ' αυτά τα πάρτι που κάναμε στον Ευγένιο, είχαμε έναν καθηγητή, τον κύριο Παντελόπουλο, ο οποίος όταν ήρθε να πάρει στην εβδόμη τάξη εμάς, μας έπιασε σύγκρουση διότι στην προηγούμενη τάξη που ήταν είχε αφήσει τους μισούς. Όταν ήρθε λοιπόν σε μας, νομίζαμε κι εμείς ότι πάμε... Ο Παντελόπουλος που ζούσε με την αδελφή του διότι ήταν ανύπαντρος, ο κύριος Παντελόπουλος λοιπόν, ήρθε σε μας και η τάση του ήταν, που για μας ήταν καλό, για ορισμένους τουλάχιστον, ήταν ότι έριξε πολύ μεγάλο βάθος στα Νέα Ελληνικά. Είχαμε τα Νέα και τα Αρχαία. Στα Νέα Ελληνικά. Και κάνοντας, εκτός απ' αυτούς που..., συγγραφείς και ποιητές που είχαν μέσα του Οργανισμού Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων, γιατί τότε τα σχολικά βιβλία βγαίνουν από ΟΕΣΒ, Οργανισμού Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων κι ήταν ένα για όλα τα γυμνάσια. Δεν ήταν ό,τι θέλει ο καθένας. Εκεί, λοιπόν, υπήρχαν ορισμένα κείμενα μέσα. Ο κύριος Παντελόπουλος είπε «*Εντάξει, αλλά υπάρχουν κι άλλοι!*» Κι έτσι μάς μίλησε για Καζατζάκη, που δεν υπήρχε μέσα εκεί, μας μίλησε για τον διηγηματογράφο Δημοσθένη τον Βουτυρά, που δεν υπήρχε μέσα εκεί και μας μίλησε και για πολλούς άλλους. Ε,ε,ε, και στα Αρχαία είπε «*Εντάξει, αλλά δεν μπορούμε να περάσουμε ένα χρόνο κάνοντας μιάμιση τραγωδία! Για να μαθαίνουμε το συντακτικό κι αυτά... Αντί να μάθουμε, λοιπόν, το συντακτικό ας είμαστε λίγο πιο...*»

(ΒΣ) Ευρείς, ας πούμε.

(ΔΖ) «...ναι, και επιεικείς μπρος το συντακτικό και να μάθουμε έξι τραγωδίες και να μάθουμε και τις υπόλοιπες, τι ήταν.» Αυτός ήταν ο Σουκουτρή. Ο Σουκουτρή ήταν ένας σπουδαίος ε,ε, φιλόλογος καθηγητής, στο τέλος αυτοκτόνησε βεβαίως, όπως θα ξέρεις ίσως... Λοιπόν, ήταν ο Παντελόπουλος πολλές φορές ε,ε, μας έλεγε «*Εδώ πέρα δεν είναι πράγμα, πάμε μία βόλτα;*» Και μας πήγαινε στο δάσος, όπου κάναμε μάθημα στο δάσος. Ο Παντελόπουλος όμως ερχόταν πάντα! Ή σχεδόν πάντα στα πάρτι και εκεί στα πάρτι ερχόντουσαν και μερικοί που εγώ τότε δεν τους ήξερα. Τους γνώρισα όμως εκεί. Κάποιοι ήταν πάρα πολύ σπουδαίοι. Και για μας ήταν πάρα, πάρα πολύ σπουδαίοι! Δηλαδή, εκεί ήρθε ..., ερχόταν στα πάρτι, γιατί ήταν φίλοι της αδελφής ηθοποιού, ο Απόστολος ο Μαγγανάρης. Ο Απόστολος ο Μαγγανάρης ήταν ένας, ο λεγόμενος, τότε δεν ήταν στα «ΝΕΑ» γιατί μετά πήγε στα «ΝΕΑ» αρχισυντάκτης, τότε ήταν, λεγόταν «ο πατέρας των ελληνικών περιοδικών». Διότι είχε βγάλει περιοδικά πολλά,

ήταν αυτός ο οποίος έφτιαχνε, έστηνε τα περιοδικά, και ήτανε και εκδότης της «Μάσκας». Το «Μάσκα» ήταν ένα περιοδικό που είχε αστυνομικά μυθιστορήματα και απαγορευότανε στο γυμνάσιο να το διαβάζουνε οι μαθητές, αλλά όλοι οι μαθητές τη διάβαζαν. Μεταξύ των άλλων τη διάβαζε και ο Παντελόπουλος, τη «Μάσκα». Ο Μαγγανάρης ήτανε ένας που ερχότανε εκεί και χόρευε και όταν του είπα εγώ ότι θέλω να γίνω σκηνοθέτης ή δημοσιογράφος μου είπε «Να γίνεις δημοσιογράφος!» και ήταν... και μετά συναντηθήκαμε σε κάποια περιοδικά. Ερχόνταν ο Σακελλάριος, που...

(ΒΣ) Στο πάρτι!

(ΔΖ) Στο πάρτι! Ε, ερχόνταν. Ερχόντουσαν, μένανε μία ώρα και φεύγανε. Αλλά για μας ήταν κάτι πολύ σημαντικό! Γιατί πιτσιρικάδες είμαστε έτσι; Λοιπόν! Και δεν ήταν μόνο αυτό! Κάναμε και..., πώς το λέμε, και ύφος προς τις κοπέλες «Να, ποιοι είμαστε εμείς!» [-Που έρχονται στα πάρτι μας!] Που έρχονται στα πάρτι μας.

01:36:55 Τα θνησιγενή ειδύλλια και τα μπορντέλα. Τα ραντεβού στη ρεματιά.

(ΔΖ) Λοιπόν. Ε, εκεί προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε και τα διάφορα ειδύλλια. Τα οποία ήταν όλα θνησιγενή βεβαίως... [Γέλια] Ναι... και βέβαια, πρέπει να πούμε ότι σπάνια, σπανιότατα, για να μην πω ποτέ, δεν μπορέσαμε να έχουμε σεξουαλική σχέση με τη φίλη μας, διότι τότε η .., το σημαντικότερο στη γυναίκα ήτανε η τιμή της! Και η τιμή της ήτανε να είναι... να μην έχει διακορευτεί ποτέ, να είναι αγνή που θα πάει στο.... Γι' αυτό τότε είχανε μεγάλη πέραση οι γιατροί που κάνανε τις παρθενογραφές, όπως λεγότανε, ναι, αν καμία παρασύρονταν και λοιπά. Και όλα τα άλλα γινόντουσαν απλώς με επαφές και τίποτα. Μέχρι ενός σημείου που δεν μπορούσαν.... ε..! Και πηγαίναμε στους οίκους ανοχής, τα λεγόμενα μπορντέλα όπως τα λένε κι έξω, ε,ε,ε και εκεί μπορούσαμε να εκτονωθούμε εμείς. Ε! στα πρώτα, στις πρώτες τάξεις του γυμνασίου, μερικοί είχαμε το ελεύθερο να πηγαίνουμε σε ένα πολύ καλό, διότι είχαμε έναν συμμαθητή που ο θείος του, στο οποίο έμενε εδώ, επίτροπος της εκκλησίας, αλλά είχε ενεχυροδανειστήρια, είχε και δύο μπορντέλα κι έτσι πήγαινε ο

(ΝΣ) Απ' όλα είχατε!

(ΔΖ)... ανιψιός και με τους φίλους του. Πηγαίναμε εκεί και βεβαίως δεν πληρώναμε διότι ποια θα πάρει... Τότε δεν ήτανε μία και δύο. Τότε ήτανε αρκετές κυρίες μέσα, οι οποίες κατόπιν τις εξετίμησα πάρα πολύ και πρέπει πραγματικά να τις εκτιμούμε, διότι αυτές προσφέρουν κοινωνικό έργο. Γιατί για σκέψου, στρατιώτες, ξένους, ανθρώπους που έχουνε προβλήματα σωματικά και τα λοιπά, που θα πηγαίνανε; Αυτές όλους τους δέχονται και είναι... προσφέρουν πραγματικό κοινωνικό έργο και κακώς τις έχουνε... και γίνομαι έξω φρενών, όταν ακούω ότι συνελήφθη η τάδε, διότι εκδιδόντανε και δεν πιάνουν τον σ... τον αυτόν....

(ΝΣ) Ακριβώς!

(ΔΖ) ... που ήτανε μαζί της! Πιάνουνε μόνον αυτήν. Αυτά είναι απίστευτα πράγματα.

(ΒΣ) Είναι υποκρισία κοινωνική.

(ΔΖ) Έτσι. Λοιπόν! Έτσι ήτανε η ιστορία αυτή. Επίσης θα πρέπει να πω ότι ένας τρόπος, ένας χώρος ε,ε, ... που βρισκόμαστε εκτός τα πάρτι με τις κοπέλες... Εμείς όχι στο Χαλάνδρι! Στη

Φιλοθέη! Και χωρίς να προχωρούμε όπως είπαμε. Ε,ε,ε ... Οι άλλοι από άλλα μέρη ερχόντουσαν στο Χαλάνδρι, που πλέον με κάπως πιο προχωρημένες σχέσεις, διότι πηγαίνανε στη ρεματιά. Και κάθε Σάββατο το αυτοκίνητο ήταν γεμάτο ζευγάρια και ο άνδρας κρατούσε και μια εφημερίδα. Πηγαίναν στη ρεματιά και όταν γύριζαν ήταν πάλι γεμάτα τ' αυτοκίνητα που φεύγανε, αλλά δεν κρατούσε κανείς εφημερίδα, γιατί η εφημερίδα ως στρώμα είχε χρησιμοποιηθεί στη ρεματιά και είχε μείνει στη ρεματιά. Και ο Δήμος την άλλη μέρα έκανε ... ,ε,ε,ε καθαριότητα.

(ΒΣ) Κι από άλλα προάστια δηλαδή, ερχόντουσαν στη Ρεματιά, ραντεβού!

(ΔΖ) Ε, ναι! Διότι δεν πας να σε δει κάποιος γνωστός σου! Όταν πήγαινα εγώ στη Φιλοθέη, μέσα σε μια ρεματιά στη Φιλοθέη, όποιος κι αν μ' έβλεπε ποιός με ήξερε; Έτσι είναι. Ενώ, αν πήγαινες στη ρεματιά κάποιος θα σε ήξερε. Αυτή ήταν τότε η ιστορία, ε,ε,ε μέσα στο γυμνάσιο που πηγαίναμε.

01:41:03 Οι εκδρομές. Η λίμνη της Ν.Πεντέλης.

(ΔΖ) Πηγαίναμε, επίσης, εκδρομές . Είχαμε πάει στο Ναύπλιο, είχαμε πάει στις Μυκίνες, σε διάφορα, ε,ε, μέρη πηγαίναμε. Πηγαίναμε στο Διόνυσο. Στο Διόνυσο πήγαμε να δούμε τον καταρράκτη Διονύσου. Το ξέρατε ότι ο Διόνυσος έχει καταρράκτη;

(ΒΣ) Όχι...

(ΝΣ) Όχι...

(ΔΖ) Κανείς δεν το ξέρει. Όπου το έχω πει κανείς δεν ξέρει... Πηγαίναμε στους καταρράχτες... Δεν υπάρχει πλέον ο καταρράχτης αυτός. έσβησε. Δεν ξέρω πώς και τι. Υπάρχουνε μάρμαρα...

(ΝΣ) Ναι.

(ΔΖ)... βέβαια, αλλά ο καταρράχτης δεν υπάρχει. Πηγαίναμε τα βράδια, μαζευόμαστε και πηγαίναμε στην... στη Νέα Πεντέλη, το καλοκαίρι ιδίως. Μένανε πολλοί στη Νέα Πεντέλη. Στη Νέα Πεντέλη υπήρχε κι ένας, ας το πούμε, οικισμός με μερικά σπίτια ξύλινα, παραγκοειδή, που σιγά σιγά παύσανε να είναι παράγκες και γίνανε σπίτια. Εκεί ξεκινήσανε να πηγαίνουν οι άνθρωποι που είχαν προβλήματα φυματίωσης, λόγω καθαρού αέρα. Και τους δώσανε το χώρο στις παράγκες. Αυτοί με τη δουλειά τους, αφού είχαν το χώρο, την παράγκα την κάνανε σπίτι. Και τελικά γίνανε σπίτια και δεν ήτανε πλέον φυματικοί οι άνθρωποι, είχανε περάσει αυτό, αλλά μείνανε εκεί. Πηγαίναμε, λοιπόν, εκεί και ρομαντζάραμε και τραγουδούσαμε, περνούσαμε άριστα στην Μαγεμένη Λίμνη. Στην Πεντέλη υπήρχε η περίφημη Μαγεμένη Λίμνη.⁷ Ήτανε μία λίμνη που έβγαινε το νερό κάτω από τη γη, από τη μία πλευρά κατέβαινες λίγο σε ένα, λίγο, ένα χώρο που έγερνε, απ' την άλλη πλευρά ήτανε κάθετα οι βράχοι. Και ο λόφος εκείνος ο βραχώδης. Ε, εκεί ήτανε πολύ όμορφα, έπεφτε το φεγγάρι μέσα. Λέγανε ότι ήτανε πολύ βαθιά και βεβαίως θα ήτανε βαθιά, αφού έβγαινε από κάτω το νερό. Δεν ήτανε, δηλαδή, δεν ερχότανε δηλαδή ποτάμι να ... Λοιπόν... Και λέγανε διάφορα, ε,ε, διάφορες ε,ε, ιστορίες, φανταστικές ιστορίες. Ότι είχαν συμβεί εκεί. Πρέπει να σου πω ότι ύστερα από πάρα, πάρα, πάρα πολλά χρόνια, δηλαδή πριν από δέκα χρόνια, αλλά πόσα χρόνια από τότε, είπα κάποτε... βρε παιδί μου, είχα βρεθεί στην Νέα Πεντέλη και λέω μια ευκαιρία να πάω να θυμηθώ τη Μαγεμένη Λίμνη. Πάω λοιπόν, αλλά πλέον δεν ήξερα πού να πάω, διότι αυτά που ήξερα τότε τώρα ήτανε

σπίτια, ήτανε... δεν ήτανε... Ρώτησα τον πρώτο που συνάντησα «Πού είναι η Μαγεμένη Λίμνη;» Με κοίταζε καλά καλά καλά! [Γέλια] Ρώτησα τον δεύτερο, με κοίταζε καλά καλά. Όλοι με θεωρούσαν ότι είμαι ολίγον περίεργος. [Γέλια.] Λοιπόν... Και κάποιος μου λέει «Α! Ξέρετε...» λέει «... θα πάτε στο φούρνο, που είναι πολύ παλιός και αυτός μπορεί να ξέρει.» Πήγα, λοιπόν, στο φούρνο, με κοίταξε, λέει «Καταλαβαίνω...» λέει «... έχουνε ρωτήσει και μερικοί ακόμη σαν και σας!» Εννοούσε στην ηλικία μου. «Είναι εκεί!» Μου έδειξε. Λέω «Θα υπάρχει;» «Α, όχι...» λέει «...δεν θα δείτε τη λίμνη! Τη λίμνη την μπαζώσανε για να την κάνουνε ποδοσφαιρικό γήπεδο!» Κι αυτό είναι ένα γεγονός! [Βήχει] Η Μαγεμένη Λίμνη έγινε ποδοσφαιρικό γήπεδο! Την βρήκανε επειδή ήτανε γύρω, γύρω το βουνό έτσι...

(ΝΣ) Το μπαζώσανε...

(ΔΖ) Και το μπαζώσανε... και το κάναν γήπεδο! Άλλοι ψάχνουνε να βρουνε τέτοια πράγματα.

(ΒΣ) Λίμνες...

(ΔΖ) Λίμνες. Γήπεδο φτιάξε όπου θέλεις. Εμείς πήγαμε και μπαζώσαμε τη λίμνη... Και κανείς δεν είπε, δηλαδή βγαίνει ένας δήμαρχος για τέσσερα χρόνια και σου κόβει δέντρα, κάτι που θέλουνε εκατό χρόνια να μεγαλώσουν. Σου γκρεμίζει τούτο, σου γκρεμίζει, και μετά φεύγει αυτός! Και δεν πληρώνει τίποτα! Και δεν πληρώνει τίποτα! Λοιπόν. Να κάνουμε μία διακοπή;

(ΝΣ) Βεβαίως, βεβαίως.

ΤΕΛΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: VSIAF_DIMZAN 3/2/2017

Συνεντεύκτριες: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΒΣ), ΝΑΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγήτρια: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΖΑΝΝΙΔΗΣ (ΔΖ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ 19/12/2021**

Οι χρόνοι αναφέρονται στο ακουστικό αρχείο: **VSIAF_DIMZAN_AUDIO2** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **VSIAF_DIMZAN_VIDEO2**.

Απομαγνητοφώνηση αρχείου:VSIAF_DIMZAN_TRANS

00:00:08 Το γυμνάσιο Χαλανδρίου ήταν το μοναδικό στην περιοχή. Τα ιδιωτικά «ΦΩΣ» και «ΦΕΣΟΠΟΥΛΟΥ».

(ΒΣ) Κύριε Ζαννίδη συνεχίζουμε τη συνέντευξή μας...

(ΔΖ) Ναι!

(ΒΣ) Μετά τα... γυμνασιακά χρόνια ή κατά τα γυμνασιακά χρόνια...

(ΔΖ) Τότε, τότε, το γυμνάσιο ε,ε, ήταν το μόνο που υπήρχε, όπως έχουμε πει, σ' όλη την περιοχή.

(ΒΣ) Μισό λεπτό.

(ΔΖ) Ναι, ναι. Τότε το γυμνάσιο ήταν το μόνο που υπήρχε σ' όλη την περιοχή, ως γυμνάσιο...

(ΒΣ) Τι έγινε; Για να δω!

(ΝΣ) Όχι, εντάξει, εντάξει.

(ΔΖ) Διότι τα γύρω προάστια, γυμνάσιο είχε το Μαρούσι και είχε και η Κηφισιά. Αλλά τα άλλα γύρω προάστια δεν είχαν. Και τότε ήτανε προάστιο το Χαλάνδρι, τώρα έχει ενωθεί με την Αθήνα. Τότε δεν είχε [ακατάληπτο] Από την Αθήνα για να πας Χαλάνδρι περνούσες και διέσχιζες δρόμους που ήταν δεξιά κι αριστερά ελεύθεροι χώροι. Η μεγαλύτερη, θυμάμαι, το μεγαλύτερο κτήριο ανεβαίνοντας στο Χαλάνδρι ήτανε η Αγία Τριάδα. Διότι όλα τα άλλα ήτανε μονώροφα και διώροφα και η Αγία Τριάδα ήταν. Τώρα, βεβαίως, η Αγία Τριάδα μπροστά στις πολυκατοικίες έχει πέσει πιο χαμηλά από τα σπίτια αυτά. Ε! Τότε, λοιπόν, έτσι ήταν το γυμνάσιο και γι' αυτό είχαμε πάρα πολλούς μαθητές από τα... από τις άλλες περιοχές. Κατόπιν δημιουργήθηκε το γυμνάσιο του Φεσόπουλου. Υπήρχε το «ΦΩΣ», το οποίο ήταν εκεί στα Σίδερα, τα Πάνω Σίδερα στο δρόμο της Αγίας Βαρβάρας και υπήρχε του Φεσόπουλου, υπήρχε το «ΦΩΣ» και μετά δημιουργήθηκε του Φεσόπουλου. Η σχολή στο δρόμο εκεί κοντά στον κινηματογράφο «Αθηνά». Εκεί ήταν του

Φεσόπουλου, ιδιωτικό σχολείο. Βέβαια, οι καθηγητές ήταν φιλικοί προς εμάς αλλά φιλικοί μέσα στο πλαίσιο των δικών τους καθηκόντων και των δικών του σκέψεων για μας!

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Λοιπόν, ε, κάποιοι συμμαθητές δεν τα φέρνανε πολύ εύκολα βόλτα, εγώ δεν ήμουν πλούσιος. Εγώ είχα έρθει μετά από Κατοχή, μετά από τη Σύρο που ανέβηκα εδώ πέρα απάνω, κι έτσι είχαμε πάντα, δεν ήθελα εγώ να επιβαρύνω, να γίνομαι βάρος στους δικούς μου. Και ταυτόχρονα θέλαμε, κάποιοι, να μπορέσουμε να δείξουμε ότι κάτι παραπάνω κάνουμε απ' αυτά που μαθαίνουμε κάθε χρόνο περίπου τα ίδια πράγματα. Έτσι, είχαμε έναν πολύ καλό Τεχνικό, τεχνικά. Τεχνικός λεγότανε αυτός τότε μας έκανε ζωγραφική.

(ΝΣ) Και σχέδιο.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Σχέδιο κι αυτά. Αυτούς τους λέγανε Τεχνικούς. Ήταν ο κύριος Γεωργιόπουλος, ε,ε, συγγενής του Μόραλη, ήταν ένας πολύ καλός ζωγράφος, κλασικός. Και μάλιστα τόσο πολύ ήθελε να βοηθήσει κι αυτός το γυμνάσιο Χαλανδρίου που κάθε τόσο χάριζε στο γυμνάσιο ένα έργο του, το οποίο έβγαινε στον κλήρο, για να ενισχύεται...

(ΝΣ) Οικονομικά...

(ΔΖ) ...όχι το γυμνάσιο. Να ενισχύεται η δυνατότητα ε,ε, να γίνει το γυμνάσιο στο οικόπεδο της Καλλισπέρη!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Ήτανε μία προσπάθεια, όλες οι προσπάθειες γινόντουσαν για να γίνει ένα γυμνάσιο. Γιατί αυτό, όπως είπαμε δεν ήτανε γυμν..., ήτανε μία, ένα πράγμα σπιτάκια, σπιτάκια, σπιτάκια και τίποτε άλλο δεν ήτανε.

00:04:15 Βοηθοί στα σκηνικά των εθνικών γιορτών ως επαγγελματίες. Η εργασία του σε διάφορες δουλειές.

(ΔΖ) Λοιπόν, ε! Από 'κει και πέρα καθένας εργαζότανε. Εμείς εργαζόμαστε... Ο κύριος, λοιπόν, Γεωργιόπουλος κατ' αρχήν μας πήρε ως βοηθούς να δουλεύουμε στο γυμνάσιο του Χαλανδρίου στις εθνικές γιορτές. Και στις μη εθνικές αλλά που ήτανε γιορτές που γινόντουσαν, δηλαδή Χριστούγεννα, πριν κλείσει ή όταν ανοίξει, Πάσχα πριν, στο τέλος του χρόνου, 28^η Οκτωβρίου, 25^η Μαρτίου. Κάναμε ένα σωρό... Έχουμε κάνει Αγίες Σοφίες.. [Γέλια] Τι να σου πω! Λοιπόν! Και είχε τρεις βοηθούς. Ο ένας ήταν ο Κατσιρέας, ο άλλος ήταν ο Ευγένιος ο Παπαπαναγόπουλο και ένας τρίτος ήμουν εγώ. Εργαζόμαστε, λοιπόν, τον βοηθούσαμε, αλλά μαθαίναμε πάρα πολλά πράγματα. Διότι μέχρι τότε εγώ, δεν μιλάω για τους άλλους, [ακατάληπτο] αλλά εγώ για να ζωγραφίσω κάτι καθόμουν με τη λεπτομέρεια, να., να..., να... Εκεί μάθαμε ότι στις μεγάλες επιφάνειες... και μας έλεγε «Μην το βλέπεις εδώ από πάνω! Εδώ πάνω κακώς το βλέπεις! Να πηγαίνεις είκοσι μέτρα μακριά να το δεις γιατί αφού είναι σκηνικό, αυτοί που το βλέπουν κάθονται μακριά, δεν έρχονται..., δεν είναι πίνακας ζωγραφικής!» Μάθαμε, λοιπόν, και μετά, τι

κάναμε; Δεν θυμάμαι και για τον Σταυριανό τον Κατσιρέα, πάντως ο Παπαπαναγόπουλος και εγώ δύο ή τρεις φορές κάναμε σκηνικά στου Φεσόπουλου. Σε γιορτές του Φεσόπουλου ως επαγγελματίες! [Γελάει] Πιστεύαμε βεβαίως ότι κάτι θα κερδίσουμε από αυτή την ιστορία. Κερδίσαμε το όνομά μας να έχει περιληφθεί στο πρόγραμμα. [Γελάει] Αυτή ήταν η αμοιβή μας όλη. Εγώ όμως εργαζόμουν. Εργάστηκα όπως είπαμε στο..., στου Δεπάστα, εργάστηκα στο Υπουργείο Συγκοινωνιών, σ' ένα τμήμα... Τότε για να πάρεις δίπλωμα αυτοκινήτου, δεν ήταν όπως τώρα πηγαίνεις σ' αυτούς που είναι συμβεβλημένοι και στους γιατρούς που είναι συμβεβλημένοι και σ' εξετάζουν. Τότε υπήρχε στην οδό Πολυτεχνείου, απέναντι από το Πολυτεχνείο, στην Αθήνα, μια υπηρεσία που ήτανε γιατροί. Ορθοπεδικοί, καρδιολόγοι, παθολόγοι και τα λοιπά. Και πήγαινες, πηγαίνανε με την ουρά, γραφόντουσαν και εξετάζονταν από 'κει. Εγώ εκεί πέρα, λοιπόν, ήμουν μεταξύ γραμματέως, που έγραφα και κλητήρα, γιατί κάθε γιατρός μου έλεγε «*Πήγαινε πάρε μου τσιγάρα!*» «*Πήγαινε φέρε μου έναν καφέ!*» Και, βεβαίως, πήγαινα! Αυτή ήτανε μία δεύτερη δουλειά που έκανα. Την Τρίτη δουλειά ήτανε με έμπνευση του Παπαπαναγόπουλου. Όπως είπαμε, το είπαμε προηγουμένως, είχε μία θεία που ήτανε ηθοποιός της επιθεώρησης, η Ντόρα Νούσα. Έτσι ήτανε πιο άνετος σε ορισμένα πράγματα. Σε δημόσιες σχέσεις. Διότι ήτανε... είχε την ελευθερία από τη θεία. Ε, και δεν είχε πατέρα. Ο πατέρας του ήτανε σε μία κατάσταση ημιπληγική που δεν... Στην πραγματικότητα δεν υπήρχε. Ήτανε η μαμά, η οποία ήτανε καθηγήτρια γαλλικών, και η θεία. Λοιπόν...

00:07:48 Συνεργασία με το περιοδικό «Χτυποκάρδι».

(ΔΖ) Κι έτσι βγήκε τότε το «Χτυποκάρδι». Που ήτανε το πρώτο, νομίζω το πρώτο, δεν ξέρω, αλλά απ' ότι... στην περίοδο τη δική μου

(ΝΣ) Μεταπολεμικά.

(ΔΖ) Ναι, ήταν το πρώτο ε,ε, τολμηρό περιοδικό! Η τόλμη του, βέβαια, ήτανε αυτό που αν το βλέπαμε σήμερα, είναι αυτά που έχουν όλες οι εφημερίδες! Δεν είναι καθόλου τολμηρό, δεν είναι τίποτα. Την εποχή, όμως, εκείνη, ήτανε πάρα πολύ, εθεωρείτο πάρα πολύ τολμηρό. Είχε διάφορα διηγήματα, είχε ανέκδοτα, είχε γελοιογραφίες, όλα φτάνανε μέχρι ενός σημείου, βεβαίως. Και για να μην φαίνεται ότι ήτανε ελληνικής προέλευσης τα διηγήματα, όσολοι που γράφανε είχανε ξένα επίθετα. Ξένα ονόματα. Κυρίως γαλλικά. Διότι γαλλικά μαθαίναμε στο σχολείο τότε. Δεν είχαμε..., τα αγγλικά ήτανε..., εντάξει. Τα γαλλικά ήτανε. Ε, πάρα πολλοί από το σχολείο μας πήγαιναν στη Φιλοθέη, στην Αλιάν Φρανσέ, όπου ήτανε μία κυρία Αθηνογένους, θυμάμαι και τ' όνομά της, που ήτανε...

(ΝΣ) Κι εγώ εκεί πήγα!

(ΔΖ) Α! την πρόλαβες την Αθηνογένους;

(ΝΣ) Προς το τέλος.

(ΔΖ) Ζει; Ζει;

(ΝΣ) Όχι, όχι! Δεν ζει. Δεν νομίζω.

(ΔΖ) Ήτανε μία, τώρα είναι δημοτικό σχολείο νομίζω έχει γίνει.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΔΖ) Εκεί πήγαιναν, λοιπόν, κι έτσι αυτοί ήτανε πάνω από μας, διότι εμείς κάναμε γαλλικά με την κυρία Καρυστιναίου, μία κομψότατη κυρία, κάναμε γαλλικά με την Καρυστιναίου και προσπαθούσαμε να δούμε τις ..., άλλο "αυχ" που κλίναμε στον πληθυντικό "cheval-chevaux", αν τα θυμάμαι και καλά, αλλά οι συμμαθητές μας που πήγαιναν στην Αθηνογένους, ήτανε πολύ, δηλαδή ήτανε προχωρημένοι. Αυτά που λέγαμε εμείς, αυτοί τα παίζαν στα δάχτυλα. Έτσι λοιπόν, εγώ υπερτερούσα στο θέμα της μουσικής. Γιατί πήγαινα στο ωδείο, έκανα σολφέζ, πήγαινα και στη δραματική σχολή γιατί ήθελα να γίνω και σκηνοθέτης, τα 'χα όλα αυτά κι εγώ, σ' αυτά υπερτερούσα εγώ. Ε,ε,ε, τότε λοιπόν ο Ευγένιος ο Παναγόπουλος, τον μελετώ και δεν ξέρω πού βρίσκεται τώρα. Αν μπορεί κάπου να βρίσκεται κι αν μπορεί ν' ακούει, να του δώσω ένα χαιρετισμό και να πιούμε κι ένα κρασί, στη μνήμη του, στη μνήμη και δεν εννοώ τη μνήμη που λέμε. Λέω στη μνήμη τη δική μου προς εκείνον. Λοιπόν, λέει τότε, «Δεν πάμε στον... στον... να δουλέψουμε στο «Χτυποκάρδι»;» Λέω «Να πάμε.. Πού είναι όμως η διεύθυνση; Δεν ξέρουμε κανένα.» Μου λέει, «Μου είπε...» λέει «... η θεία μου ότι το βγάζει ο Σαλίβερος!» Ο Σαλίβερος ήταν ένας εκδοτικός οίκος σπουδαίος, μεγάλος, που ήτανε τα γραφεία του και το βιβλιοπωλείο του, λίγο πιο πάνω, σήμερα, στην οδόν Σταδίου, εκεί απέναντι περίπου από το άγαλμα Κολοκοτρώνη. Εκεί ήτανε [ακατάληπτο] Η ειδίκευσή του τού εκδοτικού αυτού οίκου ήτανε τα βιβλία που είχανε σχέση με εκκλησία. Έβγαζε Συνόψεις απ' όπου και κέρδιζε πολλά χρήματα, ιδίως οι γυναίκες τη Μεγάλη Εβδομάδα είχανε και μία Σύνοψη, ξέρεις η Σύνοψη έχει μέσα...

(ΝΣ) Όλο τροπάρια...

(ΔΖ)... τροπάρια, αυτά που λέμε στην εκκλησία. Βρίσκεις κάθε μέρα τι λένε και τα... Λοιπόν, έβγαζε Συνόψεις, έβγαζε βίους αγίων, έβγαζε διάφορα να πούμε και διάφορα άλλα που όλα είχανε σχέση με την εκκλησία. Και μου 'κανε εντύπωση ότι μπορεί να είναι, αυτός να βγάζει και το «Χτυποκάρδι», δεν θα μπορούσα να το φανταστώ! Βέβαια ο ίδιος, ο Σαλίβερος, ο οποίος ήτανε νέος άνθρωπος, αυτόν που, αυτός που διηύθυνε τότε τον.., δεν ξέρω ποιος ήτανε, πώς ιδρύθηκε, αλλά αυτός που ήτανε τότε, ήταν ένας νέος άνθρωπος, όταν λέω νέος άνθρωπος θα ήτανε καμιά τριανταπενταριά, σαράντα χρόνων, ίσως, ναι, εκεί περίπου, νομίζω, ο οποίος όμως επιβεβαιώθηκε ο Ευγένιος ότι αυτός βγάζει το «Χτυποκάρδι» και εγώ πλέον το απεδέχτην γιατί; Διότι μάθαμε ότι είχε δεσμό με τη Σπεράντζα Βρανά. Η Σπεράντζα Βρανά ήτανε η σεξ....

(ΒΣ) Το «Χτυποκάρδι» το προσωποποιημένο!

(ΔΖ) Η... ναι! Το «Χτυποκάρδι» το προσωποποιημένο και όχι μόνο χτυποκάρδι, αλλά τα ενδιαφέροντα ήτανε αλλού δεν ήτανε στην καρδιά! [Γέλια] [-Τέλος πάντων, χτυπούσε η καρδιά όμως!] Λοιπόν. Πήγαμε, λοιπόν, μια μέρα που είχαμε απόγευμα σχολείο, ένα πρωινό πήγαμε στον Σαλίβερο, όταν μπήκαμε μέσα κι είπαμε «'Ηρθαμε για το «Χτυποκάρδι»!» όλοι μας... «Σου, σουτ...!» και κάποιος μας πήρε, δεν τον είδαμε τον κύριο Σαλίβερο εμείς αλλά τους υπαλλήλους. Κάποιος μας είπε «Ναι, ξέρετε, το «Χτυποκάρδι» δε το βγάζουμε εμείς, αλλά θγαίνει..., η διεύθυνσή του είναι στου Μακρυγιάννη...» Μας έδωσε λοιπόν τη διεύθυνση, μας έδωσε το..., δεν θυμάμαι, το όνομα του τότε διευθυντού... «Και θα πάτε εκεί.» Και πραγματικά, πήγαμε εκεί! Οπότε είδαμε τον διευθυντή, αυτός είναι ένας άνθρωπος σοβαρός, σοβαρότατος. Ε,ε,ε μας υπεδέχθη όμως και είπε «Εντάξει, λέτε ότι μπορείτε να κάνετε κι αυτά. Όποτε είστε έτοιμοι,

ελάτε και φέρτε μου, ξέρετε τι είναι το περιοδικό, το έχετε δει, φέρτε μου κάτι που να μπορεί να δημοσιευθεί στο περιοδικό.» Φύγαμε, λοιπόν, κι όταν πήγαμε μετά τέσσερις μέρες, πέντε, πάλι σε μια κατάσταση που το είχαμε απόγευμα σχολείο, για να μπορούσαμε να πάμε πρωί, πήγαμε εκεί και... μας υποδέχτηκε ο άνθρωπος, δώσαμε, εγώ του έδωσα κάποια κείμενα και ο Ευγένιος του έδωσε γελοιογραφίες. Δεν θέλαμε και οι δύο να κάνουμε και οι δύο κείμενο και οι δύο γελοιογραφίες, για ένα λόγο. Για να μην έρθουμε αντιμέτωποι.

(ΝΣ) Ναι.

(ΔΖ) Δηλαδή μη βάλει τις γελοιογραφίες εκείνου και δεν βάλει τη δική μου, ή βάλτε τα κείμενα... Έτσι είπαμε από 'κει ο ένας θα 'χει γελοιογραφίες, ο άλλος ... Λοιπόν... Όταν κοιτάξαμε την πρώτη εβδομάδα, δεν είχε δημοσιευθεί. Την δεύτερη εβδομάδα όμως και του Ευγένιου είχαν δημοσιευθεί από τις πέντε, έξι, πόσες, γελοιογραφίες, οι τρεις, χωρίς τ' όνομά του, κάποιο ψευδώνυμο που δεν το θυμάμαι τώρα και εμένα μ' ένα γαλλικό ε,ε, ψευδώνυμο, τα διηγήματα που είχαμε. Επειδή, για να το δούμε εμείς, πηγαίναμε όταν κάναμε το μεσημέρι στα διαλείμματα, κάθε ώρα, κάθε σαράντα πέντε λεπτά χτυπούσε το κουδούνι. Ήταν ένας Εγγλέζος, Εγγλέζος επίθετο, ο οποίος ήταν επιστάτης, ο επιστάτης αλλά από τους πολύ αυστηρούς, που τρέχα γύρευε. Και χτυπούσε το κουδούνι, βγαίναμε, και απέναντι από το..., στην πλατεία Δούρου απ' την απέναντι πλευρά υπήρχε ένα περίπτερο. Πηγαίναμε, λοιπόν, αγοράζαμε ένα «Χτυποκάρδι», δεν είχαμε..., δεν μπορούσαμε ν' αγοράσουμε δύο. Μια εβδομάδα το 'παιρνε ο άλλος, τη μια εβδομάδα το 'παιρνε ο άλλος... Λοιπόν, πήραμε τη δεύτερη φορά, τη δεύτερη φορά δεν είχε τίποτα. Τη δεύτερη φορά, λοιπόν, το πήραμε, μου λέει ο Ευγένιος, το πήρε εκείνος πρώτος, μου λέει «Α, έχει τα δικά σου! Έχει τα δικά μου...» Μου το 'δωσε. Έε, όπως εγώ καθόμουν στο διάλειμμα και το διάβαζα, νιώθω το αυτί μου να τεντώνει. Να τραβιέται. [Γέλια] Και κάνω έτσι και βλέπω τον λεγόμενο «καουμπόη», που ήτανε αυτός ο θαυμάσιος, ο αξιολάτρευτος, ο αξιολάτρευτος τώρα... [Γέλια]

(ΒΣ) Τότε;

(ΔΖ) Τότε ήταν ένας αυστηρός.... Ε,ε, και να σου πω και μία περίπτωση, να δεις πώς ήτανε η κατάσταση τότε, θα σου πω μία περίπτωση. Και με πιάνει και λέει «Ζαννίδη, τι είναι αυτά τα πρόστυχα!» μ' αρχίζει ένα κατεβατό και λέει στο... και με παίρνει, σχεδόν τραβώντας με, χωρίς να αφήσει τ' αυτί μου και με πηγαίνει απέναντι, που απέναντι, έξι μέτρα. Αλλά περνάω μέσα απ' τα κορίτσια, βεβαίως, γιατί το ίδιο διάλειμμα κάναμε...

(ΒΣ) Διασυρμός!

(ΔΖ) ...σε διάφορη, σε άλλη αίθουσα εκείνα αλλά η αυλή, ποια αυλή; Ο δρόμος! Πηγαίνουμε μέσα, αφού μου κάνει μία κατήχηση ολόκληρη κι αυτό με φωνές, πώς αυτό, του λέω σε μια στιγμή «Κύριε γυμνασιάρχα, εσείς δεν μας είπατε ότι η δουλειά δεν είναι ντροπή; Και δεν μας είπατε ότι και οι ρακοσυλλέκτες έχουν τη δουλειά τους; Και οι λούστροι έχουν τη δουλειά τους; Και μένα δουλειά είναι αυτή!» Λέει «Ποιά είναι...» Αυτός με κοίταξε έτσι περίεργα. Λέει «Ποια είναι η δουλειά;» Λέω «Αυτό κι αυτό...» Ξεφυλλίζω, λέω «Δώστε μου...» ξεφυλλίζω «Αυτό κι αυτό είναι, κι αυτό είναι δικά μου! Γράφω, εγώ δουλεύω!» Λέει «Και πληρώνεσαι;» «Τώρα θα πληρωθώ, είναι το πρώτο!» «Και το ξέρει ο πατέρας σου;» Λέω «Το ξέρει; Το ξέρει.» του λέω. Δεν ήξερε τίποτα ο πατέρας μου. Λέει «Αύριο, λοιπόν, πες του να έρθει!» Πράγματι, το μεσημέρι πάω

στο σπίτι λέω «Μάνα...» πρώτα στη μάνα μου, «... Κοίταξε αυτό...» Χάρηκε πάρα πολύ! Το δείχνω στον πατέρα μου και λέει «Και γιατί δεν σου βάζουνε το όνομα;» Λέω «Γιατί είμαι μαθητής! Και διότι αυτό, και διότι δεν θα..., στο σχολείο θα είχα προβλήματα...» Δεν ήταν αυτός ο λόγος, ο λόγος ήτανε που ήθελαν οι άλλοι να φαίνεται ότι είναι ξένοι. Και μέσα σε όλα αυτά δε, γράφαμε, ο Μισέλ, η Υβέτ,

(ΒΣ) Ναι, ναι, ναι, ναι!

(ΔΖ) Ξέρεις αυτά! Όλα αυτά.

(ΝΣ) Στην ιστορία.

(ΔΖ) Ναι, στην ιστορία. Μου λέει... και λέω «Ναι, μου είπε...» λέω «... πατέρα μου, να πας γιατί σε θέλει, προφανώς...» Πήγε λοιπόν ο πατέρας μου και του είπε ο γυμνασιάρχης ε, που τον ήξερε [Δυναμώνει τη φωνή του] «Παύλο, το ξέρεις ότι γράφει...» Λέει «Βεβαίως! Αφού θέλει να γίνει δημοσιογράφος! Να μην γράφει από τώρα;» Και τελείωσε αυτή η ιστορία. Πληρωθήκαμε. Αυτό κράτησε, άλλες, νομίζω, άλλες δύο φορές. Μετά, εμείς θεωρηθήκαμε ότι επαναλαμβανόμαστε, δεν είχαμε κάτι άλλο να πούμε, ή κάποιοι άλλοι βρέθηκαν. Ή δεν θέλανε να γίνουμε τσιμπούρι τους και θέλανε πάντα..., δεν το ξέρω αυτό, πάντως εμείς άλαλοι αυτά... μας πλήρωσαν, Μακρυγιάννη, μάς είπαν «Ξεχάστε το Σαλίβερο, τότε!» Το ιδιωτικό βιβλιοπωλείο. Λοιπόν, έτσι ήτανε εκεί η ιστορία με το «Χτυποκάρδι. Βέβαια, κάναμε πολλές, κάναμε πολλές, όπως είπαμε, σε γιορτές, δεν κάναμε μόνο τα σκηνικά εμείς. Γράφαμε θεατρικά έργα, παίζαμε, τραγουδούσαμε, κάναμε μία παράσταση ολόκληρη, και ήταν εκεί πάντα επιτυχημένες, απ' ότι λέγανε οι γονείς που ερχόντουσαν και οι συμμαθητές μας. Μπορεί να μην είναι ακριβώς έτσι, κι έτσι να τα βλέπανε εκείνοι κι έτσι να τα βλέπουμε κι εμείς. Αλλά αυτή ήτανε η ιστορία.

00:19:52 Το σχόλιο του Παπαδάτου για την φωτογράφιση της γης από τον πύραυλο.

(ΔΖ) Να σου πω για τον γυμνασιάρχη, που είπαμε, για να δεις ποια ήτανε η εποχή. Μια μέρα έρχεται ο γυμνασιάρχης μέσα, μαθηματικός ο γυμνασιάρχης, έρχεται μέσα στην τάξη και θα μας..., κάτι είχε συμβεί με τον Παπαγεωργίου τον μαθηματικό μας, και μας έκανε μάθημα, θα μας έκανε ο γυμνασιάρχης. Αλλά δεν μας έκανε μάθημα. Είπε «Είμαι συγκινημένος, δάκρυσσα, όταν είδα κάτι!» «Τι κύριε γυμνασιάρχα;» «Μέχρι τώρα πώς ξέραμε ότι η γη είναι στρογγυλή; Διότι τα καράβια όταν...»

(ΒΣ) Απομακρύνονται...

(ΔΖ) «... απομακρύνονται, χάνονται διότι, το 'παν οι διάφοροι σοφοί, αλλά αυτό δεν είναι η απόδειξη! Ήτανε αυτή! Και όμως τώρα τι είδαμε; Ένας αστροναύτης πέρασε... » όχι ένας αστροναύτης, ένας πύραυλος, «...ένας πύραυλος ΠΕΡΑΣΕ τι πώς το λένε αυτό, και φωτογράφισε και φαίνεται μία καμπύλη.» Μία καμπύλη ήταν αυτό! Μας τη ζωγράφισε, λοιπόν, την καμπύλη και λέει «**ΚΑΠΟΤΕ!** Δεν ξέρω αν θα ζω, δεν ξέρω αν θα ζείτε και 'σεις, κάποτε αντί να είναι μόνο μία καμπύλη, μπορεί να φωτογραφίσει **ΟΛΟΚΛΗΡΗ** τον κύκλο της γης.» Αυτά μας είχε πει

συγκινημένος τότε. Αυτά άλλαξαν μέσα σε πολύ λίγο χρόνο. Πήγαν οι αστροναύτες, πήγε ο Γκαγκάριν, πήγαν όλοι αυτοί εκεί. Αυτή είναι η ιστορία με... με αυτούς.

(ΒΣ) Ο Παπαδάτος ήταν αυτός;

(ΔΖ) Αυτός ήταν ο Παπαδάτος. Ο Παπαδάτος ήταν καταπληκτικός άνθρωπος. Πρέπει να σου πω ότι μετά, όταν μαζευόμαστε και κάναμε κάθε χρόνο το Μάιο, τέλος Μαΐου, μία γιορτή οι συμμαθητές, ε,ε,ε ερχόντουσαν και ο Παπαδάτος στην αρχή κι ο Νοτάρης και μια φορά ο Παπαγεωργίου. Δεν θυμάμαι αν είχε έρθει μία φορά η... η..., πώς τη λένε η Καρυστιναίου, η... των γαλλικών. Ε,ε,ε μετά ο Νοτάρης έφυγε γιατί κάπου μετετέθη, έγινε επιθεωρητής, δεν ξέρω τι έγινε... Ο Παπαδάτος μέχρι, μέχρι λίγο πριν πεθάνει, ερχόντανε πάντα σ' αυτά. Κι ο Παντελόπουλος, όποτε ήταν εδώ, γιατί κι αυτός προήχθη, έγινε επιθεωρητής κι αυτός, σταμάτησε να έρχεται. Έτσι ήταν η ζωή μας τότε. Ε! Αυτό που... πρέπει να πούμε είναι ότι την εποχή εκείνη το Χαλάνδρι το 'χαμε πραγματικά μες στην ψυχή μας. Δεν σκεφτότανε κανείς, από μας τουλάχιστον, να πει ότι αποχωρώ, φεύγω απ' το Χαλάνδρι... Ήταν, είχαμε ζήσει... Είναι άλλο πράγμα να πας σε ηλικία είκοσι χρόνων που έχεις γίνει άντρας, έχεις... κι άλλο είναι αυτό σιγά, σιγά να σου έρχεται. Και να πάμε στο πρώτο μας, όχι μπαρ, την πρώτη μας διασκέδαση, να δούμε την άλλη... ε,ε,ε,...

00:23:37 Τα εξωσχολικά ενδιαφέροντά του.

(ΔΖ) Θυμάμαι τότε εγώ είχα ερωτευτεί μία μικρότερης τάξης, που τη λέγανε Βέρα. Τότε ο Οικονομίδης έκανε μία εκπομπή στο ραδιόφωνο. Το ραδιόφωνο ήταν μία υπόθεση που..., δεν είχαν όλοι ραδιόφωνα, εμείς είχαμε ένα ραδιόφωνο «Ελβίρα», δεν ξέρω αν το έχω πει προηγουμένως. Δηλαδή πριν αν το είπα. Κι ερχόντουσαν, όποιος είχε ραδιόφωνο σε μία γειτονιά, ερχόντουσαν η γειτονιά για ν' ακούσει κάποιες εκπομπές που ήτανε τότε δημοφιλείς. Μία από τις δημοφιλείς εκπομπές ήταν «Ο Νικολάκης και η Νίνα», Νίκος Ματθαίου νομίζω λεγότανε, αυτός, ήταν ένας ηθοποιός του Εθνικού Θεάτρου, κωμικός, η Νίνα ήτανε μία... δεν θυμάμαι πώς ήταν το επίθετό της, ήτανε μία ε,ε,ε υπάλληλος, υπάλληλος..., εργαζόμενη στο Ε.Ι.Ρ. τότε και κάνανε μία φορά «Ο Νικολάκης και η Νίνα». Οπότε, είχανε κουτσομπολιά, με την έννοια «Ξέρεις τι έγινε εκεί;» «Πέσανε πέντε φωτοβολίδες, αυτά... κι εκεί έγινε αυτό, ο Χορός του Λυκείου των Ελληνίδων και θα γίνει κι ο χορός μεθαύριο της Ενώσεως..., της Εταιρίας Ελλήνων Συγγραφέων και να πάμε και ποιος θα... , και αν...» Μέσα σ' όλα αυτά, αυτό, υπήρχε ένα μουσικό κάθε τόσο διάλειμμα, που ήταν ο Κορώνης ο Φίλανδρος που τραγουδούσανε... Ο Γιώργος ο Οικονομίδης έκανε τους «Ιπτάμενους δίσκους», που ήτανε με τον Πλέσσα, άλλοτε με τον Πλέσσα, μια άλλη εκπομπή την έκανε με τον Κατσαρό, ο ένας ήτανε ναύτης, ο άλλος ήταν αεροπόρος, ερχόντουσαν με τη μοτοσυκλέτα. Ο Πλέσσας έκανε και μια άλλη εκπομπή ε,ε, που έπαιζε, πώς το λένε, πιάνο. Και έπρεπε, γιατί σ' όλα αυτά μετείχαν κόσμος..., μετείχαν να λένε ποιο τραγούδι...

(ΝΣ) Ζωντανές εκπομπές.

(ΔΖ) Ζωντανές οι εκπομπές. Δεν υπήρχε τότε να τα γράψουν, ήτανε... Και υπήρχε και μια καταπληκτική εκπομπή του Ίωνος του Ναταϊφά, ε,ε,ε η σύζυγός του είναι που υπάρχει και στην τηλεόραση που είχε δημόσιες σχέσεις σε διάφορους σταθμούς, η Λόλα η Νταϊφά. Ο σύζυγός της,

λοιπόν, ο Ίων Νταϊφάς, ο οποίος ήταν ένας πολύ καλός σκηνοθέτης του κινηματογράφου, αλλά έκανε μερικές ταινίες αλλά έκανε και στο ραδιόφωνο, δούλευε. Έκανε ένα απόγευμα, στο Ε.Ι.Ρ., στο στούντιο του Ε.Ι.Ρ που ήταν κάτω από το..., στο Ζάππειο, κάτω από το Ζάππειο το μέγαρο, εκεί ήταν οι ραδιοθάλαμοι του Ε.Ι.Ρ., μαζευόντουσαν στη μεγάλη αίθουσα που ήταν και για συναυλίες, τη μεγαλύτερη αίθουσα που υπήρχε εκεί, ήταν γύρω γύρω ένας καναπές. Αν το λέω καναπέ, ένα που μπορούσες να καθίσεις γύρω γύρω. Στη μέση ήταν ο Νταϊφάς ο Ίων με τους συνεργάτες του. Εκεί λοιπόν ήταν μία εκπομπή, για την εποχή εκείνη πρωτοποριακή. Δεν είχε ξαναγίνει. Έλεγε... Η εκπομπή κρατούσε μία ώρα και κάτι, μιάμιση ώρα περίπου, μιάμιση με δύο ώρες κρατούσε η εκπομπή. Ραδιοφωνική, λέμε, έτσι; Λοιπόν! Έλεγε διάφορα πράγματα, τι έχουν συμβεί και μετά αφού είχε, να...,να... πώς το λένε, να... τραγούδια, ιστορίες κι αυτά, στο τέλος έλεγε «*Τώρα οι καινούργιοι δημοσιογράφοι!*» Κι έλεγε «*Για πείτε μου ποιος ξέρει, σήμερα, πόσο νερό είχε η λίμνη του Μαραθώνα;*» Αυτό ήταν καθημερινή είδηση στις εφημερίδες. Διότι ο Μαραθώνας, ήταν η λίμνη του Μαραθώνα, δεν υπήρχαν τότε να ρχονται νερά απ' αλλού, κι έτσι πάντα η αγωνία όλων των Αθηναίων ήταν πού είναι η στάθμη, αν κατεβαίνει ή ανεβαίνει! Όταν δεν έβρεχε ένα χειμώνα είχε πρόβλημα το καλοκαίρι! Απ' το ραδιόφωνο λέγανε διάφορα «*Μην πετάτε νερό και...*» Λοιπόν! «*Πόσο είναι η στάθμη του Μαραθώνα; Πόσο...*» Κι αφού τα έλεγε αυτά, «*Τώρα...*» έλεγε «*...οι ρεπόρτερ!*» Κι έλεγε «*Ποιος θα βρει ένα άγαλμα και πού είναι, που υπάρχει ένας μεγάλος εθνικός ποιητής που έχει γράψει το τάδε;*» Και έπρεπε να βρουν αυτό, να βρουν εκείνο, να βρουν πέντε πράγματα... Ποιοι είναι υποψήφιοι; Εμφανιζόντουσαν δέκα, τους α..., φεύγανε! Η εκπομπή συνεχιζόταν με τα τραγούδια, με διάφορα αυτά... Και πρέπει να έρθουνε, ποιος θα ρθει πρώτος που να έχει όμως τις ειδήσεις τις πραγματικές. Λοιπόν, κι ήταν πάρα πολύ ενδιαφέρουσα όλη αυτή η ιστορία. Αυτά ήταν τότε που κάναμε, κι αυτά τα εξωσχολικά ενδιαφέροντά μας.

(ΝΣ) Κατάλαβα. Για τη Βέρα που ξεκινήσατε, ξεκίνησες να λες, κάτι για τη Βέρα;

(ΔΖ) Α! ήτανε, λοιπόν, τότε μία κοπέλα, μία μαθήτρια, που τη λέγανε Βέρα... Καθένας ήταν ερωτευμένος με το μυαλό του με κάποια.

(ΒΣ) Ναι, ναι.

(ΔΖ) Ε! Επειδή εγώ έγραφα τότε, είχα μια ευχέρεια, θυμάμαι ήταν τότε του Οικονομίδη το τραγούδι, ένα τραγούδι για τη γυναίκα του, πριν χάσει ένα.. το παιδί του, πώς το λένε που είχε καταπιεί ένα μήλο και δεν μπορούσε να το καταπιεί και έπαθε ασφυξία... Ε,ε,ε πριν απ' αυτό είχε για τη γυναίκα του τη Βιτσιώρη, Λιάνα Βιτσιώρη λεγότανε. Ο Βιτσιώρης ήτανε κάτι παλιοί ηθοποιοί, και τα λοιπά και ήτανε... , έλεγε [Κουδούνισμα τηλεφώνου] «*Μα εγώ αγαπώ τη Λιάνα, τη Λιάνα.... Ένα λεπτό, συγνώμη...* [Μιλάει στο τηλέφωνο] Έλεγε λοιπόν ο Οικονομίδης για τη γυναίκα του [Τραγουδάει] «*Μα εγώ αγαπώ τη Λιάνα...*», αυτό ήταν μελωδία, [Τραγουδάει] «*...τη Λιάνα πού έχει μάτια πλάνα, τη Λιάνα αγαπώωω!*» Εγώ έλεγα [Τραγουδάει] «*Μα εγώ αγαπώ τη Βέρα, τη Βέρα, τη Βέρα, τους κάνει όλους πέρα, πώς θέτε να το πώωω!*» [Γέλια]

(ΝΣ) Ωραίο..!

(ΔΖ) Με τη Βέρα δεν είχαμε ποτέ τίποτα! Έμεινε η Βέρα! Μία Βέρα. Δεν ξέρω καν τι κάνει τώρα. [ακατάληπτο] Αυτή ήτανε, αυτές ήτανε οι ιστορίες μας εκείνη την εποχή.

00:30:57 Η πρόσληψή του στην «Αθηναϊκή» και «Το Φιλολογικό Απολυτήριο».

(ΒΣ) Για το φιλολογικό περιοδικό, θέλετε να μας πείτε πώς...

(ΔΖ) Το φιλολογικό περιοδικό ήταν καθαρά... Το φύλλο το έχω εδώ. Εδώ το έχω.

(ΒΣ) Αυτό;

(ΔΖ) Α, ναι. Αυτό είναι... το 'δωσε στον Παφίλη η....

(ΒΣ) Η Αδαμαντίδου.

(ΔΖ) Η Αδαμαντίδου και το..., μου το... πώς το λένε, το φωτοτύπησε και μου το 'δωσε, το ζήτησα. Εμένα μου το 'δωσε ο πατέρας Παφίλης. Λοιπόν, αυτό δεν ξέρω αν υπήρχε παλαιότερα, δεν το ξέρω. Ξέρω ότι μία μέρα ο Νοτάρης, ο Νοτάρης ήταν ένας, είχε έρθει απ' τη Φλώρινα. Ήταν ένας δημοτικιστής που πραγματικά μπορούσαμε, όπως ήταν και ο Παντελόπουλος, μπορούσαμε να μιλάμε ελεύθερα τη γλώσσα μας. Είχαμε, είχε έρθει ένας Λογγινίδης προηγουμένως, μας είχαν φέρει ένα Λογγινίδη, δεν κάθισε και πολύ, ο οποίος ήθελε μια καθαρεύουσα ε,ε,ε... τι να σου πω.... Μυστριώτη, ποιος ήταν ο καθαρευουσιάνος ο παλιός, ο οποίος, ό,τι και..., εγώ ό,τι έγγραφα μου έβαζε πολύ κακό βαθμό. Διότι εγώ έγγραφα στη δημοτική. Αυτό που έχω γράψει, τα δύο πράγματα μέσα, είναι στη δημοτική, αν τα δεις. Λοιπόν, έγγραφα στη δημοτική. Εγώ του 'κανα ένα χουνέρι. Πολλοί δεν το θυμούνται αυτό. Ε,ε,ε, μας έβαλε κάτι να γράψουμε και να του το πάμε, να 'ναι σαν διήγημα, σαν ιστορία. Εγώ έγραψα, λοιπόν, κάτι, ε,ε,ε στην ε,ε,ε που ήταν δημοτική. Πώς λεγόταν τώρα ο συγγραφέας; Απ' τη Ζάκυνθο, ο...;

(ΝΣ) Ξενόπουλος;

(ΔΖ) Ο Ξενόπουλος! Λοιπόν! Έγραψα, λοιπόν, δεν έγραψα, **ΑΝΤΕΓΡΑΦΑ!**...

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ)... ένα του Ξενόπουλου και του το παρουσίασα. Ε, το τι άκουσα...! 'Ότι αυτό, ότι εκείνο, ότι ποτέ δεν θα μάθω γράμματα, και, και, και, και, και, και.. Κι όταν, αφού τ' άκουσα «Ναι...» λέω «...αλλά αυτό είναι ενός σπουδαίου συγγραφέα, του Ξενόπουλου! Και να και το πραγματικό!» 'Ηρθε και μου τραβάει ένα χαστούκι...!

(ΝΣ) Πω, πω...!

(ΔΖ) Γύρισα οχτώ γύρους... [Γελάει] Με κανέναν δεν τα πήγε καλά αυτός. Με κανέναν δεν τα πήγαινε! Ε,ε,ε, ήταν έτσι, περίεργος, ίσως είχε και ένα κόμπλεξ διότι στο θρήσκευμα ήτανε..., τότε δεν ήτανε πολύ γνωστή, δεν ήτανε ορθόδοξος, δεν ήταν ούτε καθολικός, που να πεις ότι... τους ξέραμε ποιοι είναι, τι είναι οι καθολικοί. Ήτανε αυτό που λέγαμε τότε διαμαρτυρόμενος! Δεν τους ξέραμε τι είναι ο διαμαρτυρόμενος. Δεν έκανε σταυρό, δεν... δεν το ξέραμε. Ίσως, λοιπόν, μέσα σε όλους αυτούς να αισθανότανε κάπως δύσκολα αυτός, δεν ξέρω. Πάντως, τι να σου πω, ήταν μία ιστορία μ' αυτόν τον κύριο Λογγινίδη. Δεν ξέρω αν ζει, δεν νομίζω να ζει πλέον. Μακάρι να είναι... Ε, όπως βλέπεις δεν του κρατάμε καμία κακία, τον βάζουμε ως γραφικό κι ως μία περίπτωση. Ο Νοτάρης λοιπόν έρχεται μία μέρα και μας λέει «Παιδιά, πρόκειται να βγάλουμε το «Φιλολογικό Απολυτήριο». Έτσι δεν το λέγανε; «Φιλολογικό απολυτήριο». «Έχει ξαναβγεί...» Εμείς δεν το ξέραμε καθόλου τότε. «Ε, να ξαναβγεί και θ'έλω... και πρέπει να γράψετε και να μας

δώσετε...» Εντάξει. Μερικοί δεν ενδιαφέρθηκαν καθόλου. Κάποιοι, και πάρα πολλοί, γράψανε. Δεν γράψανε τόσο όσοι θα έπρεπε. Και γι' αυτό βλέπεις, ας πούμε, κάποιοι έχουνε γράψει πολλά πράγματα. Και μπλα και μπλου και τούτο κι εκείνο και τ' άλλο... Για να γεμίσουμε σελίδες. Εκεί, εγώ υπέστην μία, πώς να το πω, μία απογοήτευση. Γιατί; Διότι, εγώ δούλευα ήδη στην εφημερίδα, γιατί εγώ δούλευα στην «Αθηναϊκή», ενώ είχα μείνει μετεξεταστέος. Δεν το 'λεγα ότι δουλεύω, στο γυμνάσιο, στην «Αθηναϊκή». Φοβόμουν μήπως που δημιουργήσουν τίποτα από το σχολείο, [Υψώνει τον τόνο της φωνής του] Αλλά δεν το 'λεγα ούτε στην «Αθηναϊκή» ότι έχω μείνει ανεξεταστέος! [Γελάει] Κι ότι ακόμη δεν έχω τελειώσει το γυμνάσιο. Λοιπόν... Όταν βγάλαμε, λοιπόν, το «Φιλολογικό απολυτήριο» εμένα ο Νοτάρης μου έκανε μία πολύ καλή, πώς να το πούμε, πώς να το πω, ένα χάρισμα. Αν ανοίξεις μέσα, όλα τα ονόματα είναι κάτω. Από κάτω το γράφει. Το δικό μου, το ένα απ' το δικό μου που λέει για τις γύφτισσες, το όνομα είναι απάνω! [- (Νάσση) Μάλιστα.] Δεν είναι κάτω. Ήτανε πολύ μεγάλη χάρη. Χάρη..., δηλαδή εγώ ήμουνα αυτό... και είπα ότι εντάξει να πάμε να το δώσουμε στις εφημερίδες να γράψουνε κάτι. Σε ποια εφημερίδα το δίνω πρώτα; Στην «Αθηναϊκή»! Έκανα τη βλακεία να μην πω, επειδή δεν ήθελα να πω..., να μην πω ότι ενδιαφέρομαι εγώ για το... και γράφω και γράψτε μου κι εμένα, για μένα.... Εδώ δεν φαίνεται πουθενά ότι ήμουνα μετεξεταστέος, αλλά δεν ήθελα να το πω. Η «Αθηναϊκή» έγραψε ένα κομματάκι τόσο, μονόστηλο, έχει τα ονόματα των περισσοτέρων εκτός του δικού μου! [Γέλια]

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Και αυτό μου στοίχισε. Διότι ήμουν αυτός που το πήγε! Αυτός που το 'βαλε εκεί πέρα! Και εξηρέθη το όνομά μου! Ε, αυτή ήτανε η ιστορία. Από 'κει, πάντα, όταν φτάσαμε, κοντεύαμε να τελειώσουμε το γυμνάσιο, όλοι είχαμε μία αγωνία του τι θα γίνουμε. Εγώ δεν είχα γιατί είχα πάει, δηλαδή ήξερα ότι θα πάω να γίνω δημοσιογράφος, αλλά είχα την αγωνία αν μπορέσω να γίνω. Ε,ε,ε κάποιοι, ένας που τώρα πριν που σήκωσα το τηλέφωνο για να απασχολη..., θα μου 'πιανε πολύ ώρα, πήγε κι έγινε καπετάνιος μετά. Έγινε άλλο πράγμα. Αλλά δούλεψε έξι, εφτά χρόνια ως καπετάνιος. Καθε ένας, μερικοί ..., μιλάω πάντα για τους άντρες γιατί αυτούς ξέραμε. Γίνανε, πήγανε στο Πανεπιστήμιο. Μερικοί σπούδασαν. Μερικοί πήγανε στο Πολυτεχνείο. Και γίνανε και πολύ καλοί στη δουλειά τους. Είχαμε γιατρούς. Όλοι ήτανε πάρα πολλοί. Είχαμε κι έναν συμμαθητή, ο οποίος μετά, γιατρός, δυστυχώς πέθανε πριν από τέσσερα χρόνια, ο οποίος έγινε καταπληκτικός γιατρός, αλλά έμεινε στην ίδια τάξη σε 'μας, γιατί ερωτεύτηκε και ενώ ήτανε απ' τους πρώτους μαθητές, δεν είχε ενδιαφέρον...

(ΒΣ) Να διαβάσει.

(ΔΖ) Ναι! Μετά όμως έμεινε στο... αυτό και πήγε, μπήκε απ' τους πρώτους στην Ιατρική και έγινε πολύ σπουδαίος και λέγεται Πιστεύος, λεγότανε. Λοιπόν! Όλοι είχανε μία αγωνία το τι θα γίνουμε. Εκτός απ' αυτούς. Δηλαδή ο Σταυριανός κι ο Παπαπαναγόπουλος δώσανε στη σχολή Καλών Τεχνών. Και μπήκανε! Όχι απλώς μπήκανε αλλά πήγαινα και 'γω έτσι να τους βλέπω, πήγαινα στα πάρτι, γνώρισα πάρα πολλούς εκεί και γίνανε φίλοι μου, όπως ήταν ο Ζουμπουλάκης, και είναι ακόμα φίλος μου ο Ζουμπουλάκης, ο Πέτρος. Έτσι ήτανε και γυρίζαμε πάλι στο Χαλάνδρι.

00:39:26 Καλλιτέχνες στο Χαλάνδρι.

(ΔΖ) Πρέπει να πω κάτι. Το Χαλάνδρι είχε μία, μία, έτσι, πώς να το κάνουμε, ήτανε ένας τόπος που μάζευε και καλλιτέχνες, αν θα μπορούσαμε να το πούμε έτσι. Δηλαδή θυμάμαι ότι υπήρχε ο Πέτρος Επιτροπάκης. Ο Πέτρος Επιτροπάκης ήτανε το πρώτο όνομα της Λυρικής Σκηνής. Ήτανε και ο «Βαφτιστικός» που παίζανε του Σακελλαρίδη. Τραγουδούσε Πέτρος Επιτροπάκης και Ανθή Ζαχαράτου. Ήτανε το ζευγάρι αυτό το καλλιτεχνικό. Ο Πέτρος Επιτροπάκης, λοιπόν, οικογενειακώς φυσικά, έμενε στο Χαλάνδρι και τον βλέπαμε που πήγαινε στη στάση να πάρει το αυτοκίνητο, δεν υπήρχαν αυτοκίνητα, όπως καταλαβαίνετε. Έμενε η Τζίνα η Μπαχάουερ. Η Τζίνα η Μπαχάουερ ήτανε διάσημη πιανίστα, είχε μία μικρή βιλίτσα δίπλα, σχεδόν δίπλα σε ένα απ' τα σπίτια που έμενα, και κάθε τόσο λέγαμε «Α! Θα 'ρθουν οι βασιλείς!» Ή «Θα 'ρθουν οι πρίγκιπες!» ξέρω 'γω. Ή «Ο διάδοχος!» Γιατί; Διότι ξαφνικά βλέπαμε αστυνομία, χωροφυλακή που πηγαίνανε, δεν πηγαίνανε εκεί, διότι τους το είχαν απαγορεύσει να είναι πολύ κοντά, να μην φαίνονται, αλλά ερχόντουσαν στο σπίτι, εδώ, εκεί, γύρω-γύρω, διότι επισκέπτονταν την Μπαχάουερ στο..., στη βιλίτσα της, ήτανε παντρεμένη με έναν αρχιμουσικό Εγγλέζο τον Άλεξ Σέρμαν και κάθε τόσο ερχόντουσαν, κυρίως η Ειρήνη που ήταν και μαθήτριά της. Και ο δεσμός της δεν ήτανε ο δεσμός της δασκάλας και της μαθήτριας, ήτανε και φιλικός δεσμός παρά το γεγονός η Μπαχάουερ ήτανε πολύ μεγαλύτερη, πάρα πολύ μεγάλη, και ήτανε και μια... ήτανε παχιά αρκετά γυναίκα, αλλά ήτανε πολύ καλή πιανίστα. Ε,ε,ε έμενε ο Ανδρέας ο Παρίδης. Ο αρχιμουσικός στην Κρατική Ορχήστρα, ήτανε κι αυτός εκεί. Λοιπόν. Έμενε ο Ορέστης ο Μακρής, του έχουνε λίγο πιο έξω του 'χουνε κάνει και δρόμο, νομίζω «Μακρή». Λοιπόν, υπήρχε, υπήρχανε πάρα πολλοί, δεν τους θυμάμαι όλους, και βέβαια είχαμε και κάποιους συνομήλικούς μας ή περίπου συνομήλικούς μας όπως ήταν ο Γιώργος ο Ζερβουλάκος, σκηνοθέτης, ο οποίος έχει κάνει ένα σωρό ταινίες. Σε δύο ταινίες του Ζερβουλάκου το σενάριο έχω γράψει εγώ. Στο υπόθεση ε,ε,ε «Υποβρύχιο Παπανικολής» κι άλλο ένα. Ήταν ο Ζερβουλάκος, ο οποίος είχε κάνει όμως μία καταπληκτική ταινία τη «Λυσσιστράτη», στον κινηματογράφο, καταπληκτική ταινία! Ε,ε,ε βεβαίως ο Κολάττος. Κι αυτός έμενε στο., στο... μέχρι που έφυγε για το Παρίσι και ξαναγύρισε [ακατάληπτο] μέχρι που ζούσε η μητέρα του, εν πάση περιπτώσει, έμενε στο Χαλάνδρι. Λοιπόν, είχαμε πάρα πολλούς, έτσι, που μένανε απάνω στο Χαλάνδρι. Ήτανε άλλο πράγμα το Χαλάνδρι.

00:42:53 Ο φωτογράφος Μισέλ. Το πανηγύρι του Αγ. Κωνσταντίνου.

(ΔΖ) Ε,ε,ε ένας σπουδαίος που έχει πάρα πολύ αποτυπώσει το Χαλάνδρι ήτανε ο Μισέλ. Ο φωτογράφος, ο Κοσμάογλου το επίθετό του, Μισέλ, Μιχάλης και το 'κανε Μισέ, είναι αυτός που είχαμε πει ότι πήγαμε [- (Νάσση) Ναι, ναι.] ... για τη φωτογράφιση... Αυτός όμως, πέρα απ' αυτό, ήταν ο άνθρωπος, ενώ ο Ζένος, όπως σας είπα τραβούσε φωτογραφίες στις εβδομαδιαίες που λέγαμε, ο άλλος ήτανε ρεπόρτερ. Γινότανε παρέλαση, φωτογράφιζε. Δηλαδή το αρχείο του Μισέλ, νομίζω το έχει ο αδερφός του. Ο αδερφός του είχε ένα κατάστημα στην αρχή, στην οδό Φειδίου και δεν θυμάμαι πώς λεγόταν ο δρόμος, της Αγίας Βαρβάρας το δρόμο τον λέγαμε εμείς. Είχε κι ένα κατάστημα Νεωτερισμών. Λένε, δεν ξέρω αν είναι αλήθεια, ότι κέρδισε κάποιο λαχείο και εγκατέλειψε τους Νεωτερισμούς, που πουλούσε, ξέρω 'γω, εσώρουχα, πουκάμισα, ξέρω 'γω,

γυναικεία κυρίως αυτά. Και ασχολήθηκε με ξυλεμπόριο. Κι ο οποίος πήγε πάρα πολύ καλά. Ετσι λένε. Νομίζω, επειδή στο βιβλίο του ο Κατσουλιέρης έχει μερικές φωτογραφίες που λέει ότι είναι συλλογή Κοσμάογλου, δεν ξέρω, όχι του Μισέλ, του αδερφού, δεν ξέρω εάν τις φωτογραφίες αυτές τις τράβηξε ο Βασίλης ο Κοσμάογλου ή ο Μισέλ ο αδερφός, και τις έχει πάρει ο Βασίλης. Ο οποίος Βασίλης είναι αρκετά μεγάλος τώρα, αλλά είναι μια χαρά πηγαίνει στην πλατεία, θαύμα! Λοιπόν. Ο..., ο Μισέλ, ο Μισέλ αποτύπωσε γεγονότα στο Χαλάνδρι. Δεν πήρε μία άποψη του Χαλανδρίου. Αλλά το τι γινόταν, εκδηλώσεις... Απέναντι από τον Άγιο Νικόλα ή Άγιο Κωνσταντίνο, γιατί για τον Άγιο Νικόλα η..., η... η... ήταν μικρή η κίνηση λόγω χειμώνα. Και δεν ήταν ... ήταν χειμώνας εκεί. Στον Άγιο Κωνσταντίνο στ' απέναντι ερχόντουσαν και γινόντανε χαλασμός. Από παιχνίδια, από ρουλέτες, από..., να γυρίζει αυτό το ...

(ΝΣ) Πανηγύρι...

(ΔΖ) ... «το γύρο του θανάτου» που λέγανε με μία μοτοσυκλέτα σ' ένα βαρέλι και δεν συμμαζεύεται! [Βήχει] Λοιπόν, όλα αυτά, ο Μισέλ τα έχει τραβήξει. Μετά απ' το Χαλάνδρι ξέρω ότι έκανε κι ένα άλλο... φωτογραφείο στην Αγία Παρασκευή. Κι έτσι συνέβαινε να πηγαίνεις να φωτογραφηθείς, τηλεφωνούσες, ανέβαινε σ' ένα ποδήλατο κι ερχότανε. Και το αντίστροφο γινότανε προς την Αγία Παρασκευή.

00:45:56 Η βόλτα με τις συμμαθήτριες και η πρώτη έξοδος στο Τροκαντερό.

(ΔΖ) Ε,ε,ε, εμείς τότε που είμαστε νέοι και μερικοί καλόβλεπαν κάποιες κοπέλες που έμεναν στην Αγία Παρασκευή, αρχίζανε και αρχίζαμε και περπατούσαμε, όταν σχολούσαμε. Πολύ πιο πίσω. Δεν μας μιλούσανε, δεν μας κοιτούσανε καν. Καμιά φορά κάνανε έτσι. Και τις συνοδεύαμε μέχρι την Αγία Παρασκευή.

(ΝΣ) Πώς ήταν η περιοχή γύρω;

(ΔΖ) Η περιοχή δεν ήτανε, η περιοχή, η περιοχή ήτανε ένας δρόμος στενός που προχωρούσε στην Αγία Παρασκευή, [Βήχει] πήγαινε έλα αυτοκίνητα, όποιο αυτοκίνητο υπήρχε. Ε,ε,ε, πάρα πολλά χωράφια δεξιά κι αριστερά και υπήρχε εκεί που είναι τώρα, μετά τα, μετά «Τα αδέρφια», που είναι η ταβέρνα, από 'κει, ναι, κάπου εκεί κοντά, μετά λίγο πιο 'κει, υπήρχε μία βίλα, υπάρχει η βίλα ακόμη, αλλά τότε η βίλα αυτή, μονώροφη, ήταν άσπρη μέσα σε μία πρασινάδα ήτανε, μέσα σε έναν μεγάλο κήπο. Και ξεχώριζε. Γιατί γύρω γύρω ήτανε χωράφια. Αυτή λοιπόν τη βίλα, λέγανε κάποιοι, ότι είναι του Λεβίδη.

(ΒΣ) Του αυλικού του...

(ΔΖ) Το αυλικού των..., των ανακτόρων. Δεν ξέρω αν ήτανε. Πάντως ήταν το σημάδι ότι είναι στη μέση της διαδρομής. Όταν λοιπόν γυρίζαμε κουρασμένοι...

(ΒΣ) Ξέρετε πόσος δρόμος ...

(ΔΖ) Ξέραμε πόσος δρόμος μένει. Μια φορά με κάποιους συμμαθητές, που δεν θυμάμαι ποιοι, δεν θυμάμαι ποιοι ήσανε, ε,ε,ε μόλις είχαμε τελειώσει, νομίζω, το γυμνάσιο, νομίζω μόλις είχαμε τελειώσει το γυμνάσιο, ίσως το ίδιο καλοκαίρι, είπαμε να πάμε πλέον να βγούμε έξω να δούμε πώς είναι κι ο κόσμος πέρα απ' όλα αυτά που ξέραμε. Και είπαμε να πάμε στο Τροκαντερό. Που

ήτανε το Τροκαντερό, ήτανε στο τέρμα της λεωφόρου Συγγρού. Στη Βάρκιζα. Υπήρχε ένα κέντρο που λεγότανε Τροκαντερό, κι ήτανε μέσα στη θάλασσα, υπερυψωμένο, αλλά απ' τη μια πλευρά έβλεπες τη στεριά και γύρω γύρω έβλεπες τη θάλασσα. Εκεί τραγουδούσε ο Φώτης ο Πολυμέρης. Ένας τραγουδιστής τότε πολύ σπουδαίος, ο οποίος πέθανε πριν από δύο χρόνια, ενενήντα τόσο χρόνων. Πολύ καλός τραγουδιστής και πολύ κύριος. Ξεκινήσαμε λοιπόν και πήγαμε, αλλά δεν σκεφτήκαμε δύο πράγματα. Πρώτον πόσο κοστίζει... [Γελάει] ... το Τροκαντερό! [Γέλια] Και δεύτερον, τι ώρα τελειώνει η συγκοινωνία! Για να επιστρέψουμε. Γιατί να πας, καλά πας...

(ΝΣ) Όλο αγόρια ήσασταν;

(ΔΖ) Όχι. Κάθε ένας έφερε μία φιλενάδα του.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Φιλενάδα του, φιλενάδα του της εποχής εκείνης. Δηλαδή, τώρα να σου πιάσω το χέρι και να σε πιάσω να χορέψουμε! Και να χορέψουμε, αν θέλω να σφιχτώ μαζί σου, όπως είναι με το μπλουζ, να μην κουνιέσαι καθόλου, να μην κινείσαι, να κινείσαι μεν, αλλά να μην φεύγεις από το..., τα τέσσερα πλακάκια. Ε, λοιπόν, αυτού του είδους. Πήγαμε λοιπόν τότε κάτω, περάσαμε ωραία, η, η δική μου η γνωστή, υποτίθεται η ντάμα μου, ήταν απ' την Αγία Παρασκευή. Πήγαμε εκεί, και μου την «έφαγε» ο Πολυμέρης! [Γέλια] Μετά το έμαθα. Ε,ε,ε, όχι απλώς την «έφαγε» αλλά της έγραψε κι ένα τραγούδι. Το οποίο τότε έγινε και γνωστό. Λοιπόν. Και... το θέμα είναι ότι επειδή περνούσαμε πολύ ωραία, πέρασε η ώρα και ξαφνικά ήρθε κι ένας λογαριασμός. Επειδή μας χάρηκαν, κι ο Πολυμέρης κι αυτά, είπαν να μας κάνουνε κι έτσι ότι είχαμε δώσαμε. Γιατί ήτανε πολύ μεγάλος ο λογαριασμός απ' ό,τι είχαμε εμείς. Αλλά δίνοντας αυτά, δεν είχαμε να πληρώσουμε ταξί για την επιστροφή. [Γέλια] Και τότε απ' το Τροκαντερό δεν ανεβαίνεις στην Αθήνα! Ανεβαίνεις στο Χαλάνδρι! [Γέλια] Και δεν ανεβαίνεις στο Χαλάνδρι, όσοι ήταν από Αγία Παρασκευή έπρεπε απ' το Χαλάνδρι να πάμε και Αγία Παρασκευή! [Γέλια]

(ΝΣ) Και να επιστρέψεις.

(ΔΖ) Λοιπόν, τον περνούσαμε τραγουδώντας το δρόμο, διότι έτσι νομίζουμε ότι περνάει η ώρα χωρίς να καταλαβαίνεις το μήκος της διαδρομής. Αλλά αυτό το καταλαβαίνεις στη ψυχή σου και στην καρδιά σου και στο μυαλό σου. Στο σώμα όμως... [Γέλια] ... αυτό δεν το καταλαβαίνει το σώμα ότι είναι έτσι. Και το σώμα κουράζεται, όπως και να 'χει. Ε, ήτανε κάτι που είχε συμβεί τότε.

00:51:27 Η εργασία στις εφημερίδες και ο λόγος που έφυγε από το Χαλάνδρι το 1968.

(ΝΣ) Μέχρι τότε ήσουνα στο Χαλάνδρι;

(ΔΖ) Στο Χαλάνδρι ήμουνα μέχρι το '68. Ίσως λίγο πιο μπροστά να είχα φύγει, και έφυγα ε,ε,ε, για ένα βασικό λόγο. Όταν ήμουνα στην εφημερίδα, ε,ε,ε και δεν ήμουνα μόνο στην Αθηναϊκή. Στην Αθηναϊκή ήμουνα ως μαθητευόμενος. Μετά πήγα σε διάφορες. Στη «Νέα Γραμμή», στην «Ωρα», σε διάφορες εφημερίδες που βγαίνανε τότε, οι εφημερίδες βγαίνανε πολύ γρήγορα, πολύ εύκολα, και κλείνανε πάρα πολύ εύκολα. Πιο εύκολα κλείνανε παρά απ' ότι βγαίνανε. Αλλά κλείνανε και βγαίνανε. Κι έτσι σίγουροι, σίγουροι, ήσαν τρεις, τρεις κατηγορίες δημοσιογράφων.

Αυτοί που ήσαν στο Συγκρότημα, γιατί ο γέρο Λαμπράκης, δεν υπήρχε ο νέος τότε, ήταν ο γέρο Λαμπράκης. Ο γέρο Λαμπράκης και ακολούθησε και ο νέος, αυτούς που προσλάμβανε δεν τους απέλυε, κι έτσι οι άλλοι είχανε λίγο, ξέρανε ότι μπορούν να σταδιοδρομήσουν εκεί, γι' αυτό υπήρχανε άνθρωποι χροσόονια εκεί πέρα, ήτανε στην «Καθημερινή», ήτανε [ακατάληπτο] στην Καθημερινή, και ήτανε και στην «Ακρόπολη», τότε η «Απογευματινή» δεν υπήρχε ακόμη, και στην «Ακρόπολη». Τότε βγήκα και η «Απογευματινή» νομίζω, και στην «Ακρόπολη» όπου όμως εκεί δεν ήσουνα σίγουρος, γιατί είναι πώς του έρχεται του Μπότση. Λοιπόν, στις δύο αυτές. Οι άλλες βγαίνανε οι εφημερίδες, ήσουνα σπουδαίος, κι αυτά, και ξαφνικά έκλεινε η εφημερίδα κι έμενες στο δρόμο. Ναι, εκεί υπήρξαν. Εγώ έτυχα σε εφημερίδα όχι μετά το γυμνάσιο, αργότερα, τη «Νέα Γραμμή» που λέω, το '57, ξέρω 'γω πότε, όχι το '55 δυο χρόνια μετά '57, '58, η οποία ξεκίνησε την προετοιμασία της για να βγει ε,ε,ε κάποια στιγμή. Τρεις μήνες πριν απ' την έκδοσή της προσέλαβε, προσελήφθη κι εγώ, τρεις μήνες πληρωνόμαστε για να βγάλουμε μία εφημερίδα που δεν κυκλοφορούσε, έβγαине ένα φύλλο αλλά δεν κυκλοφορούσε για να κάνουν τις διορθώσεις πώς θα γίνει και όλα αυτά, και όταν εβγήκε η εφημερίδα, έκλεισε σε δέκα επτά μέρες. Και μείναμε άνεργοι, όπως καταλαβαίνεις. Λοιπόν. Ε,ε, αυτή ήταν η ιστορία με τις... με τις δουλειές μας και τις εφημερίδες...

(ΝΣ) Και ο λόγος που έφυγες...

(ΔΖ) Έφυγα από 'δω διότι όταν ήμουνα στην «Αθηναϊκή» κι αργότερα, τελειώνα αργά. Τότε δεν υπήρχε το ωράριο που τώρα λένε δώδεκα η ώρα πρέπει να έχεις τελειώσει. Αυτό δεν υπήρχε. Τότε τραβιόσουνα. Και αν ήσουνα και σε απογευματινή εφημερίδα δεν τραβιόσουνα μόνο έτσι αργά, έπρεπε να πας και το πρωί, διότι το πρωί πρωί στις επτάμιση, οκτώ έγγραφες τις τελευταίες ειδήσεις διότι οι απογευματινές κυκλοφορούσαν στις δώδεκα, δεν είναι όπως τώρα κυκλοφορούνε μαζί με τις πρωινές σχεδόν. Υπήρχε, υπήρχε στο τυπογραφείο, δεν ξέρω αν σας το είπα, ένας αστυφύλακας στο τυπογραφείο, σε κάθε τυπογραφείο, ένας αστυφύλακας με μία σφυρίχτρα. Και κοίταζε το ρολόι του. Και μόλις το ρολόι έδειχνε δώδεκα, σφύριζε, που οι εφημεριδοπώλες που κρατούσαν τις εφημερίδες, υπήρχαν οι εφημεριδοπώλες τότε, κρατούσαν τις εφημερίδες στην αμασχάλη τους, περίμεναν πότε θα σφυρίξει για να βγουν!

(ΝΣ) Όλοι μαζί.

(ΔΖ) Δεν είναι τώρα που «ΤΑ ΝΕΑ» κι «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» σχεδόν μαζί βγαίνουν. Και πήγαινες και το πρωί. Ε,ε, λοιπόν, το βράδυ τελειώναμε. Ε, όταν τελειώναμε την εφημερίδα, πάντα πηγαίναμε να πιούμε ένα κρασί, μια εδώ, μια εκεί, με τους συναδέλφους. Τότε δεν είχανε οι δημοσιογράφοι πολλά μέσα και τούτο και 'κείνο και τ' άλλο, ούτως ώστε... Τελειώναμε τη δουλειά τους και γινόμαστε μία παρέα που κάπου, ανάλογα με το ποιος είναι φίλος με ποιον, πηγαίναμε να... Όταν λοιπόν εγώ πήγαινα να πάω σπίτι δεν υπήρχε λεωφορείο. Τι γινότανε! Περιμέναμε λοιπόν στην πλατεία Κάνιγγος, η πλατεία Κάνιγγος τότε ήτανε πλατεία, δεν είναι αυτό το πράγμα τώρα... Ήτανε πλατεία, Τι πλατεία Κάνιγγος; Τώρα είναι σαν την πλατεία Κένεντυ που δεν υπάρχει πλατεία!

(ΝΣ) Και η πλατεία Ομονοίας!

(ΔΖ) Στην πλατεία Ομονοίας που δεν υπάρχει πλατεία. Διότι η ιστορική μνήμη στην Ελλάδα κανείς δεν τη σέβεται! Λοιπόν! Προηγουμένως [ακατάληπτα] τα ταξί με θέσεις. Το ταξί με θέσεις τι

σήμαινε; Ήτανε τα ταξί τότε, κατ' αρχήν δεν ήτανε κίτρινα, ό,τι., καθένας το 'βαφε όσο ήθελε. Ήπως ήθελε. Ε,ε,ε τότε τα ταξί ήταν αμερικάνικα. Ήταν αμερικάνικα αυτοκίνητα, τεράαασια. Χωρούσαν λοιπόν δύο πελάτες μπροστά, δηλαδή δίπλα στον οδηγό ήτανε δύο και τρεις πίσω. Ενίοτε και τέσσερις αν ήτανε πιο λεπτοί και δεν υπήρχε άλλο ταξί να περιμένει. Λοιπόν. Ήπρεπε λοιπόν κάθε βράδυ να περιμένω, που το ταξί για να γεμίσει, γιατί ήπρεπε να γεμίσει το ταξί. Περνούσε πολύ ώρα. Όλοι αυτοί που ανέβαιναν μαζί μου, ή σχεδόν όλοι, ξέρεις τι ήτανε; Χαρτοπαίχτες. Ήταν αυτοί οι οποίοι φεύγαν από τις χαρτοπαιχτικές λέσχες, και σ' όλη τη διαδρομή το αυτό που άκουγα ήτανε [Δυναμώνει τη φωνή του] Που παρ' ολίγο όλοι να κερδίσουν! Αλλά την τελευταία στιγμή είχε φύλλο ο άλλος...! [Γέλια] Αυτό όμως ήταν πλέον κουραστικό. Ε, είπα ότι πρέπει να σταματήσω. Βέβαια αργότερα, αυτά γινόντουσαν στην αρχή, βέβαια αργότερα, το '65 και το '66 και μετά δεν υπήρχε, αλλά πλέον ήπρεπε να κοιτάζω στην Αθήνα, δεν μπορούσα να ανεβαινοκατεβαίνω. Θα ήπρεπε να είμαι κάπου που να είμαι κοντά. Και γι' αυτό, αυτό που φρόντισα ήταν, πριν έρθω εδώ, έμενα στην οδό Σισίνη, λίγο πιο πάνω στο πλάι του Χίλτον. Ούτως ώστε ήθελα πάντα να υπάρχουν κάποιιοι, που και λεωφορείο να μην υπάρχει, μεταφορικό μέσον να μην υπάρχει, να μπορέσω μετά, να μπορώ με τα πόδια να πηγαίνω. Λοιπόν, και αυτός ήταν ο λόγος που έφυγα απ' το Χαλάνδρι. Ήφυγα απ' το Χαλάνδρι ως προς τη διαμονή μου. Όσον αφορά τη διαμονή μου. Εγώ, όπως είπαμε και όπως ξέρετε, στο Χαλάνδρι πηγαينوέρχομαι.

(ΝΣ) Η σύζυγος; Η σύζυγος είχε σχέση με το Χαλάνδρι... Εκεί τη γνώρισες;

(ΔΖ) Όχι, όχι. Ε,ε, οι σύζυγοι ..., τρεις συζύγους έχω ...

(ΝΣ) Ναι, θα μας πεις λίγο την ιστορία...

(ΔΖ) ... όχι ταυτόχρονα! [Γέλια] Ναι. Λοιπόν... Η μία δεν ήτανε, δεν είχε καμία σχέση με...

(ΝΣ) Η πρώτη.

(ΔΖ) εδώ... Η δεύτερη ήτανε συνάδελφός μου, ήτανε δημοσιογράφος. Δεν ήτανε, ήτανε., δεν ήτανε σε εφημερίδα, ήτανε σε περιοδικά, ε, ε, ε που βγαίνανε την εποχή εκείνη και η τρίτη που είναι τώρα αλλά μένουμε χωριστά, όπως θα έχεις διαπιστώσει, είναι ηθοποιός. Ήταν ηθοποιός, τώρα δεν παίζει η γυναίκα... Λοιπόν, δεν έχουν καμία σχέση. Δεν είχανε ποτέ καμία σχέση.

(ΝΣ) Σε τι ηλικία παντρεύτηκες πρώτη φορά;

(ΔΖ) Την πρώτη φορά παντρεύτηκα είκοσι ενός έτους.

(ΝΣ) Α,α!!

(ΒΣ) Πολύ νέος!

(ΔΖ) Βεβαίως.

(ΝΣ) Θα μας τα πεις...

(ΔΖ) Είκοσι ενός έτους.

(ΝΣ) Θέλεις να μας πεις λίγο γι' αυτό;

(ΔΖ) Όχι. Όχι!

(ΝΣ) Εντάξει.

00:59:34 Το Χαλάνδρι σήμερα και η σύγκριση με το παρελθόν.

(ΒΣ) Μάλιστα. Και; Δεν ξέρω αν έχετε κάτι άλλο να προσθέσετε από το παρελθόν, αλλά θα μας πείτε για να κλείσουμε λίγο με το Χαλάνδρι σήμερα.

(ΝΣ) Τη σύγκριση.

(ΔΖ) Ναι μπορώ να το πω. Βεβαίως μπορώ να το πω. Βεβαίως μπορώ να το πω. Κι είναι εντελώς διαφορετικό. Δηλαδή, είμαι ... λέω μπράβο στον δήμαρχο εκείνον που έριξε εκείνες τις παράγκες. Κάποτε η πλατεία, η πλατεία είχε μία, ας το πούμε εντός εισαγωγικών, δόξα. Όπως είπαμε, υπήρχανε «Τα Πεύκα» που τραγουδούσανε, υπήρχανε του Κανάρη και του Αφεντούλη, αν θυμάμαι καλά τα ονόματα, τα καφενεία που μαζεύοντουσαν. Τ' απογεύματα όταν είχαμε μαζεύοντουσαν οι καθηγητάδες εκεί, μαζεύοντανε κόσμος. Μετά το Χαλάνδρι έγινε γνωστό και **ΠΕΡΑ** από τους Χαλανδραίους, διότι φτιάξανε το πολιτικό το παγωτό, που ερχόντουσαν για να φάνε παγωτό, από την Αθήνα. Φτιάξανε το... πώς το λένε, που έχει ρυζόγαλο... αυτό...

(ΝΣ) Του φούρνου.

(ΔΖ) Ναι, του φούρνου. Φτιάξανε διάφορα πράγματα. Τα οποία ερχόντανε κόσμος. Γι' αυτές τις... δηλαδή και ξενουχτούσε και ήτανε μια χαρά. Αυτό ήτανε πολύ καλό. Ξαφνικά, όλη αυτή η πλατεία χάλασε, φτιάξανε κάτι υπόστεγα, κάτι παράγκες, και πλέον δεν υπήρξε πλατεία, είναι σαν την πλατεία Κολωνακίου, απ' τη μία πλευρά δεν βλέπεις πλατεία, τι πλατεία; Λοιπόν, ε! Ευτυχώς ήρθε ένας δήμαρχος και δεν θέλω να πω τ' όνομά του για να μην...

(ΝΣ) Δεν πειράζει...

(ΔΖ) Δεν θέλω να πω...

(ΝΣ) Είναι καλό πράγμα, δεν πειράζει...

(ΔΖ) Ο Ζαφειρόπουλος, ο οποίος κατάφερε και τα γκρέμισε αυτά και ξανάγινε πλατεία! Και ξαναμαζεύει κόσμο, και μπράβο του, αλλά, το Χαλάνδρι σήμερα, που τότε δεν υπήρχανε, τότε, όπως είπαμε, ήτανε χωματόδρομοι, κάναμε από την πλατεία Χαλανδρίου μέχρι την πλατεία Δούρου κάναμε βόλτες, μέχρι την πλατεία Δούρου και πάνω απ' την πλατεία Δούρου, μέχρι το Καρέλλειο, μέχρι το ύψος του Καρελλείου. Πολλές φορές και πιο πάνω. Ήτανε το νυφοπάζαρο, που λέγαμε, στο μυαλό μας, το νυφοπάζαρο! [Γελάει] Κι εμείς βλέπαμε αυτές τις κοπέλες. Οι κοπέλες ενδεχομένως βλέπανε εμάς, αλλά δεν ανταλλάσσαμε... [Γέλια] ...

(ΒΣ) Ούτε γειά!

(ΔΖ) ...ούτε γεια! Λοιπόν, ανεβοκατεβαίναμε και ήτανε μία ωραία εποχή, τώρα αυτό δεν υπάρχει. Τώρα έχουνε..., είναι τα καταστήματα, δηλαδή δεν υπάρχει πουθενά. Και όλα τα αυτοκίνητα τώρα που βλέπετε μες τους δρόμους, τα βλέπετε να διπλοπαρκάρουνε. Μιλάνε συνέχεια και λένε ότι ε,ε, το Χαλάνδρι είναι η πατρίδα του Ευριπίδη. Εγώ ξέρω ότι ο Ευριπίδης, έτσι γράφει τουλάχιστον το λεξικό! Ότι γεννήθηκε το 480, εάν δεν με απατά η μνήμη μου, στη Σαλαμίνα! Και πέθανε το 406, κάτι τέτοιο. Λοιπόν, στη Σαλαμίνα. Εδώ, όλοι στο Χαλάνδρι, όλοι... , κάποιιοι στο Χαλάνδρι λένε ότι γεννήθηκε εκεί. Ε, στήσαν ένα άγαλμα του Πλάτωνα, μία προτομή του

Πλάτωνα, διότι ήτανε η οδός Πλάτωνα, καλά κάνανε! [ακατάληπτο] είναι αυτό. Στήσανε κι ένα άγαλμα του Κολοκοτρώνη, που γράφουμε ποιοι το στήσανε, δεν ξέρω αν γράφουμε και το όνομα του καλλιτέχνη... [Γελάει] Αλλά δεν είδα πουθενά ένα άγαλμα του Ευριπίδη. Δεν είδα κάτι που αυτό να στοιχειοθετείται!

(ΝΣ) Μπορεί να έζησε εκεί.

(ΔΖ) Μπορεί, αλλά δεν το... Δεν είδα πουθενά, δηλαδή. Ευτυχώς που βρέθηκε ο Κατσιρέας και έχει κάνει αυτό το μετάλλιο του Δήμου, που γράφει «Ευριπίδης» απ' τη μία πλευρά, «Φλύα» από την άλλη και ευτυχώς που υπάρχει αυτό και μόνο έτσι... Κι απ' την άλλη πλευρά, τι Ευριπίδης! Πούντος; Πουθενά δεν υπάρχει! Το να βγούμε και να πούμε «Το θέατρο του Ευριπίδη» το... αυτό... το υπαίθριο...

(ΒΣ) Της ρεματιάς!

(ΔΖ) ...εκεί... Της ρεματιάς, αυτό δεν λέει τίποτα. Κι εγώ μπορώ να πω ό,τι θέλω. Αν θέλανε, έπρεπε να φτιάξουνε ένα μουσείο, που να τονίσουνε ότι ο Ευριπίδης από 'δω είναι. Βέβαια θα ερχόντουσαν σε σύγκρουση με τη Σαλαμίνα, από 'κει. Θα 'τανε πάλι μία ναυμαχία κι ας μην... [Γέλια] ...έχει εδώ θάλασσα. Λοιπόν! Λέγανε οδός Φλύας. Ξαφνικά τους ήρθε, επειδή σκοτώθηκε ο Κένεντι, χαλάσανε το «Φλύας» και το κάνανε Κένεντι. Και αν θες να τιμήσεις τον Κένεντι δεν καταστρέφεις κάτι που ήτανε το όνομα του Χαλανδρίου, για να το κάνεις. Κάνε καμιά άλλη πλατεία Κένεντι! Γιατί να το κάνεις; Κάνε μία άλλη...

(ΝΣ) Προσπαθούνε τώρα να την ονομάσουνε πάλι Φλύας.

(ΔΖ) Ναι, αλλά τώρα δεν είναι πλατεία! Διότι, τι είναι αυτό;

(ΒΣ) Ένα πέρασμα.

(ΔΖ) Είναι ένα πέρασμα αυτοκινήτων. Δεν κατάλαβα γιατί! Σ' όλο τον κόσμο υπάρχουν οι πλατείες που τα αυτοκίνητα έχουνε και πρόβλημα. Κάνουν το έτσι, στρίβουν από 'δω, δεν μπλοκάρουν κιόλας, δεν χρειάζονται και φανάρια! Εδώ πέρα, κάναν αυτά υποτίθεται, το ίδιο πράγμα κάνανε... Χάλασαν στην Αθήνα, στην Αθήνα χάλασαν την πλατεία που ήτανε στους Αμπελοκήπους, χάλασαν. Την πλατεία που ήτανε, η Πλατεία Αιγύπτου, που ήταν ε ε,ε,ε Αλεξάνδρας και Πατησίων. Όσολο αυτό το πράγμα, το κάναν κι αυτό πέρασμα. Έχουνε χαλάσει την Ομόνοια... Δεν υπάρχουν πλατείες. Δεν υπάρχουν πλατείες. Το Σύνταγμα το έχουνε κουτσουρέψει, το 'χουνε κάνει έτσι, πού υπάρχει πλατεία; Δεν υπάρχει εδώ. Εξω τα σέβονται αυτά. Εδώ δεν σέβεται κανείς τίποτα. Και ξέρεις ποιο είναι το χειρότερο; Ποιο είναι... Είναι ένας δήμαρχος θα κάνει μία τετραετία, δύο; Δύο τετραετίες, τρεις; Τρεις τετραετίες στην καλύτερη περίπτωση. Εντάξει. Αλλά δεν μπορεί να καταστρέφει πράγματα που για να γίνουν χρειάστηκαν χρόνια... Δεν μπορεί να έρθει ένας δήμαρχος και να λέει «Κόβω αυτά τα δέντρα!» που κάναν εκατό χρόνια για να μεγαλώσουν, γιατί έτσι του 'ρθε, γιατί θέλει κάτι να κάνει! Και μετά να μην δίνει λογαριασμό σε κανένα. Δεν θα πρέπει να πληρώσει όταν δεν πετύχει το σχέδιό του; Δεν το κατάλαβα. Έτσι νομίζω. Λοιπόν, παρά ταύτα ε,ε, το Χαλάνδρι, παρά το γεγονός ότι από του Δεπάστα το σπίτι πλέον, γιατί υπάρχει το σπίτι, αν μένει ο Δεπάστας, κάποιος συγγενής του Δεπάστα εκεί που είναι το φουγάρο, που έχει μείνει μόνο το φουγάρο και είναι ψαροπωλείον, τι είναι κάτω, ψαροταβέρνα, από 'κει να φτάσω, να περάσω την πλατεία Χαλανδρίου ή στο έτσι, ή από κάτω

προς τα πάνω, κάνω περισσότερο, απ' ότι θέλω να έρθω απ' την Αθήνα μέχρι εδώ. Διότι υπάρχει ένα μπλοκάρισμα των αυτοκινήτων, διότι δεν προχωράνε τίποτα, διότι παρκάρουν όπου θέλουνε κι όπως θέλουν, και τι να κάνουν! Διότι, για να πάει να πάρει εφημερίδα πρέπει να πάρει τ' αυτοκίνητό του για να πάει. Παρά ταύτα, παρ' όλες τις αυτές, έχει ασχημύνει, έχουνε χτιστεί πράγματα, χάσαμε τις βίλες, που ήτανε πολύ ωραία. Χάσαμε τους κήπους, χάσαμε τις αυλές! Γιατί κι οι αυλές ήτανε σημαντικές. Οι αυλές με τις γάτες, ήτανε σημαντικές.

(ΒΣ) Τα πηγάδια...

(ΔΖ) Όλα αυτά! Δεν τα 'χουμε τώρα! Τώρα γίνανε πολυκατοικίες και περιέργως όλες είναι άσχημες και ομοιόμορφες στην ασχήμια!

(ΒΣ) Της δεκαετίας του '60

01:07:35 Είχαμε πάντα το άγχος μην πεθάνουμε.

(ΔΖ) Βέβαια την εποχή εκείνη, να πω να μην το ξεχάσω, ε,ε,ε είχαμε πάντα το άγχος μην πεθάνουμε, από τι; Υπήρχε η λύσσα. Κάθε μέρα η εφημερίδες έλεγαν ότι «Κύωνας ...» κάποιον δάγκωσε και τα λοιπά, διότι ήτανε τα..., τότε έτσι λένε, ότι σ' αυτό οφείλετο, ότι ήτανε αυτοί που σφάζανε ζώα και λοιπά και πετούσανε τα εντόσθια, κι έτσι, κάτι έτσι γινότανε... Λοιπόν, το ένα ήτανε η λύσσα, το άλλο ήταν τα μανιτάρια, διότι δεν υπήρχανε τότε τα κατασκευα... πώς τα... τα βιομηχανικά, τα βιομηχανοποιημένα, αν λέγεται...

(ΝΣ) Τα καλλιεργημένα.

(ΔΖ)... τα καλλιεργημένα μανιτάρια! Κι όλοι, όλοι λέγαν ότι ξέρουν! Αλλά κάθε τόσο... Πάντα οι εφημερίδες επίσης γράφανε ποιοι πεθαίνανε. Και βεβαίως με τα κόλλυβα. Διότι κηδείες γινόντουσαν, διότι μνημόσυνα γινόντουσαν και τα φτιάχνανε τα κόλλυβα σε κάτι μεγάλα καζάνια, τα οποία δεν ήτανε καλά, πώς...

(ΒΣ) Γανωμένα.

(ΔΖ)... γανωμένα. Κι έτσι παθαίνανε δηλητηρίαση. Ήταν αυτές οι τρεις αιτίες... Μπορώ να σου πω, να σας πω ότι από τότε δεν έχω ξαναφάει κόλλυβα. Χωρίς... τώρα ξέρω, δεν είναι αυτό, ξέρω ότι τα παίρνεις έτοιμα. Αλλά μου έχει μείνει και δεν έχω ξαναφάει κόλλυβα. Λοιπόν, έτσι είναι τα πράγματα...

01:09:25 Όλη η γειτονιά στο... Λυσοιατρείο.

(ΔΖ) Είχαμε μία περιπέτεια εμείς, θυμάμαι, επειδή μιλήσαμε και για ζώα... Όταν έμενα στην αρχή της κατοικίας μου στο Χαλάνδρι, εκεί που σας είπα ότι έμενε κι ο Ερρίκος ο Μπαρτζινόπουλος, ο κατόπιν Ερρίκος Μπαρτζινόπουλος, δημοσιογράφος, στην οδόν Χολαργού 225, εκεί στου Δουζένη πιο κάτω Μία φορά ο ...ο... ιδιοκτήτης του σπιτιού είχε ένα σκυλάκι. Απέναντι έμενε κάποιος γανωτής. Δεν θυμάμαι τ' όνομά του, δεν έχει σημασία. Έμενε ένας γανωτής. Δεν ξέρω, το

σκυλάκι πήγε προς τα 'κει, διασχίζοντας όπως τα χωράφια. Δεν ξέρω αν κάτι του 'πε, γάβγισε το σκυλάκι και παίρνει αυτός μία τσάπα και του δίνει και σκοτώνει το σκυλί. Έπρεπε να δικαιολογηθεί. Είπε, λοιπόν, ότι το σκυλί ήταν λυσσασμένο. Το να το λες, δεν έχει σημασία, αν μπορείς, τότε, να το αποδείξεις. Αρχίζουν μερικοί να λένε «Κι αν ήταν;» Μπορεί να μην ήταν. Κι αν ήταν;

(ΝΣ) Κι αν ήταν;

(ΔΖ) Συνέβη, λοιπόν, το εξής γεγονός. Ήτανε '48; '49; Εκεί. Ε,ε,ε, και ένα μεσημέρι έρχεται ένα απόσπασμα χωροφυλακής, με δύο ή τρεις χωροφύλακες, με όπλα και αρχίζουν και μαζεύουνε ό,τι υπάρχει που, ενδεχομένως, το σκυλί να είχε...

(ΒΣ) Πειράξει...

(ΔΖ) ... να είχε πειράξει. Κι άρχισαν να τα τουφεκίζουν. Είτε αυτές ήτανε κότες, ήτανε κοκόρια, μία γάτα δική μας, σκότωσαν τα πάντα. Δεν σκότωσαν μόνο τα πάντα. Υποχρεωθήκαμε εμείς να πηγαίνουμε στο Λυσοιατρείο. [Ακούγεται κουδούνισμα τηλεφώνου] [Μιλάει στο τηλέφωνο-Διακοπή] Υποχρεωθήκαμε, υποχρεωθήκαμε να κάνουμε αντιλυσσικό εμβόλιο. Αυτοί οι οποίοι... πού ήτανε; Ήταν εκεί που είναι ακόμη το Λυσοιατρείο κάτω, στην άκρη του κόσμου. Ήτανε κωμικό από τη μία πλευρά τούτο, διότι σταματούσαμε στη στάση «Ακρόπολις», εκεί ήτανε στάση. Κατεβαίναμε Σαχτούρη, δηλαδή, στο πλάι του... του Δουζένη, κατεβαίναμε Σαχτούρη και βγαίναμε στο δρόμο της Αγίας Βαρβάρας. Εκεί ήταν ένα περίπτερο. Και εκεί λεγότανε στάση «Ακρόπολις». Γιατί πίσω από 'κει σε καμιά πενηνταριά, εκατό μέτρα, ήτανε εργοστάσιο που έκοβε μάρμαρα, και λεγόταν «Ακρόπολις» το εργοστάσιο. Κι έτσι και η στάση ονομάστηκε από το εργοστάσιο «Ακρόπολις». Δεν υπάρχει βέβαια το εργοστάσιο τώρα. Ονομάστηκε «Ακρόπολις». Ε,ε,ε ξαφνικά λοιπόν, στη στάση «Ακρόπολις» μαζευόμαστε καμιά εικοσιπενταριά... [Γελάει]... άνθρωποι...

(ΝΣ) Για αντιλυσσική θεραπεία!

(ΔΖ) Και μπαίναμε όλοι μέσα στο αυτοκίνητο, κατεβαίναμε στην Κάνιγγος, κι από 'κει παίρναμε άλλο αυτοκίνητο, για να πάμε εκεί που είναι το Λυσοιατρείο, για να κάνουμε αυτό. Η ένεση, εγώ που, που είπα ότι δεν με δάγκωσε το σκυλί, το χάιδεψα. Μπορεί έτσι με τη γλώσσα του να με χάιδεψε κι εκείνο αλλά αυτό. Εγώ έκανα τρεις ενέσεις. Οι ενέσεις όμως τότε, και τώρα ίσως, δεν ξέρω, ήταν με κάτι βελόνες τόσες, στην κοιλιά! Στην κοιλιά γίνονται οι ενέσεις. Τότε δεν έπρεπε να τρωσ αυγό, δεν έπρεπε να κάνεις αυτό, αυτό.... Πονούσανε πάρα πολύ. Άλλοι που νομίζανε ότι μπορεί να τους δάγκωσε, κάνανε πέντε, επτά, οκτώ, ανάλογα το τι έλεγε ο γιατρός. Αλλά δεν μπορούσαν να κάνουνε και πάρα πολλά όλοι, γιατί θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα! Όχι θα λυσσάγαμε, αλλά ...

(ΒΣ) Παρενέργεια σοβαρό...

(ΔΖ)... θα δημιουργείτο ένα πρόβλημα. Και μετά άρχιζε η επιστροφή... [Γελάει] ... του τσούρμου αυτού... [Γελάει] ...και ήτανε βέβαια κωμικό. Διότι, ε, εμείς πήγαμε τρεις μέρες. Εγώ η μάνα μου κι ο πατέρας μου, βεβαίως. Άλλοι πήγανε πέντε μέρες. Άλλοι πήγανε οκτώ μέρες. Ε, και γινότανε αυτή η ιστορία. Μας βλέπανε, λοιπόν, οι γιατροί «Α! ήρθατε!» [Γέλια] [-Οι Χαλανδραίοι... Απ' το Χαλάνδρι...] [Γέλια] Ήτανε τότε αυτή η ιστορία.

01:14:34 Οι δεσμοί του με το Χαλάνδρι. Οι συναντήσεις με τους συμμαθητές.

(ΒΣ) Μάλιστα. Και τώρα, τώρα λοιπόν, οι δεσμοί σας με το Χαλάνδρι ποιοι είναι, ακριβώς;

(ΔΖ) Κοίταξε... [Ήχος τηλεφώνου] [Μιλάει στο τηλέφωνο-Διακοπή] Το Χαλάνδρι, λοιπόν, σε μας που τελειώσαμε την τελευταία τάξη, αλλά και στις άλλες τάξεις, δεν τελειώσαμε και τις φιλίες μας. Δεν τελειώσαμε αυτό που συμβαίνει πάντα. Που λένε «Α! Ξέρεις εγώ ήμουνα..., α! αυτός είναι συμμαθητής μου!» Θυμάται κάποιος κάποιον. Δεν λέω ότι είμαστε με όλους. Διότι πολλοί δεν μείνανε στην Ελλάδα, πολλοί πήγαν έξω, είχαμε συμμαθητές όμως και θα στους πω μετά, που ερχόντουσαν. Λοιπόν. Εμείς διατηρήσαμε αυτοί που είμαστε οι στενοί από τότε, φίλοι, γνωστοί, όπως θέλεις παρ' το, όπως θέλετε πάρτε το, εξακολουθούμε να κρατάμε τη φιλία μας. Δηλαδή, πάντα όταν κάτι συμβεί. Πηγαίνουμε..., τώρα άκουσες, τηλεφώνησαν και είπαν στις 24 του μηνός θα συναντηθούμε. Πάντα κάτι συμβαίνει, πάντα βρισκόμαστε, βεβαίως, πάντα αποχαιρετούμε τους ανθρώπους που φεύγουν και θυμώνουμε γιατί χωρίς, φύγαν κι άνθρωποι με τους οποίους είχαμε πολύ καλές σχέσεις, και δεν βλέπομαστε τακτικά, αλλά εάν χρειαζότανε και τηλεφωνούσαν και λέγαμε «Ξέρεις θα πάμε εκεί!» ερχόντουσαν. Λοιπόν. Με μερικούς όμως είμαστε πολύ κοντινοί. Εγώ με τον Κατσιρέα, με τον Κατσουλιέρη, με ορισμένους, είμαι πολύ δεμένος και γι' αυτό ανεβοκατεβαίνω στο Χαλάνδρι. Και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό, νομίζω. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Να φανταστείς δε, ότι ο δεσμός αυτός, όταν είμαστε περισσότερο νέοι από τώρα, ε,ε, ε και κάναμε τις εκδηλώσεις μας, είχαμε ένα συμμαθητή τον Λότσικα. Ο Λότσικας πέθανε πέρσι, [Τονίζει τη λέξη] **πνίγηκε** πέρσι στη θάλασσα. Ο Λότσικας έμενε στο... αυτό που λέμε Κάτω Χαλάνδρι, τώρα το λέμε Νέο Ψυχικό, ε;

(ΒΣ) Ναι.

(ΔΖ) Λοιπόν, στο Νέο Ψυχικό, λοιπόν, έμενε, ε,ε, είχε έρθει απ' την Πάτρα, είχε έναν αδερφό και δύο αδερφές, τρεις αδερφές, ε, εμείς συμμαθητής μας ήταν ο Γιάννης ο Λότσικας. Ο Γιάννης ο Λότσικας από Πάτρα όταν ήρθε, ήρθε ως ο κοσμογυρισμένος. Διότι ήταν ένας απ' αυτούς που ήξερε να χορεύει περισσότερο απ' ό,τι ξέραμε εμείς. Διότι προφανώς εκεί, στην Πάτρα, ήταν το καρναβάλι, ήταν όλα αυτά και ήταν πιο ελεύθερος ο κόσμος, απ' ότι ήταν εδώ. Λοιπόν, ο Λότσικας έγινε, έφυγε όταν τελειώσαμε το... το γυμνάσιο, έγινε καπετάνιος. Έφτασε στα είκοσι εφτά του χρόνια να έχει γίνει πρώτος καπετάνιος, σε ποντοπόρα σκάφη. Παντρεύτηκε μία ελληνοαμερικανίδα όταν βρέθηκε στην Αμερική, και μετά εγκατέλειψε τα καράβια και έφτιαξε μία εταιρία που έκανε απολυμάνσεις, με ειδικότητα, απολυμάνσεις σε ευαίσθητα, σε ευαίσθητους χώρους. Μουσεία, που χρειάζεται μια ειδική..., να μην χαλάνε τα πράγματα. Μετά έγινε συνταξιούχος, διότι, ε, μεγάλωσε... [Τονίζει τη λέξη] **Όμως**, κάθε φορά που είχαμε εκδήλωση, ερχόταν απ' την Αμερική. Αρκεί να το ξέρει και αρκεί να ήτανε Μάιος για να μπορεί να συνδιάσει διάφορα πράγματα. Τελικά έχει φτιάξει ένα σπίτι εκεί, κάπου στο Αίγιο, δεν θυμάμαι πώς λέγεται ένα χωριό παραθαλάσσιο, και πέρσι ενώ κολυμπούσε...

(ΒΣ) Στο Διακοφτό;

(ΔΖ) Όχι, όχι στο Διακοφτό δεν έχει θάλασσα. Έχει θάλασσα το Διακοφτό; Δεν ξέρω. Λέω κάτω κοντά στο Αίγιο. Όχι κοντά στο Αίγιο. Πώς το λένε που περνάνε για να πάνε στη Ζάκυνθο, πώς λέγεται το μέρος εκεί; Κάπου εκεί το..., το...]

(ΒΣ) Κυλλήνη;

(ΔΖ) Ναι! Κοντά στην Κυλλήνη! Ένα αυτό... Το έχει το σπίτι του ο άνθρωπος κι εκεί ετάφη κιόλας. Ε,ε,ε νομίζαμε ότι θα έπαθε κάποια καρδιακή εμβολή μες τη θάλασσα και αυτό... Αλλά ο ιατροδικαστής είπε «Είναι πνιγμός και δεν είναι τίποτε άλλο!» Διότι όπως κολυμπούσε κάπου ήπια, σε κάποιο κύμα έπεσε νερό μέσα του και πριν βγάλει το νερό αυτό, ήρθε άλλο νερό κι έτσι δεν πρόλαβε, δεν μπόρεσε κι έπαθε πνιγμό. Λοιπόν, ο Λότσικας έχει δυο παιδιά παντρεμένα κι αυτά, στην Αμερική βέβαια. Λοιπόν. Ερχόταν ο Λότσικας. Είχαμε έναν, έχουμε ακόμη, ο άνθρωπος, ένα συμμαθητή τον Σταθόπουλο, ο οποίος μένει στην Ελβετία, κι εργαζότανε στη Philip Morris. Με κάποια ειδίκευση, δεν ξέρω τι ακριβώς. Ο αδερφός του μένει στο Χαλάνδρι. Αλλά ο αδερφός του δεν έχει σχέση με μας. Ο Σταθόπουλος όταν του τηλεφωνούσαμε ότι «Ξέρεις, την τάδε του μήνα...» με μία, με μία, πώς το λένε, μ' ένα χρονικό διάστημα αρκετό μεγάλο για να μπορέσει να φτιάξει, ήταν υπάλληλος ο άνθρωπος, ερχότανε απ' την Ελβετία. Λοιπόν, ο Παπαθεοδώρου που θα κάνει στις 24 στο σπίτι του αυτή τη φορά θα μας καλέσει, και το κάνει, το 'κανε κάποτε τακτικά. Μία φορά μας ήρθανε δύο που εγώ δεν τους ήξερα. Και ξαφνικά, συμμαθητές. Ήτανε..., μένουνε στην Αμερική, μονίμως. Ο ένας έχει μία επιχείρηση με βυτιοφόρα, κι άλλος δεν ξέρω τι, δεν θυμάμαι τι. Είχαμε κάποιος που ήρθε, καπετάνιος επίσης Βαμβακάς νομίζω λέγεται, και ήτανε καπετάνιος ο άνθρωπος, και βέβαια δεν ερχότανε γιατί δεν μπορούσε όταν ταξίδευε. Όταν όμως βρισκότανε σε κοντινά νερά, ερχότανε. Λοιπόν. Μπορεί να με...

(ΒΣ) Λειτουργούσε η σχέση.

(ΔΖ) ... πάρα πολλούς, με πάρα πολλούς, έρχονται. Ε, όσο μεγαλώνουμε, ίσως και από αντικειμενικές συνθήκες να μην μπορούνε να μαζεύονται όλοι. Ωστόσο, αυτοί που είμαστε η στενή παρέα, εξακολουθούμε. Εγώ θα ανέβω μία Κυριακή στο Χαλάνδρι και λέω Κυριακή γιατί Σάββατο, Κυριακή είναι πιο εύκολα, εφόσον δεν είναι ανοιχτά τα μαγαζιά να βρεις κάπου να παρκάρεις. Έτσι, απλώς, να πιω έναν καφέ στον καφενέ...

(ΝΣ) Ποιο είναι το στέκι σας; Της παρέας;

(ΔΖ) Εκεί που τώρα λέγεται, δεν ξέρω πώς λέγεται, έχει ένα ξενικό όνομα, ένας καφενές που έχει ξενικό όνομα. Δεν θυμάμαι πώς λέγεται.

(ΒΣ) Στην πλατεία Χαλανδρίου;

(ΔΖ) Στην πλατεία Χαλανδρίου, βεβαίως!

(ΒΣ) Το Everest;

(ΔΖ) Δεν λέγεται ...

(ΒΣ) Haagen Daazs;

(ΔΖ) Πώς;

(ΒΣ) Haagen Daazs.

(ΔΖ) Ναι, σ' αυτό! Σ' αυτό, εκεί μαζεύονται, κάθονται εκεί πέρα και εντάξει, και περνάμε μια χαρά. Λοιπόν, έχουμε δεσμό. Ο Ζερβουλάκος, που λέμε, ο σκηνοθέτης είναι πολύ μεγαλύτερος από 'μένα. Αλλά εγώ ήμουνα στο δημοτικό συμμαθητής με τη γυναίκα του. Δηλαδή, λίγο από 'δω, λίγο από 'κει έχουμε έναν δεσμό και... και θέλω πάντα να μπορούμε να τον διατηρούμε. Είναι μεγάλη υπόθεση. Πολύ μεγάλη υπόθεση. Και παλαιότερα, ξέρεις πότε χάλασε λίγο αυτή η ιστορία; Θα σας φανεί περίεργο, Αθανασία μου. Όταν μία φορά, κάπου εκεί έσπασε λίγο το πράγμα, όταν μία φορά είπαμε να μην βγαίνουμε μόνο οι άντρες που πηγαίνανε μέχρι τότε, να έρθουνε και οι συμμαθήτριες που δεν τις ξέραμε. Μερικοί τις ξέρουνε. Απλώς διότι ήταν γειτόνισσες. Διότι... Αλλά όταν δεν ήμουνα εγώ γειτόνισσα μ' εσένα δεν σε ήξερα. Σε έβλεπα, αλλά, εντάξει, όπως μ' έβλεπες και συ και τίποτε άλλο. Είπαν λοιπόν να 'ρθουνε εκεί. Ε,ε,ε το λάθος δεν ήταν ότι ήρθανε, καλώς ήρθανε, και μετά όταν ξανάρθανε ήτανε μόνες τους, αλλά μερικές είπανε να 'ρθουν και μετά συζύγων! Και 'κει χάλασε το πράγμα. Κατάλαβες;

(ΒΣ) Ξένος...

(ΔΖ) Γιατί λέει ο άλλος «Ποιος είναι αυτός που χόρεψε;» Ο σύζυγος! [Γέλια] Στο συμμαθητή! Δηλαδή, και λες τώρα...

(ΒΣ) Ναι, δεν πάει.

(ΔΖ) Αυτό καταργήθηκε, λοιπόν, με τους συζύγους. Ε, οι κοπέλες έρχονται, δεν έρχονται όλες διότι δεν ξέρω εάν την [ακατάληπτο] ή ο σύζυγο. Εκεί είναι, εκεί είναι ένα πρόβλημα...

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΔΖ) Οι άντρες έρχονται. Οι γυναίκες δεν έρχονται όλες. [Ήχος κινητού] Έχουμε μία... [Διακοπή]

01:25:15

(ΔΖ) Ξέρεις κάτι; Να σου πω κάτι Βασιλική; Μιλάμε, τουλάχιστον εγώ μιλάω πολύ ελεύθερα και το έχεις διαπιστώσει, έτσι; Δεν έχω προβλήματα να μιλήσω. Οι γυναίκες, κυρίως, που νομίζουνε όλα ότι πρέπει να 'ναι σε μίαν απόσταση, δεν ξέρω... Και λες, γιατί ρε γαμώ το να είναι τόσο; Όταν μεγαλώνουμε κιόλας...

(ΒΣ) Εγώ δεν είμαι έτσι...

(ΔΖ) Ίσα, ίσα πρέπει να είμαστε και πιο κοντά.

(ΒΣ) Ναι, ναι.

(ΔΖ) Στην υγεία σου, λοιπόν.

(ΒΣ) Ευχαριστώ

(ΔΖ) Να βάλουμε της νέας [ακατάληπτο] Καλά εσύ δεν λες ότι έχει τελειώσει, εγώ δεν ήμουνα

(ΝΣ) Φτάνει, φτάνει γιατί οδηγώ κιόλας! Ευχαριστώ.

(ΔΖ) Δεν πειράζει, εάν δεν οδηγήσεις καλά δεν θα πάθεις εσύ, άλλος θα πάθει! [Γέλια] Τι σε πειράζει εσένα; [Γέλια]

01:26:20

(ΔΖ) Λοιπόν, ήτανε με... υπάρχει συμμαθήτριά μας που δεν ήρθε ποτέ, δεν ήρθε ποτέ να παραστεί, ε,ε, σ' αυτές τις εκδηλώσεις, μα πότε! Κι όταν ρώτησα κάποτε «Μα ρε παιδί μου, γιατί η τάδε δεν ήρθε;» Μου απάντησαν «Ξέρεις, νομίζουμε ότι δεν την αφήνει ο σύζυγός της!» Τη ζηλεύει, ξέρω 'γω. Ε, να τη ζηλεύει, στάσου, να τη ζηλεύει, όταν είναι τριάντα χρόνων, όταν είναι στην ηλικία μας διότι οι συμμαθήτριές μας δεν μπορούν να κρύψουν τα χρόνια τους, τουλάχιστον! [Γέλια]. Δεν είναι σαν κι εκείνη, η οποία λέει για να πας με τον προαστιακό όταν είσαι πάνω από 60 πληρώνεις μισό εισιτήριο, σ' αυτή τη σχισμή, ξέρω γω, βάζεις αυτό, όταν είσαι λιγότερο πληρώνεις περισσότερο από δω. Και πήγαινε μία ενώ ήτανε συμμαθήτρια, με τη συμμαθήτριές της, ξέραν όλοι, πλήρωνε το ακριβό, για να μη φανεί ότι είναι μεγάλη. Μα! Αυτό να το κάνεις στους ξένους, που δεν σε ξέρουνε. [Γελάει] Έτσι είναι τα πράγματα.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΒΣ) Πολύ ωραία! Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ κύριε Ζαννίδη, για τη συνέντευξή σας

(ΔΖ) Εγώ ευχαριστώ, ε,ε,ε πρώτα απ' όλα μιλήσαμε για κάτι που έζησα. Με ξαναφέρατε σε μία πορεία ζωής. Ξεκινήματος επαγγελματικής ζωής. Γιατί από 'κει ξεκινάμε. Απ' τα σχολεία. Δεν ξεκινάμε απ' το δημοτικό, μερικοί λένε..., δεν ξεκινάμε απ' το δημοτικό. Γιατί στο δημοτικό είμαστε όλοι και παίζουμε, δεν έχουμε [ακατάληπτο]. Ξεκινάει απ' το γυμνάσιο, όσο πλησιάζει ο χρόνος που θα τελειώσουμε το γυμνάσιο, αρχίζει να αναζητούμε το τι θα γίνουμε. Το τι θα γίνει πέρα από αυτό το χρόνο. Μωρέ, θυμήθηκα, θυμήθηκα τους συμμαθητές μου που είναι και φίλοι μου πάντα, θυμήθηκα αυτή τη ζωή που κάναμε και που πάντα τη νοσταλγεί κάποιος, τώρα! Τότε βεβαίως, δεν ήταν τα πράγματα όπως τα ωραιοποιούμε τώρα, γιατί πάντα βρίσκουμε, ξεχνάμε τις δυσκολίες και σκεπτόμαστε μόνο τα ευχάριστα, τα ωραία. Δεν είναι έτσι. Είχαμε τότε πολλές δυσκολίες, είχαμε τις αγωνίες μας, τα είχαμε όλα αυτά. Ε, όμως δεν παύει να είναι η ζωή μας. Και τη ζωή δεν την..., ούτε την ξεχνάς, δεν πρέπει να την ξεχνάς. Πολύ περισσότερο δεν πρέπει να την πετάς! Και να λες «Δεν είναι αυτή ζωή!» Αυτή ήταν η ζωή μας.

(ΝΣ) Και μας πήρατε και μας σ' αυτό το ταξίδι.

(ΔΖ) Με πολύ δυσκολία την περάσαμε, με πολύ δυσκολία την περάσαμε, με πολύ δυσκολία την περάσαμε, δεν είναι όπως τώρα, ήτανε δύσκολα τα πράγματα, ήταν δύσκολα τα χρόνια, ήταν μετά από μία κατοχή και μετά από έναν εμφύλιο. Που οι πληγές, όχι τόσο της κατοχής, όσο του εμφυλίου, ήταν πολύ μεγάλες. Λοιπόν, διότι η κατοχή δεν μας δίχασε. Η κατοχή ήμασταν εμείς και οι κατακτητές. Ο εμφύλιος όμως δίχασε οικογένειες. Όχι μόνο. Αφού δίχασε οικογένειες καταλαβαίνεται τι γίνεται πέρα από τις οικογένειες. Ε, μέσα σ' αυτό το... το χώρο ζήσαμε και 'μεις και αγαπηθήκαμε, όσο μπορέσαμε να κάνουμε. Ότι μπορέσαμε να κάνουμε. Νομίζω καλά τα πήγαμε. Τα πήγαμε από πάρα πολλά άλλα γυμνάσια πολύ καλύτερα εμείς.

(ΒΣ) Και 'γω, αυτό πιστεύω! Για το γυμνάσιό μας.

(ΔΖ) Έτσι. Έτσι είναι. Και φτιάξαμε κι ένα γυμνάσιο πληρώνοντας.

(ΝΣ) Ωραία.

(ΔΖ) Σας ευχαριστώ πρέπει να πω και αυτό. Πρέπει να πω ότι η πρωτοβουλία αυτή της προφορικής ιστορίας είναι πάρα πολύ σημαντική και ξέρετε γιατί; Μου επιτρέπετε να το πω;

(ΝΣ) Βεβαίως και σας παρακαλούμε!

(ΔΖ) Να πω γιατί. Διότι αν καθένας που γράφει, γράφει αυτά που πιστεύει ότι είναι κι αυτός που μιλάει λέει αυτά που έχεις. Είναι διαφορετικό το ένα από το άλλο. Λοιπόν, αυτά που έζησε δεν μπορεί να τα παραποιήσει. Είναι η ζωή του. Και αν έχετε πάρει από τον ίδιο χώρο και από το ίδιο χρόνο άλλους ανθρώπους, μπορείτε να τα επιβεβαιώσετε και να δείτε που υπάρχουν διαφορές και τις διαφορές μπορείτε να τις λύσετε. Να φωνάξετε πάλι και να πείτε ο τάδε είπε αυτό και συ είχε πει εκείνο. Ποιο είναι το σωστό. Γιατί απ' την πλευρά του καθενός μπορεί να είναι σωστό αυτό που λέει. Έτσι είναι να το πιστεύω.

(ΒΣ) Είναι πολύ σημαντικό να καταγραφεί όμως ακριβώς. Ακριβώς αυτό να καταγραφεί, πολύ σημαντικό.

(ΔΖ) Έτσι είναι. Λοιπόν, και είναι επίσης στην ιστορία θα πρέπει να μην είναι τίποτα θέσφατον. Ξέρετε κάτι, εάν οι έλληνες, στην αρχαιότητα, προχώρησαν προχώρησαν για έναν λόγο σημαντικό. Όχι ότι ήταν ο μοναδικός, αλλά υπήρχε ένας λόγος πάρα πολύ σημαντικός. Δεν υπήρξε ένα κείμενο που να είναι αυτό και τίποτα παραπάνω από αυτό! Στον χριστιανισμό υπήρξε το Ευαγγέλιο, λένε το Ευαγγέλιο. Αυτό. Στους ισραηλινούς υπάρχει κάτι άλλο, στους άλλους υπάρχει το κοράνι. Όλοι έχουνε κάτι. Εμείς στην αρχαιότητα δεν είχαμε. Κι αυτό τι σήμαινε. Αυτό σήμαινε ότι κάθε ένας μπορεί να είχε την άποψή του! Που είναι σημαντικό. Δεν περιοριζότανε να πει α! εκεί είναι, σταματάμε εκεί! Διότι...

(ΒΣ) Αυτό είναι μια άποψη που είχε πει ο Καστοριάδης στο «Η ελληνική ιδιαιτερότητα.»

(ΔΖ) Δεν το ξέρω, δεν το ξέρω, δεν το ξέρω. Αλλά έτσι είναι τα πράγματα. Έτσι είναι τα πράγματα. Ότι καθένας είχε την άποψή του και μπορούσε με την διατυπώσει. Κακό είναι σήμερα, σήμερα, ότι παίρνουμε μία άποψη του ίξ, και τη θεωρούν ότι αυτή είναι η σωστή. Είναι λάθος. Θα πρέπει ένας που γράφει ιστορία και δεν την έχει ζήσει ο ίδιος και δεν την έχει αντιγράψει από τα γεγονότα των εφημερίδων...

(ΝΣ) Από τα αρχεία...

(ΔΖ) ... από αρχεία, αλλά τότε θα πρέπει να λέει, όταν γράφει, να λέει ότι η Αθανασία έχει πει για αυτό το θέμα αυτό και η Βασιλική για αυτό το θέμα έχει πει αυτό και εγώ λέω αυτό! Ούτως ώστε αυτός που μελετά μετά να μπορεί να έχει μίαν αντικειμενική άποψη. Να μην είναι έτσι η μία πλευρά πολιτική είναι έτσι η άλλη πλευρά πολιτική είναι έτσι, κάθε ένας έχει τη δική του πλευρά. Είναι λάθος νομίζω αυτό. Έτσι νομίζω.

(ΝΣ) Ευχαριστούμε πάλι.

(ΔΖ) Εγώ ευχαριστώ που ήρθατε, εγώ ευχαριστώ που σας γνώρισα και επειδή εγώ διατηρώ τις φιλίες, αποδεικνύεται με το Χαλάνδρι, και επειδή απ' το Χαλάνδρι προέρχεστε, κι απ' το γυμνάσιο...

(ΒΣ) Χαλανδρίου...

(ΔΖ) ...ξεκινήσατε, για αυτό είναι μία γνωριμία που νομίζω ότι θα εξελιχθεί σε φιλία και θα παραμείνει φιλία.

(ΝΣ) Βεβαίως! Το θέλουμε και 'μεις.

ΤΕΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

¹ ψίδι το μπάλωμα

² Λένε ότι οι βασιλικοί στάβλοι ήταν στην οδό Περικλέους και Σαρανταπόρου στο Χαλάνδρι

³ Εννοεί το Ξενοδοχείο του Μπαρμπαγάλου (Λ.Πεντέλης και Στρατηγού Αλεξάνδρου Παπάγου)

⁴ Εννοεί το αναμορφωτήριο κοριτσιών που υπήρχε τότε στην περιοχή πίσω απ' το γήπεδο που

Παναθηναϊκού. Τώρα στεγάζει σχολείο.

⁵ Μάλλον αναφέρεται στον Γιάννη Παγκάκη του Νικολάου και της Αθηνάς. Παλιά Χαλαντραϊκή οικογένεια. Ο Γιάννης ήταν αεροπόρος και έπεσε με το αεροπλάνο και σκοτώθηκε στις 10/4/61 (23 ετών). Ο τάφος του είναι στο κοιμητήριο του Χαλανδρίου. Δεν πρέπει να ήταν παντρεμένος. Ίσως αυτό που διηγείται ο Ζαννίδης να είναι μύθος. Η μητέρα του Αθηνά πέθανε το 2009 και κάθε Σάββατο ανελλιπώς πήγαινε στο κοιμητήριο. Όταν πια δεν μπορούσε να πάει με το λεωφορείο την πήγαιναν τα εγγόνια της. Η γυναίκα του Σακαλή που είχε το φούρνο ήταν αδερφή του Νίκου Παγκάκη και θεία του αεροπόρου. Ο πατέρας τού Γιάννη, ο Νίκος, είχε κρεοπωλείο απέναντι από τον σημερινό «Βενέτη» επί της Βασιλέως Κωνσταντίνου, κοντά στην διασταύρωση με τη Χαϊμαντά. (Βλ. Συνημμένες φωτογραφίες από το κοιμητήριο του Χαλανδρίου)

⁶ Μαντείο Τροφωνίου στην Λειβαδιά.

⁷ Για τη λίμνη της Νέας Πεντέλης:

<https://www.mixanitouxronou.gr/ti-apegine-i-limni-tis-pentelis-opou-zousan-oi-neraides-tou-thrylou-kai-pnigontan-mystiriodos-oi-louomenoi-ekai-ekane-varkada-i-doukissa-tis-plakentias-kai-eipan-oti-dimiourgithike-apo-meteoriti/>

Οι φωτογράφοι που αναφέρονται από τον Ζαννίδη. Μισέλ (Βασίλης Κοσμάογλου) και Ζένος (Τσακιτζιάν)

Η Αθήνα του 19ου και 20ου αιώνα / Athens photo gallery

7 Δεκεμβρίου 2020 · 🌐

Το 1960. Χαλάνδρι. Η διασταύρωση Αγίας Παρασκευής και Ανδρέα Παπανδρέου, (Βασ. Κων/νου τότε), με τροχονόμο, στην πλατεία Χαλανδρίου. Το πρώτο κτίριο δεξιά υπάρχει ακόμα. Στο βάθος η Πεντέλη.

Φωτογραφία από το βιβλίο: " Κάποτε το Χαλάνδρι μας"

Αρχείο: Βασίλης Κοσμάογλου. Φωτογράφος: Ζένος